

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง
ในเรือนจำจังหวัดยโสธร

นายไพรวลัย สุนทร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Msx 139516

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
เลขที่เอกสาร 266541
เลขทะเบียน ว.
เลขเรียกหนังสือ 362.29 พว977ป

2565

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2565

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายไพรวลัย สุนทรา แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุภาพร ยุธาศ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาคร คัยนันทน์)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....ปี.....
28 พ.ย. 2565

ชื่อเรื่อง : ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร
ผู้วิจัย : นายไพโรจน์ สุรินทร์
ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร
อาจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
ปีที่สำเร็จการศึกษา : 2565

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร และ (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังที่ศาลตัดสินลงโทษจำคุกในคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธร จำนวน 236 คน โดยการใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ได้แก่ ปัจจัยการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง ($\beta = 517$) ปัจจัยการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง ($\beta = .071$) ปัจจัยการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ($\beta = .019$) สามารถร่วมกันทำนาย ได้ร้อยละ 83.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร สถานประกอบการควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยต้องขังได้เข้าทำงาน สังคมควรร่วมกันให้โอกาสผู้ที่เคยต้องโทษให้กำลังใจและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมีโครงการให้โอกาสผู้ที่เคยกระทำผิดรับเข้าทำงาน โดยมีหน่วยงานการมอบใบรับรองให้แก่ผู้ที่ตั้งใจฝึกฝนวิชาชีพและมีความประพฤติดีสังคมควรให้โอกาสผู้ที่เคยกระทำผิดในการรับเข้าทำงาน หรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการสร้างงานสร้างรายได้ในอนาคต

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผล, การกระทำผิดซ้ำ, ผู้ต้องขัง, เรือนจำ

Title : Factors Affecting Repeated Offenses in Drug Cases of Inmates in Yasothon Prison
Author : Mr. Phaiwan Sunthara
Degree : Master of Public Administration (Public Administration)
Rajabhat Maha SaraKham University
Advisor : Assistant Professor Dr.Saovalak Kosonkittiumporn
Dr.Sanya Kanaphum
Year : 2022

ABSTRACT

This research study objectives (1) to study the level of thinking about factors affecting the recidivism of drug cases of inmates in Yasothon Prison, (2) to study the factors affecting the recidivism of drug cases among inmates in Yasothon Province, and (3) to study recommendations on factors affecting recidivism in drug cases among inmates in Yasothon Prison. The sample consisted of 236 inmates who were repeatedly convicted of drug cases in Yasothon Prison using Taro Yamane's formula. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, frequency, standard deviation, and multiple regression.

The results showed that (1) The level of opinion about factors affecting the recidivism of drug cases among inmates in Yasothon Prison, (2) Factors affecting recidivism in drug cases among inmates in Yasothon Prisons were factors of inmates' lack of education and training ($\beta = .517$), factors of association with peers ($\beta = .071$) Occupational Lack of Opportunity Factors ($\beta = .019$) could predict 83.50 percent with a statistically significant level of .05, and (3) Recommendations on factors affecting Repeated offences in drug cases of inmates in Yasothon Prison establishments should provide opportunities for former inmates to work. Society should work together to provide opportunities for those who have been punished for encouragement. And agencies, both public and private, should have a project to provide opportunities for those who have committed crimes to work. There is a certification body for those who intend to practice their profession. and having good behavior, society should provide opportunities for those who have committed crimes to accept work or practicing professional experience so that it can be used to create jobs. generate future income.

Keywords: Factors Affecting, Recidivism, Inmates, Prisons

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาศ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้บัญชาการเรือนจำ เจ้าหน้าที่เรือนจำ ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บ ข้อมูล และผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธร ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม การวิจัยในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา-มารดา และขอขอบคุณ พ่อ แม่ ที่คอยสนับสนุน อำนวยความสะดวก และให้กำลังใจข้าพเจ้าตลอดมาจนทำให้ การศึกษาครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นายไพรวลัย สุนทรธา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด	9
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ	19
2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ	22
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกรมราชทัณฑ์	43
2.5 บริบททั่วไป	49
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	55
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	57
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	58
บทที่ 4 ผลการวิจัย	59
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย	59
4.2 ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย	60
4.3 ผลการวิจัย	60

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
5.1 สรุป	80
5.2 อภิปรายผล	83
5.3 ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	92
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	93
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	103
ภาคผนวก ค ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	106
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	109
ประวัติผู้วิจัย	110

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้กระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อาทิ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างพลิกผัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัย และภาวะโลกร้อนจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ร่วมกับปัจจัยเร่งจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ก่อให้เกิดความผันผวนของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมแก่หลายประเทศทั่วโลกรวมถึงประเทศไทยนั้น พบว่า แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถนำมาซึ่งโอกาสและความเสี่ยงที่จะช่วยผลักดันให้การพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไปให้เกิดผลสำเร็จหรือเป็นอุปสรรค หน่วงรั้งการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ขึ้นอยู่กับบริบทหรือศักยภาพและขีดความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยโอกาสที่สำคัญสำหรับประเทศไทยซึ่งมีที่มาจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับโลก พบว่า มีที่มาจากความก้าวหน้าและความแพร่หลายของเทคโนโลยีเป็นหลัก ซึ่งการสรรค์สร้างประโยชน์จากเทคโนโลยีให้เกิดขึ้นเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยได้นั้น ต้องอาศัยการพัฒนาคนและระบบบริหารจัดการด้านดิจิทัลและข้อมูลสารสนเทศให้มีความพร้อมเพื่อรองรับโอกาสที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงให้กระจายลงสู่ทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศและทรัพยากรมนุษย์ของไทย อย่างไรก็ตามด้วยแนวโน้มและบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง และฉับพลันมากยิ่งขึ้นประกอบกับปัญหาทุนมนุษย์ขาดคุณภาพที่มีอยู่แต่เดิมส่งผลให้ในระยะต่อ จากนี้การพัฒนาทุนมนุษย์จำเป็นต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

แผนการดำเนินนโยบายของกรมราชทัณฑ์ในปี 2565 มีภารกิจด้านการควบคุมดูแลและการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพระราชทานต่าง ๆ รวมถึงการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล และของกระทรวงยุติธรรม (ยธ.) ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมดังเช่นในปีงบประมาณที่ผ่านมา นอกจากนี้กรมราชทัณฑ์จะปรับแผนและปรับตัวการทำงานใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ภายใต้แนวคิด Next Normal “ชีวิตวิถีถัดไป” โดยจะเน้นนโยบาย ลดความแออัดในเรือนจำ ป้องกันการกระทำผิดซ้ำ สร้างโอกาสกลับสู่สังคม พัฒนาสิทธิผู้ต้องขัง พัฒนาบุคลากรนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ แก้ไขปัญหาทุจริตในระบบราชทัณฑ์ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย 5 ด้าน สำคัญคือ 1) ด้านการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิดฯ 2) ด้านการแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ 3) ด้านคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง 4) ด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล 5) ด้านการต่อต้านและป้องกันการทุจริตปรับสู่การทำงานแบบยุคดิจิทัลและนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทั้งการฝึกอบรมและฝึกอบรมวิชาชีพผู้ต้องขังผ่านระบบทางไกล รวมถึงการเร่งยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผู้ต้องขังมากขึ้น โดยเฉพาะการเพิ่มพื้นที่นอนของผู้ต้องขังจาก 1.2 ตารางเมตรต่อคน เป็น 1.6 ตารางเมตรต่อคน เพื่อบรรเทาปัญหาความแออัด การดูแลปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของผู้ต้องขังภายในเรือนจำ เพิ่มกลไกช่วยเหลือและติดตามผู้พ้นโทษอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ มีความสมดุลระหว่างชีวิตครอบครัวและการทำงาน (Work-Life Balance) ลดภาระหนี้สิน มีความพอเพียง พอประมาณที่สำคัญ คือ ผู้บริหารงานราชทัณฑ์จะต้องไม่ปล่อยปละละเลยให้มีการทุจริตเกิดขึ้น พร้อมเปิดช่องทางการรับเรื่องราวร้องทุกข์โดยตรงถึงอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ซึ่งผู้ที่กระทำผิดหรือเกี่ยวข้องกับ การกระทำผิดจะถูกลงโทษขั้นเด็ดขาด (ไทยรัฐ, 2564)

ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่มีผู้ต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำเป็นจำนวนมากจนเรียกได้ว่า “ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ” จะเห็นได้จากสถิติของการศึกษาเรือนจำระหว่างประเทศที่สำรวจไว้ เมื่อปี ค.ศ. 2011 พบว่า เมื่อเทียบกับประเทศอื่นแล้ว ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่มีจำนวนผู้ต้องขังคดี ยาเสพติดมาก เป็นอันดับที่ 4 คือ 129,175 คน จากจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด 224,292 คน รองลงมา จากอันดับที่ 1 คือ สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีอยู่ 201,200 คน สาธารณประชาชนจีน 84,600 คน และบราซิล 35,596 คน ตามลำดับ การกระทำผิดซ้ำที่ทำให้ผู้ต้องขังต้องหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีกนั้นมีมากมาย หลายนสาเหตุผลแต่สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือ สิ่งแวดล้อมทางสังคม บุคลิกภาพและจิตวิทยาของผู้ต้องขัง กล่าวคือ หลังจากที่ผู้กระทำผิด ถูกจับและถูกลงโทษแล้ว การกระทำความผิด ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระทำความผิดติดนิสัยและยากต่อการแก้ไขพฤติกรรมที่ติดนิสัย ให้กลับคืนสู่สังคมปกติได้ นับว่าเป็นการก่อปัญหาอาชญากรรมให้กับสังคมเพิ่มมากขึ้น ทั้งที่ผู้กระทำผิดซ้ำได้ผ่านขั้นตอนการขจัดเกลารวมและแก้ไขจากหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมในเรือนจำมาแล้ว (นุชนาฏ มุกระ, 2554) อาชญากรที่กระทำผิดซ้ำเป็นบุคคลที่ไม่สามารถจะปฏิบัติตนให้เข้ากับมาตรฐานของสังคมได้ ไม่เกิดความเข็ดหลาบเมื่อต้องโทษและประกอบอาชญากรรมซ้ำอีกเมื่อมีโอกาสโดยไม่คำนึงถึง ผลที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นอย่างไรจะดำรงชีวิตอยู่ด้วยการโจรกรรมไม่คิดเลิก เมื่อต้องโทษก็แสวงทำตัวดี เมื่อพ้นโทษก็ทำผิดอีก มีความพอใจจะเป็นอยู่อย่างนี้ซึ่งถือว่ามีความชั่วร้ายติดอยู่ในบุคลิกภาพ จึงเรียกว่า อาชญากรติดนิสัยหรืออาชญากรที่กระทำผิดซ้ำไม่เข็ดหลาบ อาชญากรประเภทนี้ ปรากฏว่ามีร่างกาย และจิตใจเป็นปกติตั้งแต่แรก คือ ไม่มีลักษณะที่แสดงว่าผิดปกติ ซึ่งมีแนวโน้มไปในทางชั่วร้ายแม้จะได้ พิจารณาย้อนหลังไปถึงบุคคลอื่น ๆ ในตระกูล รวมทั้งการศึกษาเล่าเรียน ก็ไม่ปรากฏชั่วร้ายแต่กลับ พบว่า สิ่งหลักดันให้เขากลายเป็นอาชญากรไปนั้น เกิดจากความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจของเขา ในภายหลัง อาจเกิดเพราะความจำเป็นจากเหตุการณ์บางอย่างบีบบังคับให้ค่อย ๆ ประพฤติผิด ไปทีละน้อย ๆ เมื่อกระทำผิดหลายครั้งหลายหนเกิดเป็นความเคยชินและในช่วงนี้เองที่บุคลิกภาพ ของตนเองได้เปลี่ยนไป กลายเป็นชีวิตของอาชญากรอย่างสมบูรณ์ (สุวรรณ ใจคลองแคล้ว, 2546) อาชญากร ประเภทนี้ บางคนมาจากตระกูลที่ดี มีการศึกษาแต่ไปคบค้าสมาคมกับพวกชั่วร้ายหรืออาจเป็นเพราะ ความฟุ่มเฟือย ในการใช้จ่ายของตนเอง จึงเป็นเหตุให้เริ่มหารายได้อย่างไม่ถูกต้องมาใช้จ่ายจนเคยตัวนาน เข้ากลายเป็นผู้ร้ายชั้นสูงมีความชำนาญมาก อาชญากรพวกนี้มักเป็นคนติดสุรา ติดยาเสพติด เป็นต้น การลงโทษแก่อาชญากรพวกนี้จึงมักไม่เป็นผล เพราะมีความชั่วร้ายฝังอยู่ในบุคลิกภาพ (พงศกร อินธิไชย, 2552)

เรือนจำจังหวัดยโสธร เป็นหน่วยงานสังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังให้เป็นไปตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมแก้ไข เพื่อให้พลเมืองกลับตนเป็นคนดี จึงจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดีต่าง ๆ ตลอดจนเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ว่าเป็นกระเจงเงาที่ช่วยสะท้อนให้เห็นปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแล แก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำต่อไป ผู้วิจัยเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำจังหวัดยโสธร จึงมีความสนใจว่าการที่บุคคล ๆ หนึ่งจะกระทำความผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไปด้วยเหตุผลอะไร มีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้กระทำความผิดซ้ำซึ่งอาจจะถูกจับกุมหรือหลุดรอดจากการถูกจับกุมโดยไม่เกรงกลัวต่อโทษทัณฑ์ที่จะได้รับด้วยความตั้งใจ มีเทคนิควิธีการและคิควางแผนการณ โดยไตร่ตรองไว้ก่อนอย่างแยบยลนั้น น่าจะกล่าวได้ว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นอาชญากรรมมีอาชีพโดยแท้จริง ดังนั้นหากจะลดจำนวนอาชญากรรมมีอาชีพลงจึงควรที่จะมีการศึกษาวิจัยถึงวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ ลักษณะการเลี้ยงดู ลักษณะของครอบครัว ลักษณะบุคลิกภาพและอื่น ๆ ว่าอะไรเป็นแรงผลักดันที่ส่งผลให้เขาเหล่านั้นก่ออาชญากรรมซ้ำซากหรือรุนแรงจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งชี้แนะให้กรมราชทัณฑ์ได้นำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติเพื่อปรับปรุงการแก้ไขผู้ต้องขังกลุ่มนี้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่จะศึกษาถึงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำในคดีอาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธรว่าเป็นอย่างไรและมีสาเหตุอะไรบ้างตลอดทั้งแนวทางข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขไม่ให้ผู้ต้องขังที่เคยต้องโทษในเรือนจำและพ้นโทษออกไปแล้ว หวนมากระทำความผิดซ้ำอีกในอนาคต (เรือนจำจังหวัดยโสธร, 2564) เมื่อกล่าวมาถึงจุดนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำคดีอาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้เชื่อว่าจะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อใช้ในการป้องกันพฤติกรรมกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ซึ่งผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 2 ขึ้นไป เมื่อปล่อยตัวพ้นโทษไปแล้วกลับมาก่อทำความผิดซ้ำและถูกจับกุมเข้าไปอยู่ในเรือนจำอีก ซึ่งผู้ต้องขังเหล่านี้ น่าจะเกรงกลัว และเข็ดหลาบจากการที่ถูกคุมขังอยู่ภายในเรือนจำ เพราะสภาพภายในเรือนจำเป็นสภาพที่ไม่น่าเข้าไปอยู่เป็นอย่างยิ่งแต่ในความเป็นจริงปรากฏว่ามีผู้ต้องขังส่วนหนึ่งหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำแล้วซ้ำอีกและกลับเข้าไปในเรือนจำ นอกจากนี้เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังหลังพ้นโทษวอนสังคมให้ออกามากขึ้น ก่อนที่ปัญหาดังกล่าวจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นปัญหาของสังคมที่ยากต่อการแก้ไข

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำคดีอาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำคดีอาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำคดีอาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ได้แก่ การขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง สภาพความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้ต้องขัง แรงจูงใจของผู้ต้องขัง การได้รับการยอมรับหลังพ้นโทษครั้งก่อน การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง สภาพแวดล้อมทางครอบครัว การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน การควบคุมทางสังคม และการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ต้องขังที่ศาลตัดสินลงโทษซ้ำในคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธร จำนวน 575 คน (เรือนจำจังหวัดยโสธร, 2563)

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังที่ศาลตัดสินลงโทษซ้ำในคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธร ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้หลักการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณของ (Yamane, 1973, pp. 580-581) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 236 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.4.2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ได้แก่

- 1) การขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง
- 2) สภาพความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง
- 3) แรงจูงใจของผู้ต้องขัง
- 4) การยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน
- 5) การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง
- 6) สภาพแวดล้อมทางครอบครัว
- 7) การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน
- 8) การควบคุมทางสังคม
- 9) การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ

1.4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

1.4.2.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

เรือนจำจังหวัดยโสธร

1.4.2.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ อยู่ระหว่างเดือนมกราคม-กันยายน 2564

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ให้นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร มีรายละเอียด ดังนี้

การกระทำผิดซ้ำ หมายถึง การกระทำผิดซ้ำซ้อน มีการกระทำผิดเพิ่มเติมอีก หลังจากผู้กระทำผิดถูกจับและถูกลงโทษแล้ว และยังหมายถึงการละเมิดเงื่อนไขที่ผู้ต้องขังได้รับการคุมประพฤติหรือผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ

การกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด หมายถึง การกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธรที่เกี่ยวกับฐานความผิด เช่น ฐานเสพ ฐานครอบครอง ฐานครอบครองเพื่อจำหน่าย ฐานผลิต และจำหน่ายยาเสพติด

ลักษณะการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง ลักษณะของการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธรที่เกี่ยวกับฐานความผิด เช่น ฐานเสพ ฐานครอบครอง ฐานผลิตและจำหน่ายยาเสพติด พร้อมทั้งประเด็นเกี่ยวกับจำนวนครั้งที่กระทำผิด เช่น กระทำผิดซ้ำครั้งที่สอง และกระทำผิดซ้ำตั้งแต่ครั้งที่สามขึ้นไป รวมทั้งลักษณะการถูกจับกุม เช่น ลักษณะการถูกจับกุมโดยถูกล่อลวง ลักษณะการถูกจับกุมโดยถูกตรวจค้น ลักษณะการถูกจับกุมโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง สาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ตั้งแต่ครั้งที่ 2 ขึ้นไป บางคนมีสองสาเหตุ บางคนมีสามสาเหตุ ในการกระทำผิดซ้ำ ในครั้งเดียวกันหรือแตกต่างกันตามจำนวนครั้งที่กระทำผิด แล้วสรุปเป็นภาพรวมถึงสาเหตุที่แท้จริง ที่ทำให้ผู้ต้องขังตัดสินใจลงมือกระทำผิดซ้ำเพราะสาเหตุใดมากที่สุด จำแนกได้ 5 สาเหตุ ดังต่อไปนี้

1. กระทำผิดซ้ำเพราะเงินไม่พอใช้จ่าย
2. กระทำผิดซ้ำเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์
3. กระทำผิดซ้ำเพราะคบหาเพื่อนฝูงหรือแฟนที่อยู่เกี่ยวกับยาเสพติด
4. กระทำผิดซ้ำเพราะใช้ยาเป็นตัวช่วยคลายเครียดหรือเพิ่มแรงทำงานมากขึ้น
5. กระทำผิดซ้ำเพราะสังคมตีตราและไม่ให้โอกาสเริ่มใหม่

ผู้ต้องขังคดียาเสพติด หมายถึง ผู้ถูกคุมขังที่กระทำความผิดในคดียาเสพติด เป็นบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายจำคุกภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุด และหมายความรวมถึงบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมายให้ลงโทษด้วย

เรือนจำจังหวัดยโสธร หมายถึง สถานที่ควบคุมผู้ต้องขังที่เป็นนักโทษเด็ดขาดที่มีกำหนดโทษซึ่งอยู่ในอำนาจการควบคุมที่กำหนด ผู้ต้องขังอุกฉกรรจ์และผู้ต้องขังอื่น ๆ ตามคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งตามกฎหมายเป็นเรือนจำที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดยโสธร

ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามเมื่อรับเข้าสู่ร่างกายแล้วโดยการกิน ฉีด สูบ หรือดม จะทำให้มีผลต่อจิตใจและร่างกายของผู้ใช้สารนั้น โดยเฉพาะลักษณะต่อไปนี้ คือ ผู้ใช้สารต้องเพิ่มขนาดของสารตลอดเวลาเมื่อหยุดใช้สารจะทำให้เกิดอาการอดสาร ผู้ที่ใช้สารเป็นเวลานานจะเกิดมีความต้องการสารนี้มากขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจและผู้ที่ใช้สารเป็นเวลานาน สารจะก่อให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพและร่างกายของผู้ใช้นั้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง สาเหตุของปัจจัยที่มีผลทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำตั้งแต่ครั้งที่ 2 ขึ้นไป บางคนมีสองสาเหตุ บางคนมีสามสาเหตุ ในการกระทำผิดซ้ำ ในครั้งเดียวกัน หรือแตกต่างกันตามจำนวนครั้งที่กระทำผิด แล้วสรุปเป็นภาพรวมถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้ผู้ต้องขังตัดสินใจลงมือกระทำผิดซ้ำเพราะสาเหตุใดมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยจำแนกได้ 3 ปัจจัยหลัก 9 ปัจจัยย่อย ดังต่อไปนี้ 1) ปัจจัยภายในของผู้กระทำผิดซ้ำ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 1.1) การได้รับการศึกษาอบรมของผู้ต้องขัง 1.2) ความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง และ 1.3). แรงจูงใจของผู้ต้องขัง 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกของผู้กระทำผิดซ้ำ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 2.1) การยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน 2.2) การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง และ 2.3) สภาพแวดล้อมทางครอบครัวของผู้กระทำผิดซ้ำ 3) ปัจจัยเสริมหรือสนับสนุนไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 3.1) การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน 3.2) การควบคุมทางสังคม และ 3.3) การส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐ

1. ปัจจัยภายในของผู้กระทำผิดซ้ำ หมายถึง การเห็นคุณค่าในตัวเอง การคบเพื่อน สุขภาพจิต และการได้รับการศึกษาอบรม ตลอดทั้งความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ เจตคติภายในจิตใจของผู้ต้องขัง อันประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 1) การได้รับการศึกษาอบรมของผู้ต้องขัง 2) ความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง และ 3) แรงจูงใจของผู้ต้องขัง

1.1 การขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง หมายถึง การที่ผู้ต้องขังแต่ละคนมีพื้นฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการขาดโอกาสทางจะส่งผลในการคิดใคร่ครวญ ไตร่ตรองให้รอบคอบ ก่อนการกระทำความผิดยอมส่งผลทำให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขไม่ไปกระทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้นความสามารถทางสติปัญญาเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของบุคคล การได้รับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชีวิตความเป็นอยู่ การได้รับการศึกษาอบรมที่แตกต่างย่อมส่งผลให้เกิดการคิด ปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป

1.2 ความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้ต้องขัง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับมือกับความกดดันตามสถานการณ์และสามารถจัดการกับความเครียดที่มีเป็นแรงผลักดันให้มีความอดทน มุ่งมั่นเพื่อจะสามารถผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ได้โดยไม่ย่อท้อ

1.3 แรงจูงใจของผู้ต้องขัง หมายถึง พลังหรือแรงผลักดันภายในตัวบุคคล หรืออินทรีย์ ซึ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมในแนวทางที่สนองต่อความต้องการของตน นั่นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ แรงขับ และรางวัลอันเป็นสิ่งล่อใจ รวมทั้งเป็นแรงกระตุ้นที่จะทำให้บุคคลรักษาพฤติกรรมนั้นไว้ แต่แต่ละบุคคลจะเลือกแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองที่เหมาะสมที่สุดในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป พฤติกรรมที่เลือกแสดงนี้จะเป็ผลมาจากลักษณะของบุคคล บรรยากาศและสภาพแวดล้อมขององค์กร ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่มีพลัง อิทธิพลและเป็นแรงผลักดัน กระตุ้นสนับสนุน หรือควบคุมให้แต่ละบุคคลริเริ่มมีความมานะพยายามแสดงพฤติกรรมหรือรักษาพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้คงอยู่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการซึ่งความต้องการที่เข้มมากที่สุดจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมภายนอก

2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกของผู้กระทำผิดซ้ำ หมายถึง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่กระทบต่อตัวผู้พ้นโทษที่จะส่งผลต่อการกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกของผู้ต้องขัง ซึ่งประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 1) การยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน 2) การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง และ 3) สภาพแวดล้อมทางด้านครอบครัวของผู้กระทำผิดซ้ำ

2.1 การยอมรับจากสังคมหลังพันโทษครั้งก่อน หมายถึง ความเป็นไปได้ในการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดหลังปล่อยตัวการให้ผู้พันโทษเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมกิจกรรมใด ๆ ของสังคม เช่น ร่วมทำกิจกรรมกับครอบครัว ร่วมกิจกรรมในชุมชน การให้โอกาสในการเข้าทำงาน เพื่อให้ผู้พันโทษรู้สึกยังมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ไม่ได้โดดเดี่ยวในสังคม โดยการกระทำดังกล่าวจะทำให้ผู้พันโทษมีจิตสำนึก มีทัศนคติที่ดีขึ้น ทำให้โอกาสที่ผู้พันโทษจะกลับไปกระทำผิดซ้ำมีน้อย

2.2 การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง หมายถึง การที่บุคคลพันโทษได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมอันจะส่งผลถึงความผูกพันหรือความรักใคร่กับบุคคลอื่นหรือมีความสนใจกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น เกิดพันธะทางสังคมหรือความผูกพันทางสังคม ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลไม่อยากจะกระทำผิดกฎหมายอีก

2.3 สภาพแวดล้อมทางครอบครัวของผู้กระทำผิดซ้ำ หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดซ้ำมีพื้นฐานทางด้านครอบครัวที่แตกต่างกัน มีการอบรมเลี้ยงดู กล่อมเกลา หรือหล่อหลอมสร้างวิถีทางการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละครอบครัว ซึ่งหากครอบครัวใดมีวิถีดำเนินชีวิตแบบใดก็ย่อมส่งผลต่อสมาชิกในครอบครัวให้เป็นไปแบบนั้น รวมทั้งการปลูกฝังการไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดก็เช่นเดียวกันที่ครอบครัวจะต้องเฝ้าระวังไม่ให้คนในครอบครัวที่พันโทษออกมาแล้วกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

3. ปัจจัยเสริมหรือสนับสนุนไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง สิ่งเร้าหรือแนวทางสนับสนุนที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอีก ซึ่งประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 1) การประกอบอาชีพหลังพันโทษครั้งก่อน 2) การควบคุมทางสังคม และ 3) การส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐ

3.1 การประกอบอาชีพหลังพันโทษครั้งก่อน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้พันโทษได้กลับตนเป็นคนดีในการพัฒนาตนเองหลังปล่อยตัวโดยสังคมหรือผู้ประกอบการไม่จำกัดสิทธิในการเข้าทำงานของผู้พันโทษซึ่งเป็นสิ่งที่จะส่งผลกระทบต่อผู้พันโทษนั้น คือ การดำรงชีวิตในสังคม เนื่องจากผู้พันโทษนั้นก็เหมือนบุคคลคนในสังคมบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งมีความต้องการในด้านปัจจัยในการดำรงชีวิต ความต้องการมีความเป็นตัวตน การยอมรับในสังคม

3.2 การควบคุมทางสังคม หมายถึง การควบคุมความแตกต่างในการติดต่อ และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันด้วยเชื่อบุคคลว่ามีค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม อาจประกอบด้วยการควบคุมการผูกพัน การผูกมัด ความเชื่อ การมีส่วนร่วม รวมไปถึงการติตราของคนที่เคยกระทำผิด ถ้ามีความเชื่อบรรทัดฐานของสังคมมากเท่าไร ก็ยิ่งจะมีแนวโน้มที่จะละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมหรือมีการกระทำผิดน้อยลงเท่านั้น

3.3 การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ หมายถึง การที่สังคมหรือผู้ประกอบการหรือหน่วยงานต่าง ๆ ให้การปฏิเสธในการรับผู้ที่กระทำผิดเข้าทำงาน ตลอดจนการช่วยเหลือผู้โทษให้มีสร้างอาชีพ มีความหวาดระแวงที่จะให้โอกาสอดีตผู้ต้องขังเข้าทำงาน ที่จะช่วยพัฒนาทักษะให้กับผู้พันโทษของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแล สามารถดำรงชีวิต มีอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนเองครอบครัว

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ผู้วิจัยเชื่อว่าจะทำให้ได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1.6.1 สามารถทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

1.6.2 สามารถทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

1.6.3 สามารถทราบถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

1.6.4 ผลการวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลของราชทัณฑ์ในการเสริมสร้างและปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานของราชทัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอันส่งผลต่อการวางแผนในการบริหารงานของราชทัณฑ์ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร	49
4.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	61
4.2	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขัง ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	63
4.3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง	64
4.4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านสภาพความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง	65
4.5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านแรงจูงใจของผู้ต้องขัง	66
4.6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน	67
4.7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง	68
4.8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว	69
4.9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน	70
4.10	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการควบคุมทางสังคม	71
4.11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ	72

ตารางที่	หน้า
4.12 ระดับพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร	73
4.13 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์ด้วยกันและระหว่างตัวพยากรณ์กับการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร	74
4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R ²) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ค่าคงที่และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์	74
4.15 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนดิบ (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนมาตรฐาน (β)	75
4.16 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร	77
ข.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	104
ค.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	107

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	การอธิบายสาเหตุพฤติกรรมอาชญากรรมของทฤษฎีความกดดันทางสังคม	39
2.2	สาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีควบคุมทางสังคม	40
2.3	สาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีตีตรา	41
2.4	กรอบแนวคิดการวิจัย	53

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกรมราชทัณฑ์
5. บริบททั่วไป
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด

2.1.1 ความหมายและประเภทของยาเสพติด

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522 ได้ให้ความหมายของยาเสพติดให้โทษ หมายถึงสารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรี ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึง ยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ สำหรับประเภทยาเสพติดให้โทษชนิดต่างๆ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยประกาศของกระทรวงสาธารณสุข ได้ระบุชื่อยาเสพติดไว้ทั้งสิ้น 104 ชนิด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก 4 ประเภท 42 ชนิด รวม 146 ชนิด ยาเสพติดชนิดเหล่านี้ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ (ประจัน มณีนิล, 2529, น. 29)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization (W.H.O.)) ได้ให้ความหมายของสิ่งเสพติดว่า “สิ่งเสพติด” หมายถึง สารหรือยาที่เข้าสู่ร่างกายจะโดยการรับประทาน ฉีด สูบ หรือดมติดต่อกันชั่วระยะ เวลาหนึ่งแล้วทำให้มีผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้ได้รับในลักษณะ ดังนี้

1. มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพต่อไปอีกเรื่อย ๆ
2. มีความโน้มเอียงที่จะเพิ่มปริมาณของสิ่งเสพติดให้มากขึ้นทุกขณะ
3. เมื่อถึงเวลาที่ต้องการเสพแล้วไม่ได้เสพจะเกิดอาการอดหรืออยากยาทุกรายกั้มคลั่ง

ขาดสติ โมโห ฉุนเฉียว เป็นต้น

4. ผู้ที่ใช้จ่ายหรือสารนั้นเป็นเวลานานจะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพของผู้เสพทั้งร่างกายและจิตใจ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2526, น. 56) ยาเสพติดเป็นสิ่งชักนำให้คนในสังคมมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางลบไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการค้าประเวณี หรือแม้กระทั่งปัญหาการว่างงาน ซึ่งล้วนแต่มีปัญหายาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอและในขณะนี้การเสพติดมีแนวโน้มว่า ผู้ติดยามักจะเสพพร้อมกับสารเสพติดชนิดอื่น ๆ หลายชนิดในเวลาเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า การเสพติดสารเสพติดอย่างผสมกัน เช่น เริ่มต้นจากบุหรี กัญชา ผีน เฮโรอีน เมื่อหาตัวยาตัวใดตัวหนึ่งไม่ได้ก็เสพตัวอื่นทดแทนหรือใช้ร่วมกันไปในเวลาเดียวกัน พบว่า มีโรคแทรกซ้อนมากกว่าผู้ที่เสพเพียงชนิดเดียวและมีอาการขาดยารุนแรงกว่าการบำบัดรักษาที่ทำได้ยากกว่าและใช้เวลานาน ดังนั้นการแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาตราการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดควบคู่กันไป จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่าง ๆ ในสังคมลงไปได้

2.1.2 แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558-2562

ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาความมั่นคงปลอดภัยของมนุษยชาติ (Human Security) และยาเสพติดเป็นตัวการที่สำคัญในการบ่อนทำลายกำลังทรัพยากรบุคคลของชาติ ความรุนแรงของสถานการณ์ยาเสพติดจะเป็นตัวแปรที่สำคัญให้มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกรัฐบาลที่ผ่านให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับที่สูงมากโดยกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม (Protective Regulatory Policy) ในอนาคตปัญหายาเสพติดยังคงมีแนวโน้มรุนแรงอยู่และนับวันจะทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประชาชนได้คาดหวัง ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดในการควบคุมป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจะได้มีความรู้สึกรับประกันความปลอดภัยในการดำรงชีวิตด้วยเหตุนี้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

2.1.2.1 การประเมินสถานการณ์

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อปัญหายาเสพติดสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ มีผลกระทบโดยตรงต่อสถานการณ์ยาเสพติดในอนาคตหลายประการ กล่าวคือ

1) แนวโน้มกระแสประชาคมโลก

1.1) ข้อมูลจากสำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ซึ่งแนวโน้มว่าประเทศอัฟกานิสถานยังคงเป็นแหล่งผลิตฝิ่นรายใหญ่ที่สุดของโลก รองลงมาเป็นประเทศสหภาพเมียนมาร์ ส่วนพื้นที่ปลูกโคคาอีนรายใหญ่ของโลก ได้แก่ ประเทศโคลอมเบีย โบลิเวีย และเปรู และประเทศที่เป็นแหล่ง ผลิตสารตั้งต้นที่สำคัญ คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดีย เยอรมนี และไต้หวัน แหล่งผลิตสำนักยุทธศาสตร์ ยาเสพติดจากพื้นที่พระจันทร์เสี้ยวทองคำ สามเหลี่ยมทองคำ และอเมริกาใต้ยังคงส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ยาเสพติดโลก

1.2) ข้อมูลจากสำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ซึ่งแนวโน้มว่าจะมีสารกระตุ้นประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substance) ซึ่งมีได้อยู่

ภายใต้การควบคุมระหว่างประเทศจะแพร่หลายมากขึ้น มีการใช้สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ไม่ถูกควบคุมในการผลิตยาเสพติด รวมทั้งการดัดแปลงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ไปใช้ในทางที่ผิดมากขึ้น

1.3) ด้วยเหตุที่ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาสากล ประเทศต่าง ๆ จึงเรียกร้องให้สังคมโลกหันมาร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

1.4) ประเด็นที่ได้มีการหยิบยกขึ้นมาหารืออย่างกว้างขวางในเวทีระหว่างประเทศ อย่างเช่น มาตรการลดอันตรายจากการใช้ยา มาตรการลดทอนความเป็นอาชญากรรมการควบคุมสารตั้งต้นและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ การยกเลิกโทษประหารชีวิต

1.5) ประชาคมโลกเกิดการเมืองแบบหลายขั้วอำนาจ มีการขยายอิทธิพลของประเทศ มหาอำนาจในภูมิภาค

2) แนวโน้มกระแสประชาคมระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย

2.1) ประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดยุทธศาสตร์ด้านต่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับทวีปเอเชีย (Pivot to Asia) เพื่อสร้างสมดุลในความสัมพันธ์กับประเทศญี่ปุ่น เกาหลี เวียดนาม สิงคโปร์ เมียนมาร์ และไทย

2.2) ยังมีข้อพิพาทแย่งชิงกรรมสิทธิ์ ในหมู่เกาะสแปรตลีระหว่างประเทศบรูไน ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เวียดนาม สาธารณรัฐประชาชนจีน และไต้หวัน การที่แต่ละประเทศขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จะกลายเป็นปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย

2.3) มีหลายหัวข้อที่ต้องห้ามสำหรับหยิบยกขึ้นมาเจรจาระหว่างประเทศด้วยเกรงกลัวว่าจะทำลายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Sensitive Issues) อย่างเช่น เรื่องสิทธิมนุษยชน ระบบการเมือง ระบอบประชาธิปไตยบทบาทขององค์กรภาคเอกชน

2.4) องค์กรสิทธิมนุษยชนหรือองค์กรนิรโทษกรรมระหว่างประเทศอาจจะเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานในประเทศต่าง ๆ

2.5) ความขัดแย้งในสังคมสมัยใหม่จะมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งระหว่างอารยธรรม วัฒนธรรม ศาสนา ชาติพันธุ์ และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

2.6) ต่างประเทศมักจะให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติดที่จะถูกลักลอบนำออกไปยังต่างประเทศหรือส่งผลกระทบต่อประเทศที่เป็นเจ้าของเงินทุนช่วยเหลือเป็นหลัก

3) แนวโน้มกระแสประชาคมอาเซียนเมื่อประเทศในภูมิภาครวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558 จะส่งผลกระทบต่อแนวโน้ม สถานการณ์ยาเสพติดและการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งทางบวกและทางลบหลายประการด้วยกัน กล่าวคือ

3.1) ประชาคมเศรษฐกิจ ผลกระทบเชิงบวกที่สำคัญ ได้แก่ การเชื่อมโยงเศรษฐกิจในภูมิภาคการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ บรรยากาศการค้าและการลงทุนเสรีมากขึ้น เงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศเข้าออกได้อย่างเสรี เกิดความเชื่อมโยงระบบชำระเงินระหว่างกันในอาเซียน การแข่งขันเพื่อเป็นศูนย์กลางการขนส่งของภูมิภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยตนเอง นำไปสู่การพัฒนาด้านศุลกากร ด้านตรวจคนเข้าเมือง และการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกิดโครงข่ายทางด่วนสารสนเทศ รวมทั้งเพิ่มโอกาสในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ จากการวิจัยและพัฒนาาร่วมกัน ในภูมิภาคอาเซียนผลกระทบเชิงลบที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงระหว่างไทยกับ

ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคจะเอื้ออำนวยต่อการลำเลียงยาเสพติดทั้งต่อประเทศต้นทางที่เป็นแหล่งผลิตยาเสพติด ประเทศทางผ่านที่เป็นจุดแวะพักและประเทศปลายทางที่เป็นตลาดผู้บริโภค เส้นทาง ลำเลียงยาเสพติดจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและเกิดความหลากหลายมากขึ้นก่อให้เกิดความยุ่งยากในการสกัดกั้นและปราบปรามเกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ อาชญากรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติดและอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ แผนประทุษกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดจะพลิกแพลงและซับซ้อนมากขึ้น การใช้ประโยชน์ เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ให้เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชญากรรมระหว่างประเทศ ธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศและการฟอกเงิน นักลงทุนต่างชาติจะอาศัยสิทธินักลงทุนสัญชาติอาเซียนเข้ามาลงทุนในไทยมากขึ้นเกิดปัญหาการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

3.2) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ผลกระทบเชิงบวกที่สำคัญ ได้แก่ กระตุ้นให้ทุกภาคส่วนเตรียมความพร้อมและพัฒนาตามกรอบอาเซียน ประเทศสมาชิกอาเซียน มีความเข้าใจและความร่วมมือกันมากขึ้นในการแก้ไขปัญหาเกิดความร่วมมือระดับภูมิภาคอาเซียนในเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ผลกระทบเชิงลบที่สำคัญ ได้แก่ ภารกิจในการขับเคลื่อนความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีปริมาณงานเพิ่มขึ้น ความพร้อมของบุคลากรด้านภาษาและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านข้อจำกัดด้านงบประมาณและกำลังคน เครื่องมือและกลไกพื้นฐานของระบบราชการขาดความยืดหยุ่นและคล่องตัว ค่านิยม และวัฒนธรรมบางอย่างอาจจะยังไม่สอดคล้องหรือสร้างการไม่ยอมรับ มีทัศนคติเชิงลบต่อการเปลี่ยนแปลงเกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ประชาชนบางกลุ่มยังเข้าไม่ถึงบริการของภาครัฐและขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ความแตกต่างและความหลากหลายทางประชากร อย่างเช่น เชื้อชาติ ศาสนาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีการดำเนินชีวิต ปัญหาสังคมเป็นมูลเหตุที่สำคัญ ของปัญหายาเสพติด

3.3) ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ผลกระทบเชิงบวกที่สำคัญ ได้แก่ สร้างความร่วมมือด้านการป้องกันทางการทหารและความมั่นคงอาเซียน โดยเฉพาะการกำหนดแนวทางการจัดการพื้นที่ชายแดนการดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือต่าง ๆ จะก่อให้เกิดสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคอาเซียนเกิดการเสริมสร้างความเข้าใจในระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย การพัฒนาประสิทธิภาพของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย การพัฒนา กฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีอาเซียน การสร้างแนวปฏิบัติร่วมกันของประชาคมอาเซียน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กับประเทศในกลุ่มอาเซียน

ผลกระทบเชิงลบที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศสมาชิกมีระบบกฎหมายที่แตกต่างกัน และบทลงโทษที่รุนแรงไม่เหมือนกัน ช่องว่างของบทลงโทษในเชิงเปรียบเทียบระหว่างประเทศ (Law Loophole) เป็นเหตุให้นักค้ายาเสพติดหลบหลีกจากการกระทำความผิดในประเทศที่มีบทลงโทษหนักหรือมีมาตรการที่รุนแรง ไปยังประเทศอื่นที่มีบทลงโทษที่เบากว่าอำนาจการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมในแต่ละประเทศ อยู่ภายใต้ขอบเขตพรมแดนของตนเองขณะที่อาชญากรรมข้ามชาติไร้พรมแดน ปัจจุบันกฎหมายหลายฉบับ ไม่สอดคล้องกับพันธกรณีต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและมาตรการที่ปฏิบัติต่อต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยให้เป็นไปตามพันธกรณีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กฎหมาย การเข้าเมือง กฎหมายทะเบียนราษฎร กฎหมายสัญชาติ กฎหมายที่ดินการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรีอาจก่อให้เกิด ผลกระทบต่อความสงบสุข

และความมั่นคงภายในประเทศ กลุ่มก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติแสวงประโยชน์จากการเปิดเสรี และเคลื่อนย้ายเสรี แผนประทุษกรรมเกี่ยวกับอาชญากรรมและยาเสพติดจะพัฒนารูปแบบที่พลิกแพลง มากขึ้นทำให้การป้องกันและปราบปรามมีความยุ่งยากและซับซ้อนยิ่งขึ้น

3.4) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้กลายเป็นทั้งปัจจัยและเงื่อนไขให้เกิดผลต่อปัญหายาเสพติด ทั้งในด้าน การผลิต การค้า การนำเข้า การส่งออก และการแพร่ระบาดของยาเสพติด กล่าวคือ

3.4.1) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

3.4.1.1) แรงจูงใจเกี่ยวกับรายได้ (Incentive Inducement)

การลักลอบ ค้ายาเสพติดเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมากภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว (Profitability) และแรงจูงใจที่อยากร่ำรวยแบบก้าวกระโดดได้ทำให้เกิดการผลิต การค้า การนำเข้า การส่งออก และการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง การลักลอบค้ายาเสพติด กลายเป็นช่องทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม มีโอกาสในการไต่เต้าไปสู่ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม

3.4.1.2) การลักลอบค้ายาเสพติดตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ เปรียบเทียบความเสี่ยงกับค่าตอบแทน (Risk and Return) เกิดความคิดที่ว่ายิ่งเสี่ยงยิ่งคุ้มทำให้บางคน เกิดความรู้สึกล้าได้กล้าเสีย หลงผิด คิดว่ากำไรที่ได้คุ้มต่อการลองเสี่ยงกระทำผิด จึงหันไป ค้ายาเสพติด มีผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดรายใหม่ตลอดเวลา

3.4.1.3) การลักลอบค้ายาเสพติดเป็นขบวนการเศรษฐกิจ นอกระบบ (Shadow Economy) ที่บ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ การลักลอบค้ายาเสพติด เป็นมูลเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของการประทุษมิชอบในวงราชการ การสมยอมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแลกกับผลประโยชน์ทำให้ขบวนการนอกกฎหมายเหล่านี้ยังคงดำรงอยู่ได้และเจ้าหน้าที่ของรัฐตก เป็นผู้ต้องหาในคดียาเสพติดมากขึ้น

3.4.1.4) อาชญากรรมด้านยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับกระบวนการ พัฒนาทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเกิดความเกี่ยวข้องกันของอาชญากรรมด้านต่าง ๆ ด้วย อย่างเช่น องค์กร อาชญากรรม ด้านยาเสพติดกับอาชญากรรมทางทรัพย์สิน (Property Crime) อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crime) เงื่อนไขจากการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบเปิดทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการแฝงตัวเข้ามาขององค์กรอาชญากรรม

3.4.1.5) สังคมเมืองประชาชนต้องทำงานเพื่อเลี้ยงชีพทุกคน พยายามดิ้นรนทุกวิถีทางในการหาเงินให้ได้มากที่สุดโดยไม่คำนึงถึงว่าจะได้มาโดยวิธีใด ครอบครัวที่มี รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย หรือมีการก่อกวนของครัวเรือนจะส่งกระทบต่อการดำรงชีวิตและความมั่นคง ของครัวเรือน สภาพแวดล้อม ทางเศรษฐกิจผลักดันให้คนที่ประสบปัญหาชีวิตหันไปพึ่งพายาเสพติดเกิด มีการเสพยาเสพติดเพิ่มขึ้นด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน

3.4.1.6) ความสัมพันธ์แบบศูนย์กลางกับปริมณฑล (Center-Periphery Relation) ได้ทำให้เกิดการกระจายตัวของยาเสพติดจากเมืองใหญ่ ๆ ที่เป็นศูนย์กลางในด้าน ต่าง ๆ ไปยังเขตบริวารข้างเคียง มีแนวโน้มว่าจะเกิดการกระจายตัวของยาเสพติดจากสังคมเมืองไป

สู่เขตปริมณฑลและสังคมชนบทมากขึ้นอย่างกรณีของกรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑลเมืองใหญ่ ๆ ในภูมิภาคกับพื้นที่ใกล้เคียงชุมชนที่มีความเจริญมากก็มักแฝงไปด้วยปัญหายาเสพติดที่มากเช่นกัน

3.4.1.7) อาชญากรรมด้านยาเสพติดจะสร้างความเสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สินและส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก มีความสัมพันธ์กันระหว่างการเกิดอุบัติเหตุกับการเสพยาเสพติด สร้างความสูญเสียทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นมูลค่ามหาศาล

3.4.2) การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

3.4.2.1) อาจจะกล่าวได้ว่า ปัญหาเสพติดในอนาคตจะเกิดขึ้นได้ใน 2 ลักษณะด้วยกัน คือ อุปสงค์ยาเสพติดทำให้เกิดอุปทานยาเสพติด (Demand Create Supply Problem) และอุปทานยาเสพติดทำให้เกิดอุปสงค์ยาเสพติด (Supply Create Demand Problem) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การมีคนซื้อจะชักนำทำให้มีคนขายเกิดขึ้นและสิ่งที่น่าสนใจเป็นห่วงมาก ก็คือ ภาวะความท่วมท้นของทั้งอุปทานยาเสพติดและอุปสงค์ยาเสพติด (Excess Supply-Excess Demand)

3.4.2.2) สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่รุมเร้าสังคมอยู่ทุกวันมีส่วนผลักดันให้เกิดการใช้ยาเสพติดเพื่อแสวงหาความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ (Mood Altering) ตามมาในสถานะที่สังคมกดดันบีบคั้นมาก ๆ ทำให้เกิดความยากลำบากในการประกอบตัวเองให้อยู่รอด ต้องพยายามดิ้นรน แสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาชีวิตแบบเฉพาะหน้า จะมีการใช้ยาเสพติดในกลุ่มที่สร้างความเคลิบเคลิ้ม (Euphoria) เพื่อให้รู้สึกว่ารุดพ้นไปจากโลกแห่งความเป็นจริง ไม่ต้องรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ที่ต้องฝืนความรู้สึก มักจะมีการใช้ยาเสพติดประเภทกลุ่มประสาทหรือหลอนประสาทเพื่อปรับสภาพจิตใจให้เกิดความกล้าให้สามารถปฏิบัติภารกิจซึ่งในภาวะปกติไม่สามารถมีพฤติกรรมเช่นนั้นได้ มีการใช้ยาเสพติดเพื่อการประกอบอาชีพบางประเภทในสถานการณ์ที่ต้องการจะกระตุ้นความรู้สึกหรือต้องการให้เกิดอะไรในสิ่งที่ปกติไม่เกิดขึ้น มักจะมีการใช้ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาทในบางขณะมีการใช้ยาเสพติดบางชนิดเพื่อเสริมสร้างความสนุกสนาน ความบันเทิง ความตื่นเต้น การกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ

3.4.2.3) ในทำนองกลับกันปัญหาเสพติดก็ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่สังคม ต้องเผชิญอยู่มีความยุ่งยากซับซ้อนเพิ่มขึ้น อย่างเช่น กลุ่มผู้ติดยาเสพติดจะพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ยาเสพติดมาเสพเกิดการก่ออาชญากรรมเพื่อหาเงินมาซื้อยาเสพติด ผู้ที่ติดยาเสพติดมีโอกาสอารมณ์แปรปรวน กลายเป็นโรคจิต โรคประสาท และอาจจะสร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่สังคมภาพสะท้อนของอาชญากรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับยาเสพติดยังปรากฏให้เห็นอยู่อย่างต่อเนื่องและส่งผลกระทบต่อความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน

3.4.2.4) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ข้อมูลข่าวสารเป็นเรื่องไร้พรมแดนทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้โดยไร้ขีดจำกัด สื่อสมัยใหม่ครอบครองพื้นที่ชีวิตส่วนใหญ่ของคนไทย การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์กลายเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตประจำวัน สภาพสังคมทั่วไปกำลังกลายเป็น “สังคมมัจจุ” ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลลดลง มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการกระทำความผิดเพื่อหลบหลีกการ ตรวจสอบและการปราบปรามของเจ้าหน้าที่มากขึ้นเกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Cyber Drugs) ผู้ซื้อผู้ขายยาเสพติดสามารถติดต่อกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยไม่จำเป็นต้องเห็นหน้ากัน

3.4.2.5) ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหายาเสพติดจะเรียกร้องให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดแก้ไขปัญหามากขึ้น แต่ด้วยเหตุที่ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ผลการดำเนินงานอาจจะไม่สามารถตอบสนองต่อข้อเรียกร้อง หรือความต้องการได้ทันทั่วถึงที่เกิดเป็นช่องว่างของความคาดหวัง (Gap of Expectation) และกลายเป็นความรู้สึกผิดหวังในที่สุดทำให้ประชาชนไม่ศรัทธาเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีท่าทีที่จะไม่ให้ความร่วมมือต่อทางราชการ และนำไปสู่การสูญเสียมวลชนในระยะยาวได้

3.4.2.6) อัตราการเกิดอาชญากรรม (Crime Rate) อัตราการจับกุม ผู้กระทำความผิด (Clearance Rate) อัตราการกระทำความผิดคดียาเสพติดซ้ำ (Recidivism Rate) จำนวนคดี ยาเสพติดไหลทะลักเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม จำนวนผู้ต้องขังคดียาเสพติดล้นคุก (Prison Crowding) จะก่อให้เกิดแรงกดดันในเชิงนโยบาย ด้านยาเสพติด (Criminal Justice Policy) ทั้งในแง่ของความพยายามที่จะบัญญัติกฎหมายใหม่ ๆ ออกมาใช้บังคับและการพัฒนายุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามเมื่อรับเข้าสู่ร่างกายแล้วโดยการกิน ฉีด สูบ หรือดม จะทำให้มีผลต่อจิตใจและร่างกายของผู้ใช้สารนั้น โดยเฉพาะลักษณะต่อไปนี้ คือ ผู้ใช้สารต้องเพิ่มขนาดของสารตลอดเวลา เมื่อหยุดใช้สารจะทำให้เกิดอาการอดสาร ผู้ที่ใช้สารเป็นเวลานานจะเกิดมีความต้องการสารนี้มากขึ้นทั้งทางร่างกาย และจิตใจและผู้ที่ใช้สารเป็นเวลานาน สารจะก่อให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพ และร่างกายของผู้ใช้นั้น

2.1.3 ประเภทของยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2526) กล่าวว่า ปัญหาการติดสารเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลต่อชีวิตของคนที่ติดยา ครอบครัวยุ และสังคม ปัจจัยที่เป็นสาเหตุการติดสารเสพติด มีหลายประการ ซึ่งสาเหตุต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องกัน ดังนี้

1. ความอ่อนไหวทางจิตใจและอารมณ์ ซึ่งรุนแรงมากน้อยแล้วแต่บุคคล
 2. ติดเพราะถูกชักชวน ถูกหลอกลวง ถูกบีบบังคับจากหมู่คณะ
 3. สิ่งแวดล้อมนับว่าเป็นอิทธิพลสำคัญอย่างยิ่งในการชักจูงให้บุคคลใช้ยาเสพติด เช่น อยู่ในละแวกที่มีการค้ายาเสพติด ครอบครัวยุขาดความอบอุ่น
 4. การแสดงค่านิยมที่ต้องการจะต่อต้านต่อคำสั่งสอน หรือห้ามปรามจากผู้ใหญ่
 5. อาจเป็นเพียงความอยากรู้อยากเห็น อยากลอง อยากมีประสบการณ์
 6. วัยรุ่นที่ด้อยโอกาสต้องการหนีจากสภาพของตนชั่วคราว การใช้ยานับเป็นการทำให้ตนลืม เหตุการณ์นั้นได้ชั่วคราว
 7. การใช้ยาเป็นกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายทางจิตใจ
 8. การใช้ยาเพื่อลดความกระวนกระวาย ความทุกข์ ความโดดเดี่ยวเหมือนการถูกละทิ้ง
- แต่ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเสพยาเสพติดด้วยสาเหตุใด ผลที่ตามมากับทุกคนนั้นไม่แตกต่างกัน คือ ชีวิตและอนาคตที่มีดมน สิ้นหวัง และอยู่กับปัญหาไปตลอดชีวิต

1. ลักษณะการติดยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2554) กล่าวว่า ธรรมชาติของผู้ติดยาเสพติดสามารถมองได้ใน 2 ลักษณะ คือ ธรรมชาติของผู้ติดยาเสพติดที่เป็นไปในลักษณะสากล และเป็นไปในลักษณะเฉพาะตัวบุคคล

1. ธรรมชาติของผู้ติดยาเสพติดในแง่ที่เป็นธรรมชาติสากลของมนุษยชาติมนุษย์ต้องการแสวงหาความสุขและความพึงพอใจในการดำรงชีวิต คงไม่มีมนุษย์ผู้ใดที่จะปฏิเสธว่าตนเองไม่ต้องการความสุข แต่วิถีแห่งการได้มาซึ่งความสุขนั้นต่างหากที่ทำให้ในแต่ละคนแตกต่างกันออกไป การใช้ยาเสพติดจึงเป็นการแสวงหา ความสุขอย่างรวดเร็ววิธีหนึ่งสภาวะสุขที่เกิดขึ้นจากการใช้ยาเสพติดเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราวเท่านั้น ความสุขที่เกิดขึ้นจะหมดไปในระยะเวลาหนึ่งและจะกลับคืนมาใหม่เมื่อได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าตัวเดิม นั่นก็คือ ยาเสพติด เมื่อฤทธิ์จากยาเสพติดที่เสพหมดไป สภาวะเดิมก่อนเสพก็จะกลับคืนมาโดยเป็น “สภาวะเดิม ที่เพิ่มเติมด้วยความรู้สึกแห่งความทุกข์ ทรมาน กระวนกระวาย หงุดหงิด รำคาญจากการที่ไม่ได้เสพยาพร้อมไปด้วย เนื่องจากมนุษย์ต้องการแสวงหาความสุขเฉพาะหน้ามากกว่าการคิดคำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงเป็นคำตอบที่ว่า “ทั้งที่รู้ว่าผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ยาเสพติดนั้นท้ายที่สุดจะลงเอยอย่างไรแต่ผู้ติดยาเสพติดยังคงใช้ยาเสพติดอยู่ต่อไป เพราะเพียงแค่อต้องการหาความสุขเฉพาะหน้าเท่านั้น”

2. ธรรมชาติของผู้ติดยาเสพติดในลักษณะเฉพาะที่เป็นส่วนบุคคล ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะ ทางพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึก บุคลิกลักษณะ และสภาพจิตใจที่ไร้ซึ่งพลัง ซึ่งสามารถอธิบาย ได้ดังนี้

2.1 ด้านร่างกาย จะสามารถสังเกตเห็นอาการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ได้ดังนี้

2.1.1 สุขภาพทรุดโทรม ผอมซูบซีด น้ำหนักลด ไม่มีเรี่ยวแรงที่จะทำงานหนัก

2.1.2 ริมฝีปากเขียวช้ำ แห้ง แตก (เสพโดยการสูบ)

2.1.3 น้ำมูกน้ำตาไหล เหงื่อออกมาก กลิ่นตัวแรง เพราะไม่ทำความสะอาดร่างกาย ตัวเองทุกวัน บางครั้งได้กลิ่นกาวหรือสารระเหย

2.1.4 มีร่องรอยการเสพยาเสพติดให้เห็นบริเวณแขน หรือบริเวณสะโพก และหัวไหล่ มีรอยแผลเป็น (เสพโดยการฉีด)

2.1.5 มีรอยแผลเป็นที่ท้องแขนเป็นรอยกรีดด้วยของมีคมตามขวางซึ่งเกิดจากการทำ ร้ายตนเอง

2.1.6 นิ้วมือมีรอยคราบเหลืองสกปรก

2.1.7 ผิวหนังหยาบกร้าน เป็นแผลพุพอง อาจมีหนองและน้ำเหลือง ลักษณะคล้าย โรคผิวหนัง

2.1.8 ใบหน้าหมองคล้ำโดยเฉพาะบริเวณโหนกแก้มและหน้าผาก

2.1.9 มีการเคลื่อนไหวเพิ่มมากขึ้น เช่น แขน ขา ใบหน้า บางราย ชอบกัดกราม บางรายไม่อยู่นิ่ง เดินไปเดินมา เป็นต้น

2.1.10 มีอาการขาดยา

2.2 ด้านจิตใจและอารมณ์ ผู้ติดยาเสพติดจะมีสภาพจิตใจและอารมณ์ ดังนี้

2.2.1 ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

2.2.2 ไม่สามารถควบคุมแรงกระตุ้น ขาดความอดทนอดกลั้น เป็นคน
เจ้าอารมณ์หงุดหงิด เอาแต่ใจตนเอง ขาดเหตุผล

2.2.3 พฤติกรรมสับสน

2.2.4 รู้สึกไม่ปลอดภัย หวาดระแวง

2.2.5 อารมณ์ฉุนเฉียว ขวนทะเลาะวิวาท และทำร้ายกัน

2.2.7 มีความวิตกกังวล ซึมเศร้า

2.2.8 อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย เช่น เวลาขาดยาจะหงุดหงิดมาก เมื่อเสพยา
แล้วอารมณ์จะดีขึ้นอย่างรวดเร็ว

2.2.9 อุนิสัยเปลี่ยนไป เช่น จากเป็นคนเรียบร้อย กลายเป็นคนก้าวร้าว

2.3 ด้านพฤติกรรม ผู้ติดยาเสพติดมักจะมีพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้

2.3.1 มักใช้จ่ายเงินสิ้นเปลืองผิดปกติ เพื่อใช้ซื้อยาเสพติดที่มีราคาแพง
โดยอ้างว่ามีความจำเป็นในการใช้จ่ายสูงกลายเป็นสาเหตุให้มีพฤติกรรมการโกหกตามมาบางรายมีเงิน
ทองใช้สอยมากผิดปกติโดยไม่มีแหล่งที่มาชัดเจนอาจเป็นไปได้ว่ากลายเป็นผู้ค้ารายย่อย

2.3.2 การพูดโกหกเพื่อเอาเพื่อเอาตัวรอด เพราะไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบว่า
ตนติดยาหรือโกหกเพื่อขอเงินมาซื้อยาเสพติด เป็นต้น

2.3.3 เมื่อไม่สามารถโกหกเพื่อขอเงินไปซื้อยาได้แล้ว ก็จะมีพฤติกรรม
ลักขโมยเงิน หรือทรัพย์สินมีค่าในบ้านตนเองหรือเพื่อนบ้านเพื่อนำเงินที่ได้ไปซื้อยาเสพติดมาใช้

2.3.4 เมื่อติดยาเสพติดแล้วผู้ติดยาเสพติดจะมีพฤติกรรมเกียจคร้าน
จะไม่สนใจความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัว ไม่มีระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบทั้งในหน้าที่
การทำงาน และการเรียน ขาดความสนใจในการเรียน ทำให้ผลการเรียนตกต่ำ ไม่สนใจการทำงาน จนเป็น
สาเหตุให้ถูกไล่ออกจากโรงเรียน และออกจากงานในที่สุด

2.3.5 พฤติกรรมก้าวร้าว คือ อารมณ์แปรปรวน หงุดหงิดง่าย ชอบแสดง
ความก้าวร้าว โดยไม่มีสาเหตุอันควร ไม่ยอมรับข้อบกพร่อง ไม่ยอมรับความจริง เมื่อคนรอบข้าง
ซักถามเรื่องส่วนตัวมาก ๆ จะรู้สึกฉุนเฉียว หงุดหงิดง่าย เพราะกลัวว่าจะถูกจับผิดได้

2.3.6 พฤติกรรมเก็บตัวเงียบขรึมผิดปกติ ชอบอยู่โดดเดี่ยวและปลีกตัว
จากผู้อื่นทำตัวลึกลับ ไม่รู้ความเป็นไปใด ๆ ในบ้าน ชอบอยู่ในห้องคนเดียว หรือเข้าห้องนํ้านาน ๆ
เพื่อแอบเสพยา

2.3.7 พฤติกรรมการคบเพื่อนที่ใช้จ่ายด้วยกัน เป็นกลุ่มเพื่อนที่ไม่ค่อย
สนใจเรียนและชอบเที่ยวกลางคืน กลับดึก มีการใช้เหล้า บุหรี่ เป็นกลุ่มที่มีปัญหากับครู ผู้ปกครอง
เวลารับโทรศัพท์จากเพื่อน มักจะพูดเหมือนมีความลับ มักมีเพื่อนแปลกใหม่มาเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นเพื่อน
ที่ใช้จ่ายด้วยกัน

2.3.8 พฤติกรรมการแต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย สกปรก ไม่หิวหม ไม่อาบน้ำ
แปรงฟัน ไม่ตัดผม ชอบใส่เสื้อแขนยาวเพื่อปกปิดร่องรอยการใช้ยา

นอกจากพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ อาจมีข้อพิจารณาอื่น ๆ อีก เช่น มีอุปกรณ์
ที่เกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด เช่น กระจกฉีดยาและเข็ม กระจกชตะกั่ว ของบุหรี่ยวนเป็นกระเพาะ ซาก

ไม่ซัดไฟภาชนะบรรจุ ยาเสพติด เช่น กระดาษห่อ หลอดยาเสพติด หลอดกาแฟตัดเป็นท่อนสั้น ๆ มีรอยพับหัวพับท้าย ซึ่งจะพบได้ตามห้องน้ำ ห้องนอน เป็นต้น

โดยทั่วไปแล้วผู้ติดยาเสพติดมักมีความคิดว่าตนเองไม่สามารถเข้ากับคนรอบข้างได้ คิดว่าตนติดยาเพราะคนอื่น ๆ ไม่มีจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิต ชอบแยกตัว ประชดชีวิต ขาดพลังใจยึดความคิด ตนเองเป็นใหญ่ มีแนวคิดว่าตนเองอ่อนแอไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีระดับในการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

2. ผลกระทบของสารเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2554) กล่าวว่า ปัญหาการติดยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งทางสาธารณสุขและผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นกลายเป็นวงจรอันเลวร้ายที่ไม่อาจ ตัดส่วนใดออกไปได้เลย ดังนี้

1. ด้านสุขภาพอนามัย ผู้ตกเป็นทาสสารเสพติดเกือบทุกประเภทร่างกายจะซูบซีด ผอมเหลือง เหลือแต่หนังหุ้มกระดูก ความคิดอ่านช้า ความจำเสื่อม ขาดสติ อาเจียน นอนไม่หลับเบื่ออาหาร และจะเสียชีวิตในที่สุด

2. ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากสารเสพติดทุกประเภทผู้เสพจะต้องเพิ่มยาให้มากขึ้นตลอดเวลา และหยุดเสพไม่ได้ ดังนั้นจึงต้องสูญเสียเงินทองสำหรับซื้อยามาเสพไม่มีที่สิ้นสุดร่างกายไม่แข็งแรง ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ดังเช่น คนปกติทั่วไป ครอบครัว และรัฐต้องสูญเสียแรงงานไป ดังนั้นจึงส่งผลเสียหายต่อเศรษฐกิจ ทั้งของตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติโดยส่วนรวม

3. ด้านสังคม สารเสพติดยังเป็นตัวก่อให้เกิดปัญหาสังคมอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาอาชญากรรม เพราะผู้ติดยาจำเป็นต้องใช้เข็มสำหรับฉีดยาเสพติดเป็นประจำทุกวัน และจำเป็นต้องเพิ่มปริมาณขึ้นอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการประกอบอาชีพสุจริตทั่ว ๆ ไปนั้นย่อมเป็นการยากที่จะหาเงินมาซื้อสารเสพติด ได้อย่างพอเพียงและในสภาพความเป็นจริงผู้ติดยาจะไม่มีใครคบค้าหรือร่วมสมาคมด้วยเหตุนี้ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการประกอบอาชีพอาชญากรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน นอกจากนั้นยังเป็นสาเหตุของปัญหาสังคมอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ปัญหาวัยรุ่น ปัญหาการพนัน ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ เป็นต้น

4. ด้านความมั่นคงของชาติ ความร้ายแรงของสารเสพติดมีผลโดยตรงต่อความมั่นคงของประเทศชาติเป็นอย่างมากเพราะถ้าประเทศใดมีประชากรติดสารเสพติดจำนวนมากประเทศนั้นก็อ่อนแอ เศรษฐกิจเสียหายมีปัญหาสังคมต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อมไม่เป็นผลดีต่อความมั่นคงของประเทศ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2554) กล่าวว่า ปัจจุบันยาเสพติดมีมากมายหลายร้อยประเภท ซึ่งสามารถแบ่ง ได้ดังนี้

1. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง

1.1 ประเภทกดประสาท ได้แก่ ผีน มอร์ฟิน เฮโรอีน ยากล่อมประสาท สารระเหย ยานอนหลับ

1.2 ประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน กระท่อม โคคาอีน ยาอี เอ็ดตาซี

1.3 ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี ดีเอ็ม ที เห็ดขี้ควาย ยาเค

1.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน (อาจกดกระตุ้น หรือหลอนประสาทร่วมกัน)

ได้แก่ กัญชา

2. แบ่งตามแหล่งที่มา
 - 2.1 จากธรรมชาติ เช่น ผื่น มอร์ฟีน กระท่อม กัญชา ฯลฯ
 - 2.2 จากการสังเคราะห์ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน ยาอี เอ็คตาซี ฯลฯ
3. แบ่งตามกฎหมาย
 - 3.1 พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เช่น แอมเฟตามีน เฮโรอีน LSD ยาอี ฯลฯ
 - 3.2 พ.ร.บ.วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เช่น อีเฟดริน
 - 3.3 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 เช่น ทินเนอร์ กาวแล็กเกอร์
4. ลักษณะการติดยาเสพติด

ยาเสพติดบางชนิดก่อให้เกิดการติดได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจแต่ยาเสพติดบางชนิดก็ก่อให้เกิดการติดทางด้านจิตใจเพียงอย่างเดียว

4.1 การติดยาทางกาย เป็นการติดยาเสพติดที่ผู้เสพมีความต้องการเสพอย่างรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ เมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะเกิดอาการผิดปกติอย่างมาก ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งเรียกว่า “อาการขาดยา” เช่น การติดยา มอร์ฟีน เฮโรอีน เมื่อขาดยาจะมีอาการคลื่นไส้อาเจียน หาว น้ำมูก น้ำตาไหล นอนไม่หลับ เจ็บปวดทั่วร่างกาย เป็นต้น

4.2 การติดยาทางใจ เป็นการติดยาเสพติดเพราะจิตใจเกิดความต้องการหรือเกิดการติดเป็นนิสัย หากไม่ได้เสพร่างกายก็จะไม่เกิดอาการผิดปกติหรือทรมานทรมายแต่อย่างใดจะมีบ้างก็เพียงเกิดอาการหงุดหงิด หรือกระวนกระวายใจเท่านั้น

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ

นิพนธ์ จำเริญพันธ์ุ (2551) กล่าวว่า การที่บุคคลได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดในคดีค้ายาเสพติดและถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกถือได้ว่าบุคคลนั้นได้ถูกสังคมประทัບตราว่าเป็นผู้กระทำผิดและเมื่อพ้นโทษออกมาแล้ว ก็มักจะไม่ได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจากสังคมทำให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมแสดงออกและประพฤติไปในทางที่ผิดเพื่อให้เป็นไปตามที่สังคมได้กำหนดจากการประทับตราอันเป็นสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ

พรชัย ชันตี (2558) กล่าวว่า หลักการสำคัญเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ มี 3 ประการ คือ การที่บุคคลมีอิสระในการเลือกพฤติกรรมหรือมีเจตจำนงอิสระ การใช้เหตุผลในการตัดสินใจ และการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับการกระทำสูงสุด ดังนั้นจึงได้นำเสนอการป้องกันอาชญากรรมจะนำมาซึ่งผลเสียมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับการประกอบอาชญากรรมหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือหากระบบกฎหมายมีบทลงโทษที่รุนแรง รวดเร็ว และสามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้ทุกคนจะส่งผลให้อาชญากรรมของบุคคลในสังคมลดลง

1. ทฤษฎีป้องกัน (Deterrence Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐจะกระทำการใด ๆ ต้องมีการคำนึงถึงผลลัพธ์ของการกระทำก่อนที่จะมีพฤติกรรมอันนั้น เราจึงป้องกันบุคคลไม่ให้กระทำผิดได้หากมีกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม ซึ่งหมายรวมถึงมีอัตราโทษรุนแรงลงโทษอย่างรวดเร็ว และผู้กระทำผิด กฎหมายมีโอกาสถูกจับสูง ซึ่งจะเห็นได้ว่าทฤษฎีนี้เป็นรากฐานในการบัญญัติกฎหมายและเป็นหลักปรัชญาในการบริหาร งานยุติธรรมทางอาญาของหลายประเทศ ตัวอย่างเช่น

การกำหนดอัตราโทษที่รุนแรงสำหรับอาชญากรรมบางประเภท การเพิ่มกำลังตรวจเพื่อลดโอกาสในการกระทำผิดกฎหมาย เนื้อหาสาระของทฤษฎีนี้ จึงเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจของบุคคลว่าจะประกอบอาชญากรรมหรือไม่ โดยคำนวณจากโทษที่จะได้รับ หากถูกจับกุมกับผลที่คาดหวังว่าจะได้รับจากการกระทำผิดนั้น หากคิดว่าโทษที่จะได้รับเมื่อถูกจับกุมมากกว่าความสุขที่จะได้จากการกระทำผิดบุคคลนั้น ก็จะไม่เลือกไม่ประกอบอาชญากรรมนั้น

2. การที่บุคคลประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดก็เช่นเดียวกันจะคิดก่อนว่าทำแล้วจะถูกจับหรือไม่ ถ้าเขาคิดว่าได้เงินมาใช้อย่างมีความสุขและไม่น่าจะถูกจับกุม เพราะไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือถูกจับแต่โทษไม่รุนแรง หรือทำแล้วได้ผลคุ้มค่า เขาก็เลือกจะทำอาชญากรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติด ทฤษฎีนี้จึงทำให้ผู้วิจัย สามารถใช้เป็นหลักอธิบายกระบวนการตัดสินใจของบุคคลที่จะประกอบอาชญากรรมยาเสพติดได้

3. ทฤษฎีประทับตรา (Labeling Theory) การกระทำผิดเกิดขึ้นเพราะสังคมเป็นผู้กำหนดหรือเป็นผู้ประทับตรา การประทับตรานั้นจะเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำผิดครั้งแรกและผู้กระทำผิดได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่น ๆ ในสังคม สถาบันเหล่านี้เป็นผู้กำหนดว่าเขามีพฤติกรรมเป็นอาชญากร เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้กระทำผิดก็ยอมรับการประทับตราและเริ่มกำหนดทิศทางแห่งความประพฤติของตนเองในอนาคตให้สอดคล้องกับการรับรู้ของสังคมหรืออาจกล่าวได้ว่าการกระทำผิดเกิดขึ้นเพราะปฏิกริยาระหว่างบุคคลกับสังคม

Tard (1912) ได้เสนอแนวคิดด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการเลียนแบบโดยกฎของการเลียนแบบที่จะปรากฏในงานวิจัยนี้มี 3 ประการ คือ ประการที่ 1 คนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันจะมีการเลียนแบบพฤติกรรมกัน ประการที่ 2 การเลียนแบบมีแนวโน้มจะแพร่จากสิ่งที่มีมากกว่าสู่สิ่งที่มีน้อยกว่า อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าบุคคลจะเลียนแบบผู้ที่มีสถานะเหนือกว่าตน เช่น ลูกเลียนแบบบิดามารดา ลูกน้องเลียนแบบเจ้านาย เป็นต้น และประการที่ 3 มีการแทรกแซงแทนพฤติกรรม โดยชี้ว่าการมีพฤติกรรมใหม่จะแทนที่พฤติกรรมเก่า เช่น นายกล้าหาญ ปกติมักจะสูบบุหรี่เพียงอย่างเดียวต่อมาเข้ามาอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่เสพยาบ้า นายกล้าหาญ จึงทั้งสูบบุหรี่และเสพยาบ้าหรือแต่เดิม มีพฤติกรรมลักเล็กขโมยน้อยต่อมาถูกจับและติดคุกเมื่อพ้นโทษออกมากลับไปปล้นทรัพย์แทนซึ่งเป็นพฤติกรรมการทำความผิดที่เพิ่มขึ้น

Freud (1947) เสนอทฤษฎีจิตวิเคราะห์เชื่อว่า การประกอบอาชญากรรมเป็นการแสดงออกของสัญชาตญาณที่ขาดการควบคุม โดยแบ่งบุคลิกภาพของมนุษย์ออกเป็นสามส่วนซึ่งการขัดแย้งกันระหว่างส่วนต่าง ๆ จะก่อให้เกิด พฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือประกอบอาชญากรรมได้โดยง่าย

ส่วนที่หนึ่งของบุคลิกภาพเป็นขั้นพื้นฐานที่ต่ำสุดเรียกว่า “id” เป็นลักษณะของสัญชาตญาณที่ฝังลึกเป็นบุคลิกภาพของมนุษย์มีที่มาจากแรงผลักดันทางชีววิทยา เป็นองค์ประกอบติดตัวมาตั้งแต่แรกเกิดซึ่งองค์ประกอบนี้ จะช่วยให้รู้จักช่วยเหลือตนเองภายหลังการเกิดและถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของจิตใต้สำนึกที่มีต่อสภาพต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว อันจะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงตัวเพื่อรับทราบหรือสำนึกในข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในโลกมนุษย์ นับว่าเป็นองค์ประกอบ สำคัญที่จะชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อมและจะเป็นฝ่ายกำหนดการปฏิบัติต่อสภาพแวดล้อมเพื่อสนองความต้องการของตนเอง

1. Id เป็นโครงสร้างทางจิตใต้สำนึกพื้นฐาน มีลักษณะสัญชาตญาณที่ฝังลึกเป็นบุคลิกภาพของมนุษย์ที่มาจากแรงผลักดันทางชีววิทยา Id เป็นสภาพจิตใจที่ยังไม่ขัดเกล่าอย่างใดเลยเป็นความต้องการแรกเริ่ม และสำคัญของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการทางเพศ Id เป็นองค์ประกอบ

ที่ติดมาตั้งแต่เกิด ซึ่งองค์ประกอบนี้จะช่วยให้เด็กรู้จักช่วยตัวเองภายหลังการเกิดและถือเป็นจุดเริ่มต้นของจิตใต้สำนึกที่มีต่อสภาพต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว

2. Ego เป็นส่วนประกอบที่สองของบุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบที่ได้รับการพัฒนามาจาก Id เมื่อผ่านการเรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างตนเองและสิ่งแวดล้อมแล้ว Ego จะเป็นเครื่องมือสำคัญของ Id ที่จะนำมาใช้ เพื่อแสวงหาความต้องการในภาวะเช่นนี้ Ego ยังไม่ได้ปรุงแต่งทางสังคม จิตใจขั้นนี้เริ่มรู้จักเข้าใจอะไรมากขึ้น เริ่มรู้จักตนเอง รู้จักภาวะที่เป็นความจริงเหตุการณ์บุคคลและสถานที่เริ่มมีความรู้สึกที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ในความเป็นจริง

3. Super Ego เป็นภาวะจิตใจขั้นสูงสุดมีการขัดเกลาพัฒนาด้วยการที่คน ๆ นั้น ได้รับอิทธิพลจากศีลธรรม ศาสนา การคำนึงถึงความผิดบาป การยึดมั่นในจารีตประเพณี กฎเกณฑ์ของสังคม รวมถึงประสบการณ์ที่เคยได้รับการอบรมสั่งสอนทำให้ได้เรียนรู้ว่า อะไรเป็นสิ่งที่ควรกระทำและอะไรที่ควรละเว้นไม่ปฏิบัติ

Chrag (1983) ได้สรุปทฤษฎีตราหน้าเพื่อชี้ให้เห็นถึงลักษณะหรือองค์ประกอบของทฤษฎีนี้สรุปได้ 9 ประการ คือ

1. พฤติกรรมอาชญากรไม่มีความชั่วร้ายอยู่ภายใน
2. นิยามของพฤติกรรมอาชญากรถูกกำหนดโดยผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจในสังคม
3. บุคคลกลายเป็นอาชญากรเพราะกระบวนการตราหน้า
4. กระบวนการยุติธรรมจัดกลุ่มอาชญากรและกลุ่มที่ไม่ใช่อาชญากรแตกต่างจากข้อมูลในโลกความจริง
5. ผู้ประกอบอาชญากรรมซึ่งถูกจับกุมมีเพียงเล็กน้อย ส่วนผู้ประกอบอาชญากรรมซึ่งไม่ถูกจับกุมมีจำนวนมากและมักกระทำผิดมาแล้วไม่น้อยกว่าพวกแรก
6. การที่บุคคลจะถูกจับกุมหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะของบุคคลนั้นไม่ใช่จากฐานความผิด
7. ความรุนแรงในการลงโทษขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลเช่นกัน
8. การวินิจฉัยสั่งการของกระบวนการยุติธรรมขึ้นอยู่กับแบบฝังในความคิดของบุคคลทั่วไปเกี่ยวกับ ผู้กระทำผิด

9. เมื่อใดก็ตามที่บุคคลถูกตราหน้าจากสังคมว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนบุคคลนั้นจะตกอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถกอบกู้ภาพพจน์ของตนในฐานะพลเมืองดีกลับคืนมา

Sutherland (1983-1950) ได้อธิบายพฤติกรรม ของกลุ่มอาชญากรมืออาชีพ (Career Criminal) เช่น อาชญากรปกขาว และหัวขโมยมืออาชีพ การกระทำผิดจากการเรียนรู้ทางสังคม การเรียนรู้ทักษะ (Skill) และแรงจูงใจซึ่งเป็นผลจาก การติดต่อสัมพันธ์กับคนที่ เป็นอาชญากร จึงได้เรียนรู้ค่านิยม ทศนคติ และรูปแบบของการประกอบอาชญากรรม หลักการของทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง มีดังนี้

1. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ เช่นเดียวกับการเรียนรู้พฤติกรรมปกติ
2. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ในการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและเกิดในกลุ่มที่มีความสนิทสนมกัน เช่น ครอบครัวและเพื่อน
3. การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมรวมถึงการเรียนรู้เทคนิคการประกอบอาชญากรรมด้วย บางครั้ง ยาก บางครั้งง่าย

4. แนวทางเฉพาะของแรงจูงใจและแรงผลักดันจะเรียนรู้จากการรับรู้หลายด้านเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่เลือกปฏิบัติตามและข้อกฎหมายที่จะละเมิด เพราะปฏิกิริยาการรับรู้หลายด้านเกี่ยวกับกฎหมายและสังคมไม่ได้เป็นรูปแบบเดียวกันทั่วไป จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างทัศนคติของสังคมและบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมของสังคม

5. การที่คนกลายเป็นอาชญากรรมเพราะเห็นผลจากการกระทำผิดทำให้เขาพอใจ

6. บุคคลกลับกลายเป็นผู้กระทำความผิด เพราะการนิยามความหมายในทางที่พอใจฝ่าฝืนกฎหมายมีมากกว่าการนิยามความหมายในทางที่ไม่พอใจจะฝ่าฝืนกฎหมาย

7. ผลต่างของการสมาคมอาจจะแตกต่างกันด้านความถี่ ระยะเวลาลำดับความสำคัญ และความแรง หมายความว่า การติดต่อสมาคมกับพฤติกรรมอาญาและพฤติกรรมต่อต้านมีความแตกต่างกัน ดังกล่าวขึ้นอยู่กับความถี่ ระยะเวลา ลำดับความสำคัญอันหมายถึงพัฒนาการตั้งแต่เด็กและคงทนถึงตลอดชีวิต

8. กระบวนการเรียนรู้กระทำความผิดโดยการติดต่อสมาคมกับแบบแผนอาชญากรรมและการต่อต้าน อาชญากรรมจะเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เกิดการเรียนรู้การกระทำผิด ไม่จำกัดเฉพาะการเลียนแบบเท่านั้น

แม้ว่า พฤติกรรมอาชญากรรมแสดงให้เห็นถึงความต้องการและค่านิยมทั่วไปแต่ไม่ได้แปลว่าค่านิยมและความต้องการของอาชญากรต้องแตกต่างจากคนทั่วไป เพราะอาชญากรและคนทั่วไปต่างก็มีความต้องการและค่านิยมที่ต่างกัน

สรุปได้ว่า การกระทำผิดซ้ำ หมายถึง การกระทำผิดซ้ำซ้อน มีการกระทำผิดเพิ่มเติมอีกหลังจากผู้กระทำความผิด ถูกจับ และถูกลงโทษ และยังหมายถึง การละเมิดเงื่อนไขที่ผู้ต้องขังได้รับการคุมประพฤติ หรือผู้ต้องขังที่ได้รับการพัก การลงโทษ

2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

2.3.1 ความหมายของการกระทำผิดซ้ำ

สำนักวิจัยและพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา (2549, น. 7-8) กระทำผิดซ้ำ (Recidivism) หมายถึง การกระทำผิดเพิ่มเติมขึ้นอีกหลังจากผู้กระทำความผิดถูกจับกุมและถูกลงโทษแล้ว รวมทั้งการละเมิดเงื่อนไขที่ผู้ได้รับการคุมประพฤติหรือผู้ได้รับการพักการลงโทษกระทำขึ้นในทาง อาชญาวิทยา และทัณฑวิทยา กล่าวคือ อาชญากรติดนิสัย (Habitual Criminal) เป็นอาชญากรประเภทหนึ่งในบรรดาผู้กระทำความผิด ซึ่งบุคคลที่กระทำความผิดประเภทนี้ได้แก่บุคคลที่ไม่สามารถจะปฏิบัติตนให้เข้ากับมาตรฐานของสังคมได้ไม่เกิดความเข็ดหลาบเมื่อต้องโทษและจะประกอบอาชญากรรมซ้ำอีกเมื่อมีโอกาสโดยไม่คำนึงผลที่เกิดขึ้นเวลาต้องโทษก็แสวงทำตัวดีพอพ้นโทษแล้วก็ทำผิดอีก จึงเรียกว่า อาชญากรติดนิสัยหรือผู้กระทำความผิดซ้ำ ไม่เข็ดหลาบและนักทัณฑวิทยาได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าผู้ที่กระทำความผิดซ้ำถึง 4 ครั้ง แล้วมักเป็นผู้ที่หากินโดยทุจริตตลอดไป ฉะนั้นการลงโทษแก่อาชญากรพวกนี้จึงไม่เป็นผลเพราะเขาเป็นผู้มีความชั่วร้ายติดอยู่ในบุคลิกภาพ สาเหตุสำคัญที่ทำให้อาชญากรรมไม่สามารถลดลงได้เนื่องจากผู้ต้องขังที่ได้กระทำผิดซ้ำ อาชญากรบางคนได้กระทำความผิดมาแล้วหลายครั้งจนนับครั้งไม่ถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด แม้ว่าหน่วยงานของรัฐจะพยายามหาวิธีการป้องกัน

และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้ลดลงแต่ปริมาณการก่ออาชญากรรมกลับมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นดังจะเห็นได้จากจำนวนผู้ต้องขังที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งเกินความจุของเรือนจำ และทัณฑสถานที่จะสามารถรับไว้ จึงส่งผลให้เจ้าหน้าที่ ไม่สามารถดำเนินการควบคุมแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยและให้สวัสดิการต่าง ๆ กับผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพที่มีผู้ต้องขังจำนวนมากจนเกิดความแออัดและอัตรากำลังเท่าเดิม รวมทั้งงบประมาณที่ได้รับอย่างจำกัดประเด็นสำคัญ คือ การที่บุคคลกระทำความผิดเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมโดยได้รับการจำคุกมาระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งผ่านการอบรมและพัฒนาพฤตินิสัย รวมทั้งได้รับการฝึกวิชาชีพก็น่าจะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม โดยไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้นการแก้ปัญหาคriminal recidivism ให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องแก้ไขกลุ่มที่มีความเสี่ยงจะไปกระทำผิดซ้ำมากที่สุดนั่นก็คือ กลุ่มผู้ต้องขังไร้ญาติเพื่อป้องกันการกลับไปกระทำผิดซ้ำ

2.3.2 สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ

อาชญากรรมจะไม่สามารถลดลงได้ในปัจจุบันสาเหตุมาจากผู้ต้องขังที่ได้กระทำผิดซ้ำ อาชญากรบางคนได้กระทำผิดมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำผิดซ้ำคดีอาชญากรรมที่ร้ายแรงหน่วยงานภาครัฐจะพยายามเร่งดำเนินการหาวิธีป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม โดยใช้กลวิธีทุกรูปแบบเพื่อให้ปัญหาอาชญากรรม ลดลงแล้วก็ตามแต่ในความเป็นจริงที่ปรากฏปริมาณของการก่ออาชญากรรมกลับเพิ่มสูงขึ้นจนน่าตกใจและเป็นที่น่าให้ความสนใจเป็นอย่างมากเกี่ยวกับการที่บุคคลกระทำความผิดได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยได้รับการจำคุก มาระยะหนึ่งซึ่งผ่านการอบรม บำบัดแก้ไข ฟื้นฟูทางด้านจิตใจตลอดจนได้รับการฝึกวิชาชีพตามหลักทัณฑวิทยา สมัยใหม่มาแล้วก็น่าจะดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขในสังคมได้ แต่ข้อเท็จจริงแล้วยังมีผู้ต้องขังอีกจำนวนไม่น้อยต้องหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งผลสำเร็จของงานราชทัณฑ์ คือ การทำให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก (นิพนธ์ จำเนียรพันธุ์, 2551) ในด้านรูปแบบและวิธีการที่สลับซับซ้อนยิ่งขึ้นจะเห็นได้จากจำนวนผู้ต้องขังที่สูงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เกินความจุของเรือนจำต่าง ๆ ในสังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรมที่จะรองรับได้ผลที่ตามมา คือ ปัญหาด้านการจัดการดูแลและควบคุมเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเรือนจำ เจ้าหน้าที่เรือนจำไม่สามารถดำเนินการควบคุมแก้ไข ฟื้นฟู พัฒนา ปรับปรุงบุคลิกภาพพฤติกรรมและสวัสดิการต่าง ๆ กับผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะที่มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เท่าเดิมและงบประมาณที่ได้รับมาอย่างจำกัดทำให้ไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร

กระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “หากอบรมผู้ต้องขัง ให้ประพฤติดีขึ้นไม่ได้ พ้นโทษออกไป กลับไปเป็นคนอันธพาลเป็นภัยต่อสังคมอีก” ผลสำเร็จ งานราชทัณฑ์ คือ การทำให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก กรมราชทัณฑ์ เรือนจำ ควรพิจารณาเกี่ยวกับการที่บุคคลกระทำความผิดเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว โดยได้รับโทษจำคุกมาระยะหนึ่งซึ่งผ่านการอบรมบำบัดแก้ไข ฟื้นฟูทางด้านจิตใจ ตลอดจนได้รับการฝึกวิชาชีพตามหลักทัณฑวิทยาสมัยใหม่แล้วเมื่อพ้นโทษออกมาใช้ชีวิตภายนอกเรือนจำ ก็คงมีการดำเนินชีวิตปกติสุขในสังคมแต่ข้อเท็จจริงแล้วยังมีผู้ต้องขังหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญที่มีข้อจำกัดและความเหมาะสมของกลยุทธ์ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดของกรมราชทัณฑ์ เรือนจำว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดปฏิบัติได้ถูกตามหลักวิชาการและสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงหรือไม่ เพื่อบรรลุผลสำเร็จสูงสุดของกรมราชทัณฑ์ นั่นก็คือ ผู้ต้องขังเกิดความเข็ดหลาบ จดจำ และกลับตัวเป็นคนดี ไม่หวนกลับมาก่อคดีอาชญากรรมเป็นอาชญากรกระทำผิดซ้ำซ้อนอีก การแก้ปัญหาคriminal recidivism ให้ประสบความสำเร็จนั้น

จึงต้องทราบถึงสาเหตุของการกระทำผิดของผู้ต้องขังอย่างแน่ชัดเสียก่อนเพื่อนำไปสู่การวางแผนป้องกันแก้ไขและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดอย่างถูกต้องเหมาะสม ลดและขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตต่อไปในภายภาคหน้า

ผู้กระทำผิดติดนิสัย (Persistence Offender) หมายถึง ผู้ที่กระทำผิดซ้ำซากหรือกระทำความผิดบ่อยครั้งจนถือว่าเป็นนิสัย ซึ่งแต่เดิมมักจะใช้คำว่าผู้กระทำผิดโดยสันดาน ซึ่งผู้กระทำผิดติดนิสัยพิจารณาจากการที่ผู้นั้น กระทำผิดซ้ำซากคือกระทำผิดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ถ้ากระทำผิดซ้ำเพียงครั้งเดียว คือกระทำผิดครั้งที่ 2 ยังไม่ถือเป็น การกระทำผิดติดนิสัยเพราะอาจพลาดพลั้งได้แต่ถ้ากระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ควรจะถือได้ว่าเป็นการกระทำผิดซ้ำซาก โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ผู้ต้องขังที่เป็นอาชญากรอาชีพผู้กระทำความผิดที่มีความผิดที่มีความชำนาญในการประกอบอาชญากรรมหรือประกอบอาชญากรรมโดยอาศัยทักษะหรือความชำนาญเป็นพิเศษ นอกจากนี้ยังเป็น ผู้ที่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชญากรรม ซึ่งมีลักษณะพิเศษ 3 ประการ ได้แก่ 1) มีทักษะหรือความชำนาญในการประกอบอาชญากรรม 2) มีรายได้หลักจากการประกอบอาชญากรรม และ 3) มีการประกอบอาชญากรรมอย่างต่อเนื่องตามแต่โอกาสเพื่อมุ่งหารายได้ มิใช่กระทำไปเพราะความจำเป็นหรือความกดดันของสภาพแวดล้อม รวมทั้งจะต้องมีการทำผิดติดต่อกันอย่างเป็นอาชีพ

2. ผู้ต้องขังที่มีจิตบกพร่องกลุ่มที่มีความบกพร่องทางจิตและนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมซ้ำซาก ดังนั้นการที่ผู้ต้องขังประเภทนี้กระทำความผิดซ้ำ จึงไม่ได้เกิดจากความชั่วร้ายในจิตใจที่จะคิดทำผิดเพื่อหวัง สิ่งตอบแทนทางเศรษฐกิจ ดังเช่น อาชญากรอาชีพแต่เป็นผลมาจากความผิดปกติทางจิตจนอาจก่อให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ซ้ำซากหรือมีพฤติกรรมดุร้ายที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับการฆ่าคนตายด้วยวิธีการที่ผิดปกติ

3. ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำในคดีเล็กน้อยการกระทำผิดในคดีเล็กน้อยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ผู้ที่ทำผิดในคดีลักทรัพย์เล็กน้อย และ 2) ผู้ที่ทำผิดในคดียาเสพติด โดยส่วนใหญ่จะกระทำความผิดในคดี ลักทรัพย์ซึ่งจะมีโทษระยะสั้นทำให้ผู้ต้องขังเหล่านี้มีโอกาสหมุนเวียนเข้ามาในเรือนจำอยู่เป็นประจำ ผู้ต้องขังเหล่านี้ จะเป็นผู้ที่มาจากครอบครัวแตกแยกหรือครอบครัวที่มีปัญหาและมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาตั้งแต่เด็ก ก้าวร้าวและมีพฤติกรรมซนเร้น โดยมีพัฒนาการมาจากเด็กเกเรหนีโรงเรียน ไม่ชอบเรียนหนังสือ และไม่ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษาและไม่มีทักษะหรือฝีมือในการประกอบอาชีพใด ๆ อีกทั้งไม่ชอบที่จะทำงานสุจริตหรือการทำงานหนักแต่ชอบสบายและหาเงินโดยการทุจริตหรือลักขโมยและผู้ต้องขังที่กระทำผิดติดนิสัยที่กระทำ ความผิดซ้ำในคดียาเสพติด โดยเฉพาะกรณีที่เป็นผู้ติดยาเสพติดจะมีพื้นฐานทางครอบครัวที่มีปัญหาเช่นเดียวกับ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดติดนิสัยเกี่ยวกับคดีลักทรัพย์ จากการศึกษาครอบครัวได้นำไปสู่การคบเพื่อนไม่ดีและการติดยาเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่สามารถหลุดพ้นไปจากวิถีชีวิตของยาเสพติดได้ เนื่องจากปัจจัยทางสังคมต่าง ๆ เช่น การแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน การไม่มีงานทำและการขาดการยอมรับของคนรอบข้างและคนทั่วไปประกอบกับความไม่เข้มแข็งของจิตใจทำให้ต้องกลับไปกระทำความผิดขึ้นอีก (สำนักวิจัยและพัฒนาาระบบด้านทัณฑวิทยา, 2549, น. 9-14)

นอกจากนี้ สำนักวิจัยและพัฒนาระบบด้านทันตวิทยา (2549, น. 10) ได้จัดระบบของผลสำเร็จในการอบรมแก้ไขผู้กระทำผิดออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 กลุ่มที่แก้ไขได้หมายถึงกลุ่มที่ได้รับการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยไปแล้วภายใน 1 ปี ไม่ปรากฏว่าได้กระทำผิดซ้ำอีก นอกจากนี้ยังมีงานทำและขยันทำงาน รวมทั้งไม่คบหาสมาคมกับผู้กระทำผิด

ระดับที่ 2 กลุ่มที่แก้ไขได้บ้างหมายถึง กลุ่มที่ไม่กลับเข้ามาในเรือนจำอีก แต่ไม่มีงานทำและยังคบหาสมาคมกับกลุ่มผู้ร้ายอยู่

ระดับที่ 3 กลุ่มที่แก้ไขไม่ได้บางส่วนหมายถึงกลุ่มที่กลับเข้ามาในเรือนจำเนื่องจากละเมิดกฎเกณฑ์ของการคุมความประพฤติหรือกระทำผิดอาญาในคดีเล็กน้อยขึ้นอีก

ระดับที่ 4 กลุ่มที่กระทำผิดซ้ำ ได้แก่ กลุ่มที่กระทำความผิดอาญาขึ้นอีกและกลับเข้ามาในเรือนจำการกระทำผิดซ้ำเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย เช่น สภาพแวดล้อมทางครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจสถานภาพสมรส สุขภาพกายและสุขภาพจิต โอกาสในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางบ้านและการคบเพื่อน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำเนื่องจากการกระทำผิดซ้ำอาจเกิดจากปัจจัยทางสังคมดังกล่าว เช่น การยอมรับของสังคม ถ้าสังคมไม่ยอมรับและบีบบังคับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติก็น่าจะกลับไปคบหาสมาคมกับพวกเดียวกันและกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

2.3.3 ผลของการกระทำผิดซ้ำ

นิพนธ์ จำเนียรพันธุ์ (2551) กล่าวว่า การควบคุมสมาชิกของสังคมให้อยู่ในระเบียบวินัยไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่นนั้น อาจกระทำได้ 2 วิธี คือ 1) การให้รางวัลอย่างหนึ่งและการลงโทษอีกอย่างหนึ่ง 2) การให้รางวัล หมายถึง การให้สิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้รับเกิดความพอใจสำหรับการลงโทษจะทำให้ผู้ถูกลงโทษเกิดอารมณ์ขุ่นเคืองและต่อต้าน อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติจำเป็นต้องมีการลงโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมายที่วางไว้ ซึ่งกฎหมายที่วางไว้นั้นอาจมาจากผู้ปกครองที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อการปกครองและไม่จำเป็นเป็นการปกครองในระดับเล็ก เช่น ครอบครัว โรงเรียน ที่ใช้เฉพาะกลุ่มไม่ได้ใช้โดยทั่วไปหรือในระดับใหญ่ เช่น ประเทศที่ใช้โดยทั่วไปกับสมาชิกทุกคนในประเทศ ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายกฎหมายที่สำคัญ คือ กฎหมายอาญาซึ่งมีการกำหนดโทษไว้หลายวิธี นับตั้งแต่ความรุนแรงต่ำสุดจนกระทั่งถึงความรุนแรงสูงสุด ทั้งนี้เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้ที่ได้รับการกระทำต้องประสบผลร้ายเนื่องมาจากการที่ผู้นั้นได้ฝ่าฝืนแนวปฏิบัติ

พงศกร อินธิไชย (2552) กล่าวว่า การประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำผิดกฎหมายอาญาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมทุกสังคมไม่ว่าสังคมนั้นจะเป็นสังคมเล็กหรือสังคมใหญ่เพราะย่อมมีสมาชิกในสังคมที่ประพฤติดนในลักษณะที่ฝ่าฝืนกฎ ระเบียบ แบบแผนที่สังคมได้กำหนดไว้ เมื่อสมาชิกคนใดฝ่าฝืน สังคมก็จะลงโทษสมาชิกส่วนการลงโทษจะเป็นไปในลักษณะใดขึ้นอยู่กับว่าสังคมนั้นมีวัตถุประสงค์ ปรัชญา รูปแบบ และวิธีการในการลงโทษที่กำหนดไว้อย่างไร

นุชนาฏ มุกระ (2554) กล่าวว่า บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งใช้อยู่ในประเทศไทยขณะนี้ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำ หรือการกระทำความผิดซ้ำของผู้เคย กระทำความผิดมาแล้วเช่นเดียวกันแต่มุ่งที่จะให้เพิ่มโทษต่อผู้ที่ได้กระทำความผิดซ้ำให้หนักขึ้นไปกว่าโทษที่จะได้รับจริงจากคำพิพากษา โดยถือเสมือนว่าผู้กระทำความผิดไม่เข็ดหลาบจากการที่จะได้รับการลงโทษมาแล้ว ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 92

บัญญัติว่าผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก หากกระทำความผิดใด ๆ อีกในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ก็ดี ภายในเวลา 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษก็ดี หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดนั้นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 บัญญัติลงโทษไว้ 5 ประเภท คือ โทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน

อานนท์ ฉัตรเงิน และเกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์ (2559, น. 73) กล่าวว่า ปัญหาการก่ออาชญากรรม ด้านยาเสพติดยังคงมีอัตราที่สูงมากในสังคมไทยอันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ หลายปัจจัยด้วยกัน อาทิ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาทางด้านจิตใจสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ นับเป็นปัญหาสังคมที่ก่อให้เกิดความเสียหายและความสูญเสียทั้งในด้านชีวิตทรัพย์สิน ความเป็นอยู่ของมนุษย์เป็นอย่างมาก และเมื่อทุกครั้งที่มีการเกิดอาชญากรรม ในเรื่องของยาเสพติด คนในสังคมก็จะนึกถึงว่าอาชญากรนั้นเป็นผู้ชายเพียงเท่านั้น เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมา สติของการก่ออาชญากรรมในด้านของยาเสพติดที่เกิดขึ้นจากเพศหญิงนั้นมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับเพศชาย แต่ในสังคมไทยในปัจจุบันนี้ เพศหญิงได้ก้าวเข้ามามีบทบาทในสังคมมากกว่าในอดีตมากทั้งในเรื่องของบทบาทในสังคมบทบาทในครอบครัว เป็นเพศที่มีหน้าที่เพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อน

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง สาเหตุหรือปัจจัยที่มีผลทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ตั้งแต่ครั้งที่ 2 ขึ้นไป บางคนมีสองสาเหตุ บางคนมีสามสาเหตุ ในการกระทำผิดซ้ำในครั้งเดียวกันหรือแตกต่างกันตามจำนวนครั้งที่กระทำผิดแล้วสรุปเป็นภาพรวมถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้ผู้ต้องขังตัดสินใจลงมือกระทำผิดซ้ำเพราะสาเหตุใดมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยจำแนกได้ 3 ปัจจัยหลัก 9 ปัจจัยย่อย ดังต่อไปนี้ 1) ปัจจัยภายในของผู้กระทำผิดซ้ำ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 1.1) การได้รับการศึกษาอบรมของผู้ต้องขัง 1.2) สภาพความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง และ 1.3) แรงจูงใจของผู้ต้องขัง 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกของผู้กระทำความผิดซ้ำ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 2.1) การยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน 2.2) การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง และ 2.3) สภาพแวดล้อมทางครอบครัวของผู้กระทำผิดซ้ำ 3) ปัจจัยเสริมหรือสนับสนุนไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 3.1) การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน 3.2) การควบคุมทางสังคม และ 3.3) การส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐ

1. ปัจจัยภายในของผู้กระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยภายในของผู้กระทำความผิดซ้ำ มีนักวิชาการได้อธิบายไว้พอสรุป ได้ดังต่อไปนี้

พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์ (2561, น. 47) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดเพื่อเปรียบเทียบกันระหว่างปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกและเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ผลการวิจัย พบว่า เมื่อพิจารณาปัจจัยเรียงลำดับไปที่ละด้านแล้ว มีปัจจัยเพียง 2 ด้านจากทั้งหมด 7 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและด้านสภาพทางเศรษฐกิจสังคมเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดสำหรับปัจจัยภายในที่นำเอาปัจจัยมารวมกลุ่มกัน ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตัวเอง การคบเพื่อน สุขภาพจิต และความสัมพันธ์ในครอบครัวแล้ว พบว่า ปัจจัยภายในดังกล่าวนี้ ไม่มีความสัมพันธ์ กับการกระทำผิดซ้ำในทางตรงกันข้าม ปัจจัยภายนอกที่ ประกอบด้วย สภาพทางเศรษฐกิจสังคม นโยบายยาเสพติด และการปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรม พบว่า ปัจจัยภายนอกดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำแต่ถึงกระนั้นถ้าหากพิจารณา

โดยรวมปัจจัยทั้ง 7 ด้าน เข้าด้วยกันแล้วจะพบว่า ปัจจัยโดยรวมทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ

1. ความผูกพัน (Attachment) ความรู้สึกผูกพันหรือความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นความรู้สึกที่มีลักษณะของการคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้อื่นหรือของสังคมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและสิ่งที่สำคัญของความรู้สึกผูกพันต่อผู้อื่นนั้น ก็คือ การรับเอาบรรทัดฐานของสังคมไว้ในตัวบุคคล (Internalized) ถ้าบุคคลไม่ไวต่อการรับรู้หรือความคิดเห็นของผู้อื่นไว้เป็นของตนเองถือว่าไม่ได้ระงับยับยั้งการกระทำในทางไม่ดีโดยบรรทัดฐานของสังคม จึงมีอิสระในการกระทำผิดถ้าหากบุคคลไม่มีความผูกพันไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถานศึกษาและเพื่อน ก็จะไม่มีความสนใจในความต้องการและความคาดหวังของบุคคลอื่น รวมทั้งไม่ใส่ใจความคิดเห็นของผู้อื่นก็เปรียบเสมือนบรรทัดฐานของสังคมทำให้ง่ายต่อการที่จะไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐาน

2. ความเชื่อ (Belief) ระดับของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมถ้ามีความเชื่อบรรทัดฐานของสังคมน้อยลงเท่าไร ก็ยิ่งจะมีแนวโน้มที่จะละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมหรือมีการกระทำผิดมากขึ้นเท่านั้น การมีความเชื่อหรือยอมรับบรรทัดฐานกฎเกณฑ์ของสังคม ก็คือการมีความเชื่อต่อความหมายในทางไม่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย

สรุปได้ว่า ปัจจัยภายในของผู้กระทำผิดซ้ำ หมายถึง การเห็นคุณค่าและความเชื่อมั่นในตัวเอง การคบเพื่อน สุขภาพจิต และการได้รับการศึกษาอบรม ตลอดทั้งความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ เจตคติ ภายในจิตใจของผู้ต้องขัง อันประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 1) การได้รับการศึกษาอบรมของผู้ต้องขัง 2) สภาพความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง และ 3) แรงจูงใจภายในของผู้ต้องขัง ซึ่งสามารถอธิบายได้เป็นประเด็น ดังต่อไปนี้

1.1 การได้รับการศึกษาอบรมของผู้ต้องขัง

ในเรื่องเกี่ยวกับสภาพภูมิหลังด้านการศึกษาที่จะทำให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้นั้น สภาพภูมิหลังทางการศึกษาที่แตกต่างกันย่อมส่งผลต่อความคิดแนวทางปฏิบัติแตกต่างกันไปตามปกติในเรื่องนี้ได้มีนักวิชาการได้ให้คำอธิบายไว้มากมาย ซึ่งอาจพอสรุป ได้ดังต่อไปนี้

มาลินี จูฑะรพ (2539) กล่าวว่า โดยทั่วไปบุคคลจะมีความแตกต่างกันในด้านต่อไปนี้ คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านความถนัด ด้านความสนใจ ด้านเจตคติ ด้านแรงจูงใจทางสังคม ด้านค่านิยม ด้านรสนิยม ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านการศึกษาอบรม ด้านการกระทำและด้านอายุ

อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ และปัทมา อมรสิริสมบุรณ์ (2550) กล่าวว่า โอกาสทางการศึกษาเป็นนโยบายที่สำคัญของหลายประเทศเนื่องจากทำให้ความไม่เท่าเทียมด้านเศรษฐกิจและสังคมลดลงมีหลักฐานที่สำคัญที่ทำให้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาทางการศึกษากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม (Baker and Holsinger 1996) ในระดับมหภาคการเข้าถึงการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเพิ่มประสิทธิภาพของกำลังแรงงานเพิ่มอายุขัยเฉลี่ยของประชากรและปรับปรุงด้านสุขภาพของประชากรรวมถึงลดภาวะเจริญพันธุ์ด้วย

Knodel and Jones (1996) ยืนยันว่า ช่องว่างระหว่างเพศกำลังจะลดน้อยลงไม่ว่าจะในภูมิภาคใดและความแตกต่างของการศึกษาเกิดขึ้นในประเทศที่มีกลุ่มสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันอย่างมากราบเท่าที่เด็กยากจนหรือเด็กจากครอบครัวชนบททั้งเด็กหญิงและชายยังคง

ไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านการได้รับการศึกษาเขาเหล่านั้น ก็ยังต้องเผชิญกับความไม่เท่าเทียมกัน ในด้านตลาดแรงงานและชีวิตความเป็นอยู่

สรุปได้ว่า การได้รับการศึกษาอบรม หมายถึง การที่ผู้ต้องขังแต่ละคนมีพื้นฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการได้รับการศึกษาหลักในการดำรงชีวิต ตลอดทั้งการคิดใคร่ครวญ ไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนการกระทำความผิดย่อมส่งผลทำให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขไม่ไปกระทำ ความผิดซ้ำอีก ดังนั้นความสามารถทางสติปัญญาเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ของบุคคล การได้รับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชีวิต ความเป็นอยู่ การได้รับการศึกษาอบรมที่แตกต่างย่อมส่งผลให้เกิดการคิดปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป

1.2 สภาพความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง

ความเข้มแข็งทางจิตใจ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับมือกับความกดดัน และฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างมีสติและแสดงความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งได้มีนักจิตวิทยา ได้ให้ความหมายของความเข้มแข็งทางจิตใจ ดังนี้

วิทวัส ศรีโนนยางค์ (2552) หมายถึง ความเข้มแข็งทางจิตใจเป็นพลังภายในจิตใจของ นักกีฬาที่จะส่งผลต่อความสามารถในการเล่นกีฬาและส่งผลสูงสุดต่อการประสบความสำเร็จและการก้าว ไปสู่การแข่งขันในระดับที่สูงขึ้นของนักกีฬา ซึ่งถึงแม้นักกีฬาจะมีทักษะและพรสวรรค์มากเพียงใด แต่หากขาดความเข้มแข็งทางจิตใจแล้วก็ไม่สำเร็จในขั้นสูงได้ นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่จะช่วย ควบคุมอารมณ์ช่วยให้นักกีฬา มีความอดทนต่อสถานการณ์ ความกดดันต่าง ๆ ได้อย่างเข้มแข็ง

ชัยรัตน์ ชูสกุล และธนิดา จุลวนิชย์พงษ์ (2553) หมายถึง ความมั่นคง เด็ดเดี่ยว ไม่หวั่นไหว ความบากบั่นอดทนและความมั่นใจต่อเป้าหมายบางอย่างที่กำลังจะมาถึง ถึงแม้ว่าจะมี ความกดดันหรือความลำบากยากแค้น

ชนิษฐา รโหฐาน (2554) หมายถึง ความสามารถของนักกีฬาที่จะต่อสู้กับสภาวะกดดัน ทั้งระหว่างการแข่งขันหรือระหว่างฝึกซ้อมได้โดยไม่ย่อท้อแต่ในทางตรงกันข้ามมุ่งมั่นต่อเป้าหมาย และชัยชนะอย่างเข้มแข็ง มีความรู้สึกที่จะต่อสู้กับแรงปะทะจากภายนอกและภายในจิตใจของตนเอง เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล เป็นต้น อย่างไรก็ตามความเข้มแข็งทางจิตใจสามารถสร้างให้เกิดขึ้น ในใจของนักกีฬาทุกคนได้ หากมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการแข่งขันกีฬาในระดับที่สูงขึ้น เพราะความเข้มแข็งทางจิตใจสามารถพัฒนาได้เช่นเดียวกับการฝึกซ้อมทางกาย

ณพนธ์ วงศ์จตุรภัทร, วิมลมาศ ประชากุล, ชูศักดิ์ พัฒนมะมนตรี, ฉัตรกมล สิงห์น้อย และอนุสรณ์ มนตรี (2554) ได้ให้ความหมายของความเข้มแข็งทางจิตใจ หมายถึง ความสามารถ ในการควบคุมตนเองและสร้างความได้เปรียบในสถานการณ์การแข่งขัน และความสามารถในการผ่าน อุปสรรคต่าง ๆ พร้อมทั้งมีความมุ่งมั่นและมีสมาธิในการฝึกซ้อมและการแข่งขัน

กรมพลศึกษา (2556) หมายถึง ความสามารถของนักกีฬาที่จะต่อสู้กับสภาวะกดดัน ทั้งระหว่างการแข่งขันหรือระหว่างการฝึกซ้อมได้โดยไม่ย่อท้อ

Jones (2002) ให้ความหมายของความเข้มแข็งทางจิตใจว่าเป็นความสามารถของ นักกีฬาในการรับมือกับความเครียดและผลของความวิตกกังวลที่เกิดจากแรงกดดันเมื่ออยู่ในสถานการณ์ การแข่งขัน

Hyson (2012) หมายถึง การรักษามาตรฐานและแนวทางของความสามารถและความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ แม้ว่าจะมีความยากลำบากแต่จะไม่ยอมแพ้ง่าย ๆ และยังมีคนไทยได้ให้ความหมายของความเข้มแข็งทางจิตใจ

Loehr (1982) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความเข้มแข็งทางจิตใจว่า นักกีฬาที่จิตใจเข้มแข็งจะตอบสนองความแปรปรวนสามารถทำให้รู้สึกถึงความผ่อนคลาย สงบ และมีพลังกำลัง เพราะพวกเขาเรียนรู้ในการพัฒนา 2 ทักษะ อย่างแรก คือ ความสามารถในการเพิ่มความถี่ของพลังกำลังในช่วงที่พบกับวิกฤตและเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างที่สอง คือ ความคิดที่แน่วแน่

Jones (2002) ความเข้มแข็งทางจิตใจอาจมีได้ตามธรรมชาติหรือพัฒนาขึ้นด้วยหลักการทางจิตวิทยาสามารถรับมือกับความเครียด และผลของความวิตกกังวลที่เกิดจากความกดดันทำให้คนสามารถรับมือกับฝ่ายตรงข้ามได้อย่างเป็นปกติในหลาย ๆ สถานการณ์ (การแข่งขัน, การฝึกซ้อม, ในชีวิตประจำวัน) โดยเฉพาะสามารถตัดสินใจได้ดี มุ่งไปที่จุดสำคัญ มั่นใจ และควบคุมแรงกดดันได้ดีกว่าฝ่ายตรงข้าม

Gucciardi, Gordon and Dimmock (2009) กล่าวว่า การพัฒนาความเข้มแข็งทางจิตใจทำโดยการให้นักกีฬามีข้อจำกัดในเรื่องการบาดเจ็บทางร่างกายขณะฝึก และจำลองสถานการณ์ของการแข่งขันในเรื่องการเพิ่มความกดดันและความวิตกกังวล

Jones, Hanton and Connaughton (2007) กล่าวว่า คนที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจนั้นจะมี 4 ลักษณะ คือ

1. ทศนคติ คนที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจจะมีความรู้และความสามารถที่ยอดเยี่ยมในการมุ่งไปที่จุดสำคัญและมีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างเห็นได้ชัดในความสามารถทางกีฬา
2. มีการฝึก คนที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจจะชอบนำเอาทักษะยาก ๆ มาฝึก และสามารถนำเอาไปใช้ได้อย่างมีคุณภาพในการแข่งขัน
3. การแข่งขัน คนที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจจะประสบความสำเร็จเมื่ออยู่ภายใต้ความกดดัน และแม้มีความกดดันที่สูงขึ้นยังสามารถขึ้นไปอยู่ในระดับที่สูงได้
4. หลังการแข่งขัน คนที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจจะมีคุณลักษณะความสำเร็จและยอมรับ ความพ่ายแพ้ และสามารถแข่งขันต่อด้วยความมั่นใจในช่วงเวลานั้น ๆ

Jones (2002) กล่าวถึง ลักษณะของคนที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจออกเป็น 12 ลักษณะ ดังนี้

1. ไม่หวั่นไหวต่อความเชื่อในความสามารถตัวเองต่อความสำเร็จในเป้าหมายของการแข่งขัน
2. สามารถฟื้นกลับสู่สภาพปกติและนำเอาผลที่เกิดขึ้นมาเพิ่มความมุ่งมั่นให้ประสบความสำเร็จ
3. ไม่หวั่นไหวต่อความเชื่อในตัวเองต่อความสามารถพิเศษที่ตัวเองมีเหนือกว่าฝ่ายตรงข้าม
4. มีความปรารถนาและแรงจูงใจภายในที่จะประสบความสำเร็จ
5. สามารถให้ความสนใจคงอยู่กับงานที่ทำอยู่โดยเฉพาะเมื่อพบกับสิ่งที่ทำให้ไขว่เขว
6. สามารถควบคุมจิตใจจากสถานการณ์ที่คาดไม่ถึงและควบคุมไม่ได้จากการแข่งขัน

7. ปลัดดันความบาดเจ็บทางกาย และอารมณ์ ขณะเดียวกันยังคงรักษาเทคนิค และมีความพยายามภายใต้ความเจ็บปวดได้ (ทั้งการฝึกซ้อมและการแข่งขัน)

8. ยอมรับความวิตกกังวลที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ขณะแข่งขันและรู้วิธีการรับมือกับความวิตกกังวล

9. สามารถจัดการกับความกดดันจากการแข่งขันได้

10. ไม่แสดงความเห็นของการแสดงความสามารถของผู้อื่น

11. การให้ความสำคัญกับสิ่งที่อยู่ตรงหน้ามากกว่าการสนใจเรื่องของผู้อื่น

12. สามารถปรับเปลี่ยนความสนใจทางกีฬาได้

Masten and Coatsworth (1998, p. 212) กล่าวว่า มีข้อควรพิจารณา 2 ประการ ในการระบุว่ามิถุนัมคัมกันทางใจเกิดขึ้น ได้แก่

1. มีการคุกคามที่สำคัญต่อปัจเจกบุคคล การคุกคามนี้มักจะเป็นสถานการณ์ที่มีความเสี่ยง หรือไม่ก็แสดงให้เห็นถึงความโชคร้ายหรือการบาดเจ็บทางใจที่รุนแรงและทำให้บุคคลมีความทุกข์เพิ่มขึ้นถ้าความโชคร้ายหรือการบาดเจ็บทางใจอยู่ในสถานะที่มีความเสี่ยงสูง

2. ต้องมีการปรับตัวหรือการพัฒนาที่ดี นั่นคือ บุคคลต้องปฏิบัติในลักษณะที่มีความสามารถ

Gunnestad (2006) ได้กล่าวว่า ไม่มีความเพียงพอที่จะระบุแต่ปัจจัยปกป้อง เพราะว่า ปัจจัยปกป้องไม่ได้สร้างมิถุนัมคัมกันทางใจในทุกกรณี มิถุนัมคัมกันทางใจ ถูกสร้างขึ้นเมื่อปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เริ่มเข้าสู่กระบวนการบางประการในตัวบุคคลได้จำแนกเป็น 3 กระบวนการ ได้แก่

1. บุคคลสร้างมิถุนัมคัมกันทางใจด้วยการสร้างมโนภาพทางบวกของตน ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของบุคคลทำให้ตนรู้สึกดีเกี่ยวกับตนเองเมื่อบุคคลตระหนักถึงทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ ค่านิยม และความศรัทธาที่บุคคลยึดถือและศรัทธาต่อบุคคลที่ตนรู้สึกสัมพันธ์ด้วย ทั้งหมดมีความสำคัญในมโนภาพแห่งตน

2. ปัจจัยปกป้องอาจจะสร้างมิถุนัมคัมกันทางใจ ด้วยการลดผลกระทบของปัจจัยเสี่ยง เช่น การมีบุคคลคอยให้การช่วยเหลือในสถานการณ์ทางลบ

3. ปัจจัยปกป้องอาจส่งผลกระทบด้วยการหยุดยั้งวงจรทางลบและเริ่มต้นโอกาสใหม่ ๆ เช่น เมื่อครอบครัวมีกิจกรรมในโบสถ์เด็กอาจได้พบกับเพื่อนของพ่อแม่ที่มีงานและสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับงาน หรือเป็นแบบอย่างสำหรับสิ่งที่เด็กหวังและมุ่งมั่น

สรุปได้ว่า ความเข้มแข็งทางจิตใจ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับมือกับความกดดันตามสถานการณ์และสามารถจัดการกับความเครียดที่มีเป็นแรงผลักดันให้มีความอดทน มุ่งมั่นเพื่อจะสามารถผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ได้โดยไม่ย่อท้อ

1.3 แรงจูงใจของผู้ต้องขัง

แรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับความต้องการของมนุษย์โดยตรงซึ่งเกี่ยวข้องกับขวัญ ทัศนคติ และการจูงใจในการทำหน้าที่ของบุคคล แรงจูงใจของบุคคลจะมีผลอย่างมากต่อการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานที่มีแรงจูงใจย่อมปฏิบัติงานอะไรได้สำเร็จและมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีแรงจูงใจต่ำมีนักวิชาการได้ให้นิยามความหมายของแรงจูงใจ ไว้ดังนี้

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2548, น. 539) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง ความตั้งใจของบุคคลที่จะทำบางสิ่งบางอย่างและมีเงื่อนไข คือ ความสามารถในการกระทำเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในความต้องการของบุคคลนั้น

วันชัย มีชาติ (2548, น. 70) ได้กล่าวถึง ความหมายของการจูงใจว่าเป็นสภาวะของความเต็มใจในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยสามารถตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานด้วย ซึ่งการสร้างแรงจูงใจนี้ จะเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของผู้บริหารและผู้ที่ถูกจูงใจนั้นจะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ด้วย

สมชาติ กิจยรรยง (2548, น. 92) ให้ความหมายของแรงจูงใจ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มชนเป้าหมายเปลี่ยนทัศนคติและแนวทางปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่ผู้จูงใจต้องการด้วยความสมัครใจ การจูงใจจะเกิดขึ้นได้ต้องเกิดจากความร่วมมือทั้งสองฝ่ายเป็นกระบวนการแห่งความร่วมมือกัน ซึ่งต้องอาศัยทั้งความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งสองฝ่ายคือฝ่ายจูงใจและผู้รับ

ชูศักดิ์ เจนประโคน (2550, น. 10) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง วิธีการกระตุ้นหรือการปลุกเร้าให้คนมีกำลังใจที่จะทำงานให้สำเร็จโดยการนำเอาปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นแรงจูงใจมาผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างมีทิศทางเพื่อให้การดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

อนิวช แก้วจำนงค์ (2550, น. 206) กล่าวว่า การจูงใจ หมายถึง การสร้างแรงขับหรือแรงผลักดันเพื่อกระตุ้นหรือชักจูงให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเกิดความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานทั้งในหน้าที่และความรับผิดชอบหรือไม่ใช่หน้าที่และความรับผิดชอบให้เป็นผลสำเร็จ

สรุปได้ว่า แรงจูงใจภายในของผู้ต้องขัง หมายถึง พลังหรือแรงผลักดันภายในตัวบุคคลหรืออินทรีย์ ซึ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมในแนวทางที่สนองต่อความต้องการของตน นั่นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการแรงขับ และรางวัลอันเป็นสิ่งล่อใจ รวมทั้งเป็นแรงกระตุ้นที่จะทำให้บุคคลรักษาพฤติกรรมนั้นไว้ แต่แต่ละบุคคลจะเลือกแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองที่เหมาะสมที่สุดในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป พฤติกรรมที่เลือกแสดงนี้จะเป็นผลมาจากลักษณะของบุคคล บรรยากาศและสภาพแวดล้อมขององค์กร ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่มีพลัง อิทธิพลและเป็นแรงผลักดัน กระตุ้น สนับสนุน หรือควบคุมให้แต่ละบุคคลริเริ่มมีความมานะพยายามแสดงพฤติกรรม หรือรักษาพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้คงอยู่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการซึ่งความต้องการที่เข้มมากที่สุด จะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมภายนอก

2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกของผู้กระทำความผิดซ้ำ หมายถึง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่กระทบต่อตัวผู้พ้นโทษที่จะส่งผลต่อการกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกของผู้ต้องขัง ซึ่งประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 1) การยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน 2) การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง และ 3) สภาพแวดล้อมทางด้านครอบครัวของผู้กระทำผิดซ้ำ

2.1 การยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน

นันทนา ชัยจิตวนิช (2534, อ้างถึงใน นิศา ศิลารัตน์, 2556, น. 95) ในเรื่องความเป็นไปได้ในการพัฒนาบทบาทขององค์กรต่อการสงเคราะห์หลังปล่อย ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ ดังนี้ 1) ประโยชน์ต่อผู้พ้นโทษ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้พ้นโทษได้กลับตนเป็นคนดี โดยมีการฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางสติปัญญา ความสามารถ จิตใจ สังคม และส่งเสริมให้ผู้พ้นโทษประกอบอาชีพสุจริตต่อไป 2) ประโยชน์ต่อสังคม เป็นการช่วยลดภาระในการปราบปรามของระบบงานยุติธรรมและช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐในการที่จะไม่ให้มีการสูญเสียเกิดขึ้นหลักจากการกระทำผิดซ้ำอีก โดยการสงเคราะห์

ผู้พันโทชนั้นเป็นวิธีการหนึ่งที่ป้องกันไม่ให้ผู้พันโทกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกและในขณะเดียวกันผู้พันโทก็มีโอกาสในการทำงานหา รายได้เลี้ยงดูตนเอง และครอบครัว 3) ประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ เป็นการส่งเสริมและพัฒนาด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ เมื่อไม่มีการกระทำผิด ก็ส่งผลให้เศรษฐกิจดีขึ้น 4) เป็นการปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรมและหลักเมตตาธรรมที่สอดคล้องกับหลักการทางศาสนาและความเจริญทางอารยธรรมแห่งสังคมมนุษย์ 5) เป็นการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชนในสังคม

นิตา ศิลาร์ตัน (2562, น. 96) กล่าวว่า ในการให้ผู้พันโทเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมกิจกรรมใด ๆ ของสังคม เช่น ร่วมทำกิจกรรมกับครอบครัว ร่วมกิจกรรมในชุมชน การให้โอกาสในการเข้าทำงาน เพื่อให้ผู้พันโท รู้สึกยังมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ไม่ได้โดดเดี่ยวในสังคมด้วยการกระทำดังกล่าวจะทำให้ผู้พันโท มีจิตสำนึก มีทัศนคติที่ดีขึ้นโอกาสที่ผู้พันโทจะกลับไปกระทำผิดซ้ำก็จะน้อยลงไปด้วย

นิตา ศิลาร์ตัน (2562, น. 97) อธิบายว่า ทฤษฎีตีตราจึงสามารถอธิบายถึงการรับผู้พันโท

เข้าทำงานในองค์กรได้ว่าเมื่อบุคคลได้กระทำความผิดทำให้เกิดการไม่ยอมรับในสังคมเป็นบุคคลที่สังคม

ไม่ต้องการนั้น หากสังคมได้ตีตราแบบนั้นจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่สนับสนุนให้ผู้พันโทกลับไปกระทำผิด

ซ้ำอีก โอกาสที่ผู้พันโทจะกลับตัวเป็นคนดีของสังคมนั้นจึงไม่ง่ายแต่ถ้าหากสังคมให้การยอมรับ

ทำความเข้าใจและให้โอกาสทำให้ผู้พันโทมีโอกาสในการมีงานทำสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้และไม่คิด

กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

พฤติกรรมดังกล่าว นั้นจะแสดงต่อผู้พันโทที่เคยกระทำความผิด จึงเรียกได้ว่า

สังคมตีตราแก่ผู้กระทำความผิด สิ่งที่ตามมาจากการตีตรา คือ สังคมจะยิ่งทำให้ผู้พันโทยิ่งถลาลึกลงไป

ในทางที่ผิดมากยิ่งขึ้น แม้ผู้พันโทมีความตั้งใจจะกลับตัวเป็นคนดีแต่สังคมไม่ยอมรับ ผู้พันโทจึงไม่มีโอกาส

หรือมีทางเลือกในการดำรงชีวิต ทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำอีกครั้ง เนื่องจากผู้พันโทจะมีการกำหนด

เป็นตนเอง (Self-Image) กล่าวคือ บุคคลจะมีการกำหนดความเป็นตัวเองตามภาพพจน์ที่บุคคลอื่น

กำหนดให้ ดังนั้นบุคคลจะมีความคิดหรือความเชื่อว่าตนเองเป็นคนมีบุคลิกอย่างไร ดังเช่นหากบุคคล

ในสังคมกำหนดให้ผู้พันโทเป็นอาชญากร ผู้พันโทดังกล่าวก็จะแสดงออกหรือมีบุคลิกตามที่ผู้อื่น

กำหนด ดังเช่น ทฤษฎีตีตรา โดยมีแผนภาพแสดงรูปแบบของพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีตีตรา

ดังภาพพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีตีตรา

Merton (1938-1957) ได้นำหลักการสังคมไร้บรรทัดฐานของเดอรัคแคม มาสร้างเป็น

ทฤษฎีใหม่ ทฤษฎีของเมอร์ตัน ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมของสังคมจะเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายหรือ

ความต้องการ (Culture Goals) ของคนในสังคมที่บุคคลควรจะต้องไขว่คว้าหรือหาให้ได้ ซึ่งจุดมุ่งหมาย

ของแต่ละสังคมก็แตกต่างกันออกไปตามวัฒนธรรมและเนื่องจากบุคคลทุกคนไม่สามารถที่จะบรรลุ

จุดมุ่งหมายของสังคมได้ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น ที่วัฒนธรรมจะต้องเน้นในเรื่องวิธีการในการนำไปสู่

จุดมุ่งหมายและความจำเป็นที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามบุคคลที่ได้รับความร่ำรวย แม้ว่าอาจใช้วิธีการที่ขัด

กับวัฒนธรรมก็ยังได้รับสถานะภาพทางสังคมหรือได้รับการยกย่อง สถานการณ์เช่นนี้ได้สร้างความ

กดดันให้แก่บุคคลที่ไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายทางสังคมโดยวิธีการที่วัฒนธรรม หรือสังคมยอมรับ

ความกดดันทางสังคมนี้อาจเกิดกับบุคคลหลากหลายในสังคมแต่ก็จะเกิดกับบุคคลที่มีสถานะภาพทางสังคมต่ำ

หรือชนชั้นล่างสุดของสังคมบุคคลประเภทนี้ไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายได้ เนื่องจากถูกจำกัดด้วย

ความสามารถและความพยายาม นอกจากนี้ยังถูกจำกัดด้วยโครงสร้างทางสังคมด้วยทฤษฎีของ เมอร์ตัน

ใช้โครงสร้างทางสังคมเป็นตัวอธิบายถึงสาเหตุที่ชนชั้นล่างของสังคมมีอัตราการกระทำผิดสูงกว่าชนชั้นกลาง

หรือสูง ทั้งนี้ก็เนื่องจากการมีอยู่หรือการจัดกระจายของโอกาสที่จะสร้างฐานะอย่างถูกต้องตามกฎหมายตามโครงสร้างของสังคม ซึ่งชนชั้นกลางหรือชนชั้นสูงจะมีโอกาสเหล่านี้มากกว่าชนชั้นล่าง ในขณะที่เดียวกันสังคมก็เน้นถึงจุดมุ่งหมายทางสังคมมากกว่าวิธีการที่ได้รับมันมา

Merton ได้เสนอแนวทางที่บุคคลจะตอบโต้ต่อความกดดันนี้ 5 แนวทาง คือ

1. การปฏิบัติตาม (Conformity) บุคคลที่ยึดถือจุดมุ่งหมายทางสังคมและวิธีการที่ได้การยอมรับ แม้ว่าบุคคลกลุ่มนี้จะได้รับความกดดันที่เน้นให้ตนเองสร้างฐานะความร่ำรวยแต่พวกนี้ก็ยังคงเลือกวิธีการที่ได้รับการยอมรับทางสังคม ไม่ว่าจะบรรลุจุดมุ่งหมายทางสังคมหรือไม่ก็ตาม กล่าวคือยังคงมีความตั้งใจ ศึกษาเล่าเรียนและประกอบอาชีพการงานอย่างสุจริต ซึ่งจะพบได้มากในสภาวะที่สังคมมีสภาพปกติ

2. การเปลี่ยนแปลง (Innovation) บุคคลพวกนี้จะยอมรับจุดมุ่งหมายทางสังคมในด้านการสร้างฐานะความร่ำรวยแต่พวกเขากลับพบว่าไม่สามารถทำได้โดยวิธีการที่ได้รับการยอมรับดังนั้นพวกเขาจึงหาวิธีการใหม่ในการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นการผิดกฎหมาย หรือละเมิดศีลธรรม หรือขนบธรรมเนียมประเพณีแต่อย่างใด นักธุรกิจอาจจะใช้วิธีการฉ้อโกงหรือหลอกลวงต่าง ๆ ส่วนพวกคนจนอาจจะหาวิธีการสร้างฐานะความร่ำรวยที่ผิดกฎหมายต่าง ๆ เช่น ขยายยาเสพติดเป็นโสเภณีหรือตั้งแก๊งค์ลักทรัพย์ หรือชิงทรัพย์ เป็นต้น

3. การยึดถือวัฒนธรรมใหม่ (Ritualism) เป็นการปรับตัวของบุคคลที่เลิกยึดถือจุดมุ่งหมายของวัฒนธรรมเดิม แต่ในขณะเดียวกันต้องการให้ตนเองปลอดภัยจากการละเมิดกฎระเบียบของสังคมบุคคลเหล่านี้ จะไม่เสียใจกับการไม่บรรลุจุดมุ่งหมายเนื่องจากเขาได้ละทิ้งมันไปแล้ว บุคคลนี้ส่วนมากจะมาจากชนชั้นกลางระดับต้น พวกเขาได้รับความสำเร็จไม่มากนักจากการที่ปฏิบัติตามวิธีการของสังคมแต่ก็ไม่ได้หวังว่าจะได้รับอะไรมากไปกว่านี้

4. การล่าถอยหรือยอมแพ้ (Ritualism) เป็นการไม่ยอมรับหรือล่าถอยจากการบรรลุจุดมุ่งหมาย ทางสังคมหรือการปฏิบัติตามวิธีการที่ได้รับการยอมรับ จึงหนีตัวออกจากแรงกดดันหรือความต้องการของสังคม ตัวอย่างของบุคคลพวกนี้ ได้แก่ คนที่มีอาการโรคจิต คนนอกคอก คนจรจัด คนติดยาเสพติด

5. การปฏิวัติ (Rebellion) บุคคลกลุ่มนี้รู้สึกผิดหวังกับจุดมุ่งหมายทางสังคม จึงได้เปลี่ยนจุดมุ่งหมายนี้ใหม่ ซึ่งอาจเป็นจุดมุ่งหมายทางการเมือง ซึ่งวิธีการอาจต้องใช้กำลังปฏิวัติหรืออาจเป็นวิธีการอย่างสันติ บุคคลพวกนี้จะหยุดการเป็นสมาชิกของสังคมและเริ่มที่จะอาศัยอยู่ภายใต้วัฒนธรรมใหม่ที่ตนเห็นว่าเหมาะสมกว่า

Becker (1963) กล่าวว่า การกระทำผิดซ้ำตามทฤษฎีตีตรา เชื่อว่าการกระทำผิดเกิดจากสังคมเป็นผู้กำหนดหรือเป็นผู้ตีตรา โดยการตีตรานั้นจะเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้นครั้งแรกและผู้กระทำผิดได้ถูกดำเนินการทางกระบวนการยุติธรรมทำให้บุคคลที่กระทำผิดเหล่านั้นกลายเป็นอาชญากรและผู้กระทำผิด ก็ได้ยอมรับการตีตรานั้นและเริ่มกำหนดทิศทางความประพฤติของตนในอนาคตให้สอดคล้องกับการรับรู้ของสังคม หรืออาจจะกล่าวได้ว่าการกระทำผิดเกิดขึ้นเพราะปฏิกริยาระหว่างบุคคลในสังคม หากกล่าวถึงเรื่องของความเกี่ยวพัน ทฤษฎีตีตราจะมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเพราะเมื่อผู้ต้องขังถูกจับในการกระทำผิดครั้งแรกและต้องเข้ารับโทษซึ่งถือว่าเป็นการตีตราแล้ว ภายหลังเมื่อพ้นโทษสังคมกลับไม่ให้การยอมรับ แม้ว่าผู้พ้นโทษเหล่านั้นได้ผ่าน

กระบวนการรับโทษตามกฎหมายและกระบวนการแก้ไข พื้นฟูพฤติกรรมหรือการพัฒนาด้านอาชีพมาแล้ว ทฤษฎีตีตรา (Labeling Theory) ได้อธิบายว่า เป็นปฏิกิริยาโต้ตอบของสังคมที่มีต่อผู้กระทำผิด ซึ่งปฏิกิริยานั้นจะแสดงออกมาในด้านลบ เช่น การรังเกียจ เหยียดหยาม ไม่ยอมรับ ไม่ให้อภัย ไม่ให้ออกสแกตัว พฤติกรรมดังกล่าวนี้จะแสดงต่อผู้พ้นโทษที่เคยกระทำความผิด จึงเรียกได้ว่า สังคมตีตราแก่ผู้กระทำความผิดสิ่งที่ตามมาจากการตีตรา คือ สังคมจะยิ่งทำให้ผู้พ้นโทษยิ่งถลาลึกลงไปในทางที่ผิดมากยิ่งขึ้น แม้ผู้พ้นโทษมีความตั้งใจจะกลับตัวเป็นคนดีแต่สังคมไม่ยอมรับ ผู้พ้นโทษจึงไม่มีโอกาสหรือมีทางเลือกในการดำรงชีวิตทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำอีกครั้งเนื่องจากผู้พ้นโทษจะมีการกำหนดเป็นตนเอง (Self-Image)

สรุปได้ว่า การยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน หมายถึง ความเป็นไปได้ในการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดหลังปล่อยตัวการให้ผู้พ้นโทษเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมกิจกรรมใด ๆ ของสังคม เช่น ร่วมทำกิจกรรมกับครอบครัว ร่วมกิจกรรมในชุมชน การให้โอกาสในการเข้าทำงาน เพื่อให้ผู้พ้นโทษรู้สึกยังมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ไม่ได้โดดเดี่ยวในสังคมด้วยการกระทำดังกล่าวจะทำให้ผู้พ้นโทษมีจิตสำนึกมีทัศนคติที่ดีขึ้น โอกาสที่ผู้พ้นโทษจะกลับไปกระทำผิดซ้ำ

2.2 การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง

นิศา ศีลรัตน์ (2562, น. 96) กล่าวว่า การติดตามการดำรงชีวิตของผู้พ้นโทษหลังพ้นโทษ ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social Control Theory) (Hirschi, 1969) กล่าวว่า เป็นการควบคุมไม่ให้เกิดอาชญากรรมโดยรับอิทธิพลจากสังคม ธรรมชาติทุกคนต้องการการยอมรับจากสังคมที่คบหาสมาคมด้วย และเป็นความต้องการของมนุษย์อย่างหนึ่ง โดยแบ่งพันธะทางสังคม ออกเป็น 4 ประการ ดังนี้ 1) ความรู้สึกผูกพัน หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกผูกพันกับบุคคลอื่น โดยมีแหล่งของความรู้สึกผูกพันจากบุคคล 3 ฝ่าย ได้แก่ บิดามารดา ครูอาจารย์ และเพื่อนที่คบหาสมาคมด้วย บุคคลเหล่านี้ล้วนเป็นคนใกล้ชิดจึงสามารถถ่ายทอดทัศนคติ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี หรือศีลธรรม ทำให้ช่วยจุดดึงคนเราไม่ให้กระทำความผิด 2) ข้อผูกมัด หมายถึง การที่บุคคล จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ กติกา ข้อบังคับ วินัย และจรรยาบรรณตามแบบแผนของสังคม สถาบัน หรือองค์กรนั้น จะทำให้บุคคลไม่กล้าที่จะกระทำความผิด 3) ความเกี่ยวข้อง หมายถึง การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีการพบปะสังสรรค์ระหว่างหมู่สมาชิกในสังคม ร่วมคิด ร่วมทำให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมด้วยกิจกรรมเหล่านั้น ทำให้บุคคลไม่มีโอกาสหรือเวลาว่างในการคิดไปกระทำความผิด 4) ความเชื่อ หมายถึง ภาวะจิตใจของความเชื่อในแต่ละบุคคลที่มีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม ความเชื่อนั้นจะเป็นสิ่งที่สามารถควบคุมจิตใจไม่ให้กระทำความผิด

Sutherland (1983-1950, อ้างถึงใน ศุภิกา ก้อนแพง, 2561, น. 106-107) ได้นำเสนอว่า กระบวนการสำคัญและเฉพาะเจาะจงที่พัฒนาพฤติกรรมอาชญากรรมของมนุษย์ ก็คือ การคบหาสมาคมกับบุคคล ที่มีความแตกต่างกันในด้านความเป็นอาชญากรรมและความเป็นพลเมืองดี สาเหตุของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันนั้นมาจากสังคมที่ไร้ระเบียบและสังคมที่มีความขัดแย้งกัน กระบวนการที่บุคคลจะเข้ามาเกี่ยวข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมอาชญากรรม มีดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้
 2. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น
- ตามกระบวนการติดต่อสื่อสาร

3. หลักการสำคัญในส่วนของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่สนิทสนมใกล้ชิดกัน

4. เมื่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้รับการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ี้ จะรวม 1) เทคนิคในการกระทำความผิด ซึ่งบางครั้งก็สลับซับซ้อนแต่บางครั้งก็ง่าย 2) ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจแรงผลักดัน การใช้เหตุผลตลอดทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำความผิด

5. ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจและแรงผลักดันจะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่ เห็นด้วยกับกฎหมายในบางสังคมบุคคลอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ในขณะที่บุคคลอื่นอยู่ในกลุ่มที่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย

6. หลักการสำคัญของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน ก็คือ บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำความผิดเพราะว่าความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยกับการไม่ละเมิดกฎหมาย

7. การคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันอาจจะแตกต่างกันในด้านความถี่ ระยะเวลาการให้ความสำคัญและความเข้มข้น ซึ่งหมายความว่าถึง ลักษณะของความแตกต่างกันของการคบหาสมาคมระหว่างพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรม

8. กระบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม โดยการคบหาสมาคมกับรูปแบบของอาชญากรรมและต่อต้านอาชญากรรมจะมีความเกี่ยวข้องกับกลไกการทำงานที่เหมือนกับการเรียนรู้ทั่วไป

9. ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมทั่วไป แต่ก็ไม่จำเป็นต้องอธิบายโดยความต้องการและค่านิยมนั้น เนื่องจากพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรมก็มีความต้องการ และค่านิยมเดียวกัน บุคคลลัทธิทรัพย์ก็เพื่อต้องการความมั่นคงในการเงิน เช่นเดียวกับกรรมกรที่ทำงานหนักเพื่อความมั่นคงในการเงิน

ทฤษฎีควบคุมที่นับว่าได้รับการยอมรับมากที่สุดในวงการอาชญาวิทยา ก็คือ ทฤษฎีความผูกพันทางสังคมของ Hirschi (1969, อ้างถึงใน ศุภกานดา สุขศรีวงศ์, 2550, น. 30-32) ที่กล่าวว่าไม่มีความจำเป็น ต้องอธิบายแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นของพฤติกรรมอาชญากรรม เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีความสามารถโดยธรรมชาติที่จะประกอบอาชญากรรมอยู่แล้ว โดยเฮอร์ชิ ได้นำเสนอทฤษฎีควบคุมโดยมีใจความสำคัญว่าบุคคลที่มีความผูกพันกับองค์กรหรือกลุ่มในสังคม ซึ่งได้แก่ครอบครัวโรงเรียนและเพื่อนฝูง มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบอาชญากรรม

หลักการสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ พันธะทางสังคมหรือความผูกพันทางสังคม (Social Bond) ที่ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ความผูกพัน (Attachment) ข้อผูกมัด (Commitment) การเข้าร่วม (Involvement) และความเชื่อ (Belief) ทฤษฎีนี้มีสมมุติฐานว่า “บุคคลที่มีความผูกพันทางสังคมน้อย จะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรม อาชญากรรม” องค์ประกอบของความผูกพันทางสังคม มี 4 ประการ คือ

1. ความผูกพัน (Attachment) หมายความว่า การที่บุคคลมีความผูกพันหรือความรักใคร่กับบุคคลอื่นหรือมีความสนใจกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น ซึ่งความผูกพันนี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้บุคคลมีพัฒนาการการยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมส่งผลให้บุคคลสร้างความรู้สึกที่จะควบคุมตนเองให้เป็นบุคคลที่ดีในสังคม ดังนั้นความผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านอารมณ์หรือด้านความรักของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

2. ข้อผูกมัด (Commitment) หมายความว่า การที่บุคคลผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรมของสังคม กล่าวคือ ได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะประกอบอาชีพที่สุจริตและเพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลไม่ย่อกรกระทำผิดกฎหมายเนื่องจากจะเป็นการเสี่ยงต่อการสูญเสียความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นข้อผูกมัดจึงเป็นองค์ประกอบด้านความมีเหตุมีผลของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

3. การเข้าร่วม (Involvement) หมายความว่า การที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมเป็นเหตุให้บุคคลถูกจำกัดเวลาที่จะไปประกอบอาชีพการงาน เนื่องจากเวลาส่วนมากได้ถูกใช้ไปกับกิจกรรมของสังคม ดังนั้นการเข้าร่วมจึงเป็นองค์ประกอบด้านกิจกรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

4. ความเชื่อ (Belief) หมายความว่า ระดับของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากบุคคลมีระดับความเชื่อต่อค่านิยมและบรรทัดฐานในสังคมสูงก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคม ดังนั้นความเชื่อจึงเป็นองค์ประกอบด้านจริยธรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

สรุปได้ว่า การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง หมายถึง การที่บุคคลพันโทษได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม อันจะส่งผลถึงความผูกพันหรือความรักใคร่กับบุคคลอื่นหรือมีความสนใจกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่นเกิดพันธะทางสังคมหรือความผูกพันทางสังคม ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลไม่ย่อกรกระทำผิดกฎหมายอีก

2.3 สภาพแวดล้อมทางครอบครัวของผู้กระทำผิดซ้ำ

ในเรื่องดังกล่าวนี้เป็นสิ่งสำคัญมากในการที่จะทำให้บุคคลที่พันโทษมีโอกาสในการดำเนินชีวิตและการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้นั้น เพราะพื้นฐานทางครอบครัวของแต่ละบุคคลย่อมไม่เท่ากัน สภาพแวดล้อมทางครอบครัวที่แตกต่างกันย่อมมีพื้นฐานทางความคิด แนวทางปฏิบัติแตกต่างกันไปตามปกติในเรื่องนี้ได้มีนักวิชาการได้ให้คำอธิบายไว้มากมาย ซึ่งอาจพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

สุพัตรา สุภาพ (2543, น. 37) อธิบายว่า ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มาอยู่ร่วมกันด้วยการสมรส โดยทางสายโลหิตหรือการรับเลี้ยงดู (คือ เป็นบุตรบุญธรรมก็ได้) มีการตั้งเป็นครอบครัวขึ้นมีความสัมพันธ์ ต่อกันในฐานะเป็นสามีและภรรยา เป็นพ่อ แม่ ลูกชาย ลูกสาว พี่ น้อง โดยมีการรักษาวัฒนธรรมเดิมและอาจมีการสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่เพิ่มเติมก็ได้

สายสุรี จุติกุล (2547, น. 3) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่มีหน้าที่หล่อหลอมและสร้างเสริมความเป็นมนุษย์ ถ้าครอบครัวมีพลังก็จะสามารถสร้างเสริมคุณภาพของคนและคุณภาพของชีวิตได้อย่างเต็มที่แล้วชุมชนและสังคมสังคมก็จะมีคุณภาพดีตามไปด้วย

วันชัย พลະไกร (2550) อธิบายว่า การส่งเสริมให้ครัวเรือนยากจนเป็นสมาชิกเพื่อการผลิต ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อการผลิต การแปรรูปหรือรวมกันจำหน่าย

สุวัฒน์ ดวงแสนพุด (2550) กล่าวว่า สมาชิกในครัวเรือนเข้าร่วมกิจกรรมด้านอาชีพรู้จักแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าและเข้าร่วมกิจกรรมการสร้างมูลค่าของชุมชน ด้านการออมโดยการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินและมีกิจกรรมการออมในครัวเรือน ด้านการดำรงชีวิต โดยปฏิบัติตามหลักศาสนาในการดำรงชีวิต มีการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ปลูกฝังเรื่องพิชภัยยาเสพติด เป็นต้น ไม่ก่อหนี้โดยไม่จำเป็น

ไฝหาความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อครัวเรือน มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและจัดทำแผนการดำเนินชีวิตหรือแผนครอบครัว ตลอดทั้งครอบครัวได้รับการช่วยเหลือ ดูแลจากกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนและสมาชิกในครัวเรือนได้รับแนวคิดจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น บุคคลที่ประสบผลสำเร็จในอาชีพ เป็นต้น

รุ่งฤดี จินฉนวนโส (2551, อ้างถึงใน วราภรณ์ มั่งคั่ง, 2558, น. 12) อธิบายว่า การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นเกี่ยวกับการปฏิบัติการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน การให้ความรู้และประสบการณ์ ฝึกทักษะในการดำเนินชีวิต ปลูกฝังค่านิยม ทักษะคิดการเรียนรู้บทบาทต่าง ๆ ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรวัตด้วยแบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

รุ่งฤดี จินฉนวนโส (2551, อ้างถึงใน วราภรณ์ มั่งคั่ง 2558) อธิบายว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึงการรับรู้ของวัยรุ่นต่อความผูกพันระหว่างวัยรุ่นกับบุคคลในครอบครัวในด้าน การแสดงความเคารพ การแสดงความเอาใจใส่ดูแลการทำกิจกรรมร่วมกัน การแสดงความผูกพันใกล้ชิด การช่วยเหลือกันและการปรับตัว วัตด้วยแบบสอบถามความสัมพันธ์ในครอบครัว

บุษยมาศ แสงเงิน (2553) กล่าวว่า ครอบครัว มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคล ในครอบครัวที่เป็นสถาบันแห่งแรกของการที่เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์และก็ต้องปฏิบัติหน้าที่นี้ต่อไป จนกว่าเราทุกคนจะหมดลมหายใจ อาจกล่าวได้ว่า “ถ้าสถาบันครอบครัวแข็งแรงมีภูมิคุ้มกันที่ดียอมทำให้สถาบันสังคมแข็งแรงและมีภูมิคุ้มกันที่ดีตามไปด้วย”

วราภรณ์ คงฉันทรมิตรกุล (2554) กล่าวว่า การยอมรับของครอบครัวต่อพฤติกรรมของบุตรชาย วัยรุ่น การยอมรับของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกรู้สึกคุณค่าในตนเองและความเข้มแข็งทางใจของบุตรชายวัยรุ่น

อานนท์ ฉัตรเงิน และเกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์ (2559, น. 74) กล่าวว่า ลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดซ้ำในคดีจำหน่ายยาเสพติดนั้น อาจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคลเพราะสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้กระทำความผิดแต่ละคนไม่เหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสภาพครอบครัว สภาพชุมชน แนวคิดหรือค่านิยมในการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ปัจจัยในด้านต่าง ๆ จึงแตกต่างกัน โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาตามแนวคิดและหลักการทางอาชญาวิทยาเพื่อจะทำให้ทราบและเข้าใจถึงลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมของผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงยังสามารถนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้มาเป็นข้อมูลสำหรับการหาแนวทางมาตรการหรือนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในสังคมในอันดับต่อไป

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางครอบครัว หมายถึง การที่ผู้กระทำความผิดซ้ำมีพื้นฐานทางด้านครอบครัวที่แตกต่างกัน มีการอบรมเลี้ยงดู กล่อมเกลารหรือหล่อหลอมสร้างวิถีทางการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละครอบครัว ซึ่งหากครอบครัวใดมีวิถีดำเนินชีวิตแบบใด ก็ย่อมส่งผลต่อสมาชิกในครอบครัวให้เป็นไปแบบนั้น รวมทั้งการปลูกการไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดก็เช่นเดียวกันที่ครอบครัวจะต้องเฝ้าระวังไม่ให้คนในครอบครัวที่พันโทษออกมาไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

3. ปัจจัยเสริมหรือสนับสนุนไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง สิ่งเร้าหรือแนวทางสนับสนุนที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังอีกครั้ง ซึ่งประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ 1) การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน 2) ปัจจัยด้านการควบคุมทางสังคม และ 3) การส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐ

3.1 การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน

นันทนา ชัยจิตวนิช (2534, อ้างถึงใน นิศา ศิลารัตน์, 2556, น. 95) ในเรื่องความเป็นไปได้ในการพัฒนาบทบาทขององค์กรต่อการสงเคราะห์หลังปล่อย ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ ดังนี้ 1) ประโยชน์ต่อผู้พ้นโทษ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้พ้นโทษได้กลับตนเป็นคนดี โดยมีการฟื้นฟูผู้กระทำผิด ทางสติปัญญา ความสามารถ จิตใจ สังคม และส่งเสริมให้ผู้พ้นโทษประกอบอาชีพสุจริต ต่อไป 2) ประโยชน์ต่อสังคม เป็นการช่วยลดภาระในการปราบปรามของระบบงานยุติธรรม และช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐในการที่จะไม่ให้ มีการสูญเสียเกิดขึ้นหลักจากการกระทำผิดซ้ำอีก โดยการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษนั้นเป็นวิธีการหนึ่งที่ยังป้องกันไม่ให้ผู้พ้นโทษกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกและในขณะที่เดียวกันผู้พ้นโทษก็มีโอกาสในการทำงานหารายได้เลี้ยงดูตนเอง และครอบครัว 3) ประโยชน์ต่อเศรษฐกิจเป็นการส่งเสริมและพัฒนาด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ เมื่อไม่มีการกระทำผิด ก็ส่งผลให้เศรษฐกิจดีขึ้น 4) เป็นการปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรมและหลักเมตตาธรรมที่สอดคล้องกับหลักการทาง ศาสนาและความเจริญทางอารยธรรมแห่งสังคมมนุษย์ 5) เป็นการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในสังคม

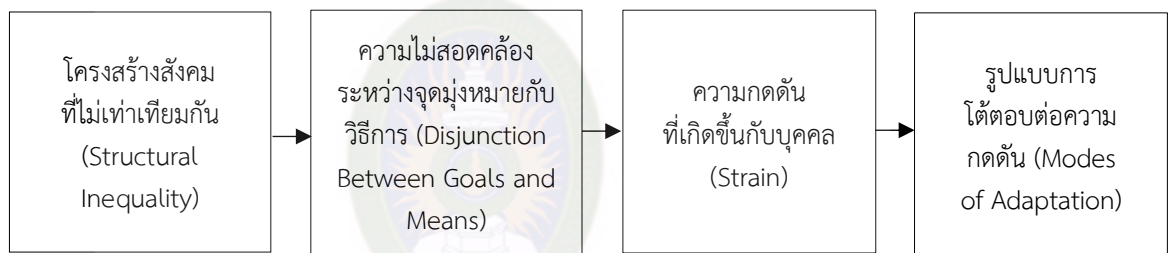
สิทธิภา โลจายะ (2554, อ้างถึงใน นิศา ศิลารัตน์, 2562, น. 94) ได้กล่าวถึง เหตุผลของการจำกัดสิทธิในการเข้าทำงาน 1) การจำกัดสิทธิในการเข้าทำงานของหน่วยงานราชการที่มีต่อผู้พ้นโทษว่าพอถึงยุคการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สู่ระบอบประชาธิปไตย หลักการคัดเลือก บุคคลเข้าทำงานในหน่วยงานราชการยังคงยึดอยู่กับหลักความสามารถของบุคคล เป็นเกณฑ์ โดยตามทฤษฎีของทางราชการมองว่าบุคคลที่จะเข้ามาเป็นข้าราชการนั้น “ต้องไม่เป็นผู้บกพร่องต่อหลักคุณธรรม” หรือ “ต้องไม่เคย เป็นผู้มั่วประวัติด่างพร้อย” ด้วยเหตุนี้คุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับราชการ “ต้องไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดให้จำคุก เพราะการกระทำผิดทางอาญา เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ” 2) สำหรับการทำงานในภาคเอกชน โดยส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะมีอำนาจในการตัดสินใจที่จะเลือกบุคคลเข้าทำงานโดยสามารถกำหนดคุณสมบัติ

นิศา ศิลารัตน์ (2562, น. 95) กล่าวว่า การจำกัดสิทธิต่าง ๆ ที่มีต่อผู้พ้นโทษนั้นสิ่งที่เป็นผลกระทบต่อผู้พ้นโทษนั้น คือ การดำรงชีวิตในสังคม เนื่องจากผู้พ้นโทษนั้นก็เหมือนบุคคลคนในสังคมบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งมีความต้องการในด้านปัจจัยในการดำรงชีวิต ความต้องการมีความเป็นตัวตน การยอมรับในสังคม ถ้าผู้พ้นโทษ ขาดการสนับสนุนในด้านการทำงาน ผู้พ้นโทษย่อมประสบความยากลำบากในการดำรงชีวิตในสังคมจนถึงขั้นคิดกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกครั้ง แต่ในทางกลับกันหากผู้พ้นโทษได้รับโอกาสจากสังคมในการรับเข้าทำงานจะเป็นแรงผลักดันที่ดีให้กับผู้พ้นโทษกระทำความดีสามารถมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ลดการกระทำผิดซ้ำและสังคมก็จะได้คนดีในสังคมเพิ่มขึ้นอีกในสังคม

สรุปได้ว่า การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้พ้นโทษได้กลับตนเป็นคนดีในการพัฒนาตนเองหลังปล่อยตัวโดยสังคมหรือผู้ประกอบการไม่จำกัดสิทธิในการเข้าทำงานของผู้พ้นโทษ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะส่งผลกระทบต่อผู้พ้นโทษนั้น คือ การดำรงชีวิตในสังคมเนื่องจากผู้พ้นโทษนั้น ก็เหมือนบุคคลคนในสังคมบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งมีความต้องการในด้านปัจจัยในการดำรงชีวิตความต้องการมีความเป็นตัวตน การยอมรับในสังคม

3.2 การควบคุมทางสังคม

ทฤษฎีความกดดันทางสังคม นับได้ว่าเป็นทฤษฎีที่พัฒนาโดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีสังคมไร้ระเบียบ โดยมุ่งเน้นศึกษาสาเหตุอาชญากรรมว่ามาจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่สร้างความกดดันให้แก่บุคคลในสังคมทำให้บุคคลต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ซึ่งพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรมเมอร์ตัน (Merton, 1938-1957, อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2558, น. 9-11) ได้นำหลักการสังคมไร้บรรทัดฐานของเดอส์คาร์ม มาสร้างเป็นทฤษฎีใหม่ เพื่ออธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยอธิบายว่า สภาพสังคมมีอิทธิพลในการปลูกฝังให้บุคคลมีค่านิยมหรือความอยากบางประการแต่ขณะเดียวกันโครงสร้างทางสังคมอาจจำกัดความสามารถของบุคคลเฉพาะกลุ่มในการบรรลุความต้องการนั้น หรืออาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างทางสังคมมีส่วนกระตุ้น หรือผลักดันให้บุคคลบางกลุ่มมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม โดยได้เสนอแนวทางที่บุคคลจะตอบโต้ต่อความกดดันดังกล่าวใน 5 แนวทาง ได้แก่ 1) การปฏิบัติตาม 2) การเปลี่ยนแปลง 3) การยึดถือวัฒนธรรมใหม่ 4) การยอมแพ้หรือล่าถอย และ 5) การปฏิวัติ ตามภาพที่ 2.1 ดังนี้

ภาพที่ 2.1 การอธิบายสาเหตุพฤติกรรมอาชญากรรมของทฤษฎีความกดดันทางสังคม

3.2.1 ทฤษฎีควบคุมทางสังคม (Social Control Theories)

ทฤษฎีควบคุมทางสังคมมีแนวคิดพื้นฐานว่า คนเราอาจมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เว้นแต่ว่าจะมีสิ่งใดมายับยั้งและให้เกิดการควบคุมหรือระงับยับยั้งการกระทำผิด ก็คือ ความผูกพันที่มีต่อครอบครัว สถานศึกษา หรือสถาบันทางสังคม ถ้าความผูกพันอ่อนแอลงหรือสลายลง ย่อมจะทำให้บุคคลถูกปลดปล่อยจากสิ่งยับยั้งหรือการควบคุมจนทำให้เขามีอิสระในการกระทำผิดความผูกพันที่มีต่อสังคมนั้น ดังนี้

3.2.1.1 ความผูกพัน (Attachment)

ความรู้สึผูกพันหรือความรู้สึผูกมัดชอบชั่วดี เป็นความรู้สึกที่มีลักษณะของการคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้อื่นหรือของสังคมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและสิ่งที่สำคัญของความรู้สึกผูกพันต่อผู้อื่นนั้น ก็คือ การรับเอาบรรทัดฐานของสังคมไว้ในตัวบุคคล (Internalized) ถ้าบุคคลไม่ไวต่อการรับรู้ หรือความคิดเห็นของผู้อื่นไว้เป็นของตนเองถือว่าไม่ได้ระงับยับยั้งการกระทำในทางไม่ดีโดยบรรทัดฐานของสังคม จึงมีอิสระในการกระทำผิดถ้าหากบุคคลไม่มีความผูกพันไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถานศึกษา และเพื่อน ก็จะไม่มีความสนใจในความต้องการและความคาดหวังของบุคคลอื่น รวมทั้งไม่ใส่ใจความคิดเห็นของผู้อื่นก็เปรียบเสมือนบรรทัดฐานของสังคมทำให้ง่ายต่อการที่จะไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐาน

3.2.1.2 ข้อผูกมัด (Commitment)

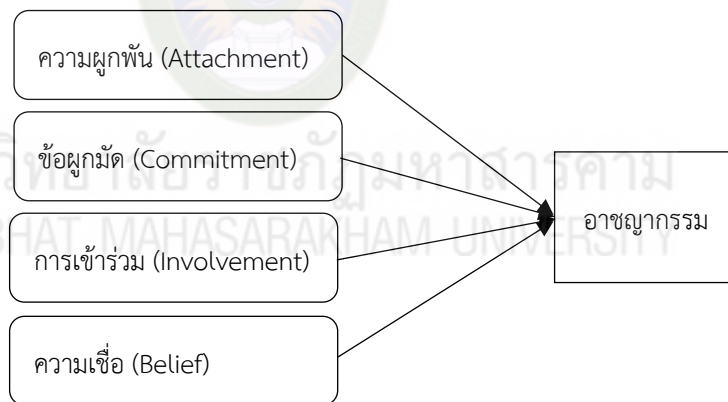
การกระทำที่เกิดจากการใคร่ครวญถึงผลได้และผลเสียหรือความเสี่ยงก่อนที่จะตั้งมั่นกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเรื่องของการคิดต้นทุนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามแบบแผนของสังคม ดังนั้นก่อนที่มนุษย์จะทำอะไรจะต้องคิดถึงต้นทุนและกำไรหรือผลตอบแทนที่ได้รับถ้าพิจารณาเห็นว่าต้องลงทุนมากกว่ากำไรหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับบุคคลก็จะไม่ผูกมัดกับสิ่งนั้นและถ้าความต้องการนั้นต้องทำตามหรือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมแล้วให้ผลกำไรที่น้อยกว่าสิ่งที่ลงทุนไปบุคคลจะไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมหรือล่วงละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม

3.2.1.3 การเข้าร่วม (Involvement)

บุคคลมีโอกาสร่วมในการทำความดีหรือการกระทำต่าง ๆ อันเป็นไปตามระเบียบบรรทัดฐานของสังคมแล้วก็จะไม่มีเวลาหรือโอกาสที่จะไปกระทำผิด หรือแม้แต่จะคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดเหล่านั้น

3.2.1.4 ความเชื่อ (Belief)

ระดับของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ถ้ามีความเชื่อ บรรทัดฐานของสังคมน้อยลงเท่าไร ก็ยิ่งจะมีแนวโน้มที่จะละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมหรือมีการกระทำผิดมากขึ้นเท่านั้น การมีความเชื่อหรือยอมรับบรรทัดฐานกฎเกณฑ์ของสังคม ก็คือ การมีความเชื่อต่อความหมายในทางไม่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย ดังภาพที่ 2.2

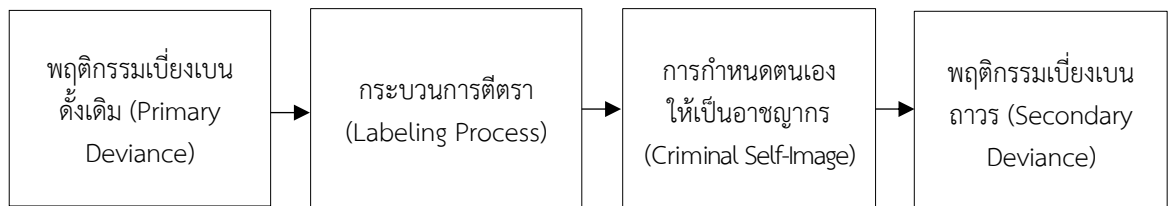
ภาพที่ 2.2 สาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีควบคุมทางสังคม

3.2.2 ทฤษฎีการคบหาสมาคม ที่แตกต่างของ Sutherland's (1987, อ้างถึงใน นิमित ท้าวานานต์, 2561, น. 9) อธิบายว่า พฤติกรรมทางอาชญากรเรียนรู้โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม ซึ่งความประพฤตินี้แสดงมาในลักษณะอาชญากรขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงระยะเวลา ความสม่ำเสมอในการติดต่อ และความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกัน โดยมีหลักการที่สำคัญ ได้แก่ 1) พฤติกรรมอาชญากรเกิดจากการเรียนรู้ 2) พฤติกรรมของการเป็น อาชญากรเกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น โดยอาศัยกระบวนการติดต่อสื่อสาร 3) หลักการสำคัญ ในส่วนของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน 4) เมื่อพฤติกรรม อาชญากรได้รับการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้จะรวมถึงเทคนิคในการกระทำผิดและทิศทางเฉพาะของแรงดลใจ แรงผลักดัน การใช้เหตุผล

ทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำผิด 5) ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจและแรงผลักดันจะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย 6) หลักการสำคัญของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันคือ บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำผิดเพราะว่าความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยกับการไม่ละเมิด 7) การคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน อาจจะแตกต่างกันในด้านความถี่ ระยะเวลา การให้ความสำคัญและความรุนแรง 8) กระบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมโดยการคบหาสมาคมจะมีความเกี่ยวข้องกับกลไกการทำงานที่เหมือนกับการเรียนรู้ทั่วไปและ 9) ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมทั่วไปแต่ไม่จำเป็นต้องอธิบายโดยความต้องการหรือค่านิยมนั้น ซัทเธอร์แลนด์ ยังนำเสนอว่าบุคคลจะเรียนรู้ทั้งพฤติกรรมและความเชื่อในอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่อยู่ใกล้ชิดกับบุคคลเป็นเหตุให้มีงานศึกษาวิจัยจำนวนมากตามแนวทฤษฎีของซัทเธอร์แลนด์ มุ่งเน้นไปที่การกระทำผิดของแก๊งเยาวชนที่มาจากครอบครัวของชนชั้นต่ำโดยมีสมมติฐานเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมว่าเกิดจากการคบหาสมาคมกับเพื่อนที่อยู่ในแก๊งซึ่งเป็นอาชญากรและในขณะเดียวกันสภาพแวดล้อม ทางสังคมของเยาวชนนั้นมีส่วนสนับสนุนในกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมด้วย

3.2.3 ทฤษฎีตีตรา (Labeling Theory)

ทฤษฎีตีตรามีความเชื่อว่า การศึกษาที่มองเฉพาะพฤติกรรมอาชญากรรมหรือตัวอาชญากรเท่านั้น ไม่สามารถทำให้เข้าใจปรากฏการณ์อาชญากรรมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้อย่างถูกต้องจึงต้องมองที่ส่วนประกอบทางสังคมทั้งหมดและบุคคลทั่วไปอาจมีพฤติกรรมอาชญากรรมครั้งแรกหรือดั้งเดิมได้บ้างเป็นครั้งคราวแต่ไม่สม่ำเสมอและไม่รุนแรง หากแต่เมื่อบุคคลที่มีพฤติกรรมดังกล่าวถูกดำเนินการตามกลไกควบคุมทางสังคมแล้ว โดยเฉพาะถูกดำเนินคดีโดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของรัฐ บุคคลดังกล่าว ก็จะเข้าสู่กระบวนการกำหนด ตนเองเป็นอาชญากร ตลอดจนได้รับความอับอายหรือความเสื่อมเสีย จึงไม่สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างบุคคลธรรมดาในสังคมได้เป็นเหตุให้บุคคลสร้างความรู้สึกนึกคิดว่าเป็นอาชญากรที่ไม่สามารถแก้ไขได้และกลับไปกระทำ ผิดซ้ำ จึงได้เพิ่มโอกาสทำให้บุคคลมีพฤติกรรมอาชญากรรมถาวร ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 สาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีตีตรา

สรุปได้ว่า การควบคุมทางสังคม หมายถึง การควบคุมความแตกต่างในการติดต่อและความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันด้วยเชื่อบุคคลว่ามีค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม อาจประกอบด้วย การควบคุม การผูกพัน การผูกมัด ความเชื่อ การมีส่วนร่วม รวมไปถึงการตีตราของคนในสังคมต่อผู้ที่เคยกระทำผิดถ้ามีความเชื่อบรรทัดฐานของสังคมมากเท่าไร ก็ยิ่งจะมีแนวโน้มที่จะละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมหรือมีการกระทำผิดน้อยลงเท่านั้น

3.3 การส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐ

ปิยะนุช เงินคล้าย และพงศ์สัมพันธ์ ศรีสมทรัพย์ (2546) ประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา มีความคล้ายคลึงกัน คือ จะมีหน่วยงาน เช่น Safer Foundation เป็นองค์กรที่จัดสวัสดิการให้แก่ผู้พ้นโทษที่ให้การสนับสนุนด้านปัจจัยสี่และปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตก่อนเป็นอันดับแรกสนับสนุน คือ ให้ที่พักอาศัยชั่วคราว อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ปัจจัยพื้นฐาน ให้เงินทุน สนับสนุน สำหรับค่าเดินทางและค่าอาหารกลางวันสำหรับเดินทางไปศึกษาเล่าเรียนให้ผู้พ้นโทษออกหางานทำ หรือมีการจัดหางานสำหรับผู้ที่กำลังจะพ้นโทษโดยมีการประชาสัมพันธ์รับบริจาคเครื่องแต่งกายสำหรับผู้กระทำผิดได้ใช้ประโยชน์เมื่อออกไปสัมภาษณ์งาน ทั้งให้การสนับสนุนด้านการให้คำปรึกษาด้านการทำงานและให้การสนับสนุนด้านการดำเนินชีวิตและยังสนับสนุนให้ผู้พ้นโทษได้รับการศึกษาให้สูงขึ้นเพื่อสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติโดยมีเป้าหมาย คือ หากผู้พ้นโทษสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติจะสามารถช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐและเป็นการป้องกันสังคมจากอาชญากรรมอีกทางหนึ่งในญี่ปุ่นและสิงคโปร์ ก็มีความคล้ายคลึงกัน ในเรื่องการจัดโปรแกรมในการช่วยพัฒนาทักษะให้กับผู้พ้นโทษของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแล คือ ในญี่ปุ่น บ้านกิงวิติ จัดให้มีโปรแกรมฝึกทักษะทางสังคม ทักษะด้านการปฏิสัมพันธ์ ทักษะการทำงาน การปฏิบัติงานและจะมีการเชิญวิทยากรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ส่วนในสิงคโปร์ สมาคมดูแลผู้พ้นโทษในสิงคโปร์ (Singapore After Care Association: SACA) มีการจัด 4 โปรแกรม หลัก ซึ่งบางโปรแกรมครอบคลุมถึงครอบครัวของผู้กระทำผิดด้วย แบ่งเป็น 1) มีโปรแกรมด้านการศึกษา เช่น การให้คำปรึกษาด้านการประกอบอาชีพตั้งกลุ่มแบ่งปันประสบการณ์ เพิ่มทักษะด้านการจัดการเวลาและการตั้งเป้าหมายในชีวิต 2) โปรแกรมจัดการเป็นรายกรณี ให้คำแนะนำ และคำปรึกษา เพื่อลดความกังวลในการกลับสู่สังคม และให้ความช่วยเหลือด้านที่พัก การทำงาน การเงิน 3) โปรแกรมช่วยเหลือผู้กระทำผิด และครอบครัวโดยมีโปรแกรมให้คำปรึกษาทั้งผู้กระทำผิดและครอบครัว เพื่อให้สามารถปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงที่ต้องแยกจากครอบครัวไประยะเวลาหนึ่ง 4) โปรแกรมอาสาสมัครดูแลจะมีอาสาสมัครที่เป็นนักสังคมสงเคราะห์และเจ้าหน้าที่มาจัด Workshop ต่าง ๆ ให้ผู้กระทำผิดเพื่อให้เห็นว่าสังคมให้ความสำคัญและยอมรับพวกเขา

การดำเนินการช่วยเหลือผู้พ้นโทษทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ มีจุดประสงค์ตรงกันเพื่อให้ผู้พ้นโทษสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อีกครั้ง สามารถดำรงชีวิต มีอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนเอง ครอบครัวเหมือนคนปกติทั่วไปและให้ความสำคัญกับการลดจำนวนผู้กลับไปกระทำผิดซ้ำ โดยร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการให้ความรู้ความเข้าใจกับสังคมให้เกิดการยอมรับและให้โอกาสผู้พ้นโทษได้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้ปกติ

นิตา ศิลารัตน์ (2562, น. 96) กล่าวว่า การดำเนินงานขององค์กรช่วยเหลือผู้พ้นโทษทั้งในและต่างประเทศการสงเคราะห์หลังปล่อย หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำปรึกษาและบริการในด้านต่าง ๆ แก่ผู้ต้องขังหลังได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำหรือทัณฑสถานเพื่อให้เขาสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมและดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขในประเทศ

มีการสงเคราะห์ที่พักชั่วคราวให้ผู้พ้นโทษ มีการจัดหาอาชีพโดยมีทุนบางส่วนให้ผู้พ้นโทษและมีบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของผู้พ้นโทษและในส่วนของภาคเอกชนได้จัดเป็นมูลนิธิต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษ เช่น มูลนิธิพันธกิจเรือนจำคริสเตียน ได้จัดศูนย์ช่วยเหลือผู้พ้นโทษทั้งทางให้ที่อยู่อาศัย ชั่วคราว จัดอบรมด้านอาชีพ และจริยธรรม (มนตรา งามวาจา, 2555) การดำเนินการ

ช่วยเหลือผู้พ้นโทษในประเทศไทยในความคิดเห็นของผู้วิจัย ข้อดี คือ องค์กรรัฐและเอกชน มีการร่วมมือกันที่จะฟื้นฟูผู้พ้นโทษทั้งด้านการจัดหางานโดยภาครัฐขอความร่วมมือกับภาคเอกชนในการพิจารณารับผู้พ้นโทษเข้าทำงานและนอกจากจะช่วยเหลือทางการดำเนินชีวิตแล้ว ด้านคุณธรรมจริยธรรม หน่วยงานต่าง ๆ ได้ร่วมมือกันจัดอบรมเพื่อฟื้นฟูคุณภาพด้านจิตใจของผู้พ้นโทษได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย ส่วนข้อด้อยของการช่วยเหลือผู้พ้นโทษในประเทศไทย ผู้วิจัยเห็นว่าเนื่องจากผู้พ้นโทษในแต่ละปีมีจำนวนมากทำให้การติดตามดูแลผู้พ้นโทษขององค์กรต่าง ๆ ไม่ทั่วถึง อีกทั้งการประชาสัมพันธ์เพื่อให้บุคคลภายนอกเข้าใจถึงผู้พ้นโทษยังมีน้อย ส่งผลให้คนในสังคมบางคนยังหวาดกลัว ระวังผู้พ้นโทษอยู่ในต่างประเทศ

สรุปได้ว่า การส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐ หมายถึง การดำเนินการช่วยเหลือผู้พ้นโทษด้วยวิธีการส่งเสริมและช่วยสร้างอาชีพจากภาครัฐหรือการช่วยพัฒนาทักษะให้กับผู้พ้นโทษของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแล ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้พ้นโทษสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อีกครั้ง สามารถดำรงชีวิต มีอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนเอง ครอบครัว

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกรมราชทัณฑ์

ความหมายและขอบเขตของงานกรมราชทัณฑ์คำว่า “ราชทัณฑ์” เป็นคำสมาสระหว่าง “ราช+ทัณฑ์” คำว่า “ราช” ในภาษาบาลีแปลว่า “พระเจ้าแผ่นดิน” ส่วนคำว่า “ทัณฑ์” ในภาษาบาลี หมายถึง “อาญา” “อำนาจ” “การลงโทษ” ดังนั้นเมื่อรวมความหมายคำว่า “ราชทัณฑ์” เข้าด้วยกันแล้ว ย่อมหมายถึง การลงโทษอันเป็นพระราชอำนาจของพระเจ้าแผ่นดิน นอกจากนั้นตามในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งหมายถึง “โทษหลวง” เมื่อนำความหมายของราชทัณฑ์ดังกล่าวข้างต้นมาประยุกต์ใช้กับความหมายของ “อาชญากรรม” ตามความหมาย ของกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งหมายถึง “การกระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ ที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้” จึงย่อมแปลความหมายได้ว่า สาระสำคัญของ การปฏิบัติงานราชทัณฑ์ในทัศนะนี้ ก็คือ การบังคับโทษหรือการลงโทษแก่ผู้กระทำผิดอาญาแผ่นดิน โดยมีเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เป็นผู้ควบคุมดูแลรับผิดชอบเฉพาะแก่ผู้กระทำผิดที่มีคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้เจ้าพนักงานเรือนจำและทัณฑสถานรับตัวเข้าควบคุมไว้ในเรือนจำและทัณฑสถานในประมวลกฎหมายอาญา 2499 โดยมาตรา 18 กำหนดว่าโทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำผิด ประกอบด้วย การประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับและริบทรัพย์สินโดยเจ้าพนักงานเรือนจำและทัณฑสถานจะเป็นผู้ปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจำคุก กักขัง และประหารชีวิต ตามอำนาจที่ให้ไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479

กรมราชทัณฑ์ เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติการกิจดังกล่าวข้างต้น ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดยได้ตั้งขึ้นเป็นกรมราชทัณฑ์ เมื่อ พ.ศ. 2476 การกิจดังกล่าวถือว่าเป็นหน่วยงานสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรม โดยมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหรือผู้กระทำผิด ให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลและคำสั่งลงโทษของผู้มีอำนาจในการดำเนินงาน ซึ่งมีพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2539 ได้กำหนดหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ ไว้ดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมายโดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับนโยบาย กระทรวงหลักอาชีวศึกษาและทัณฑวิทยา ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ

3. ดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขัง

4. จัดทำและประสานแผนงานของกรมฯ ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนแม่บทของกระทรวง รวมทั้ง กำกับ เร่งรัด ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติการราชทัณฑ์

5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

2.4.1 แนวคิดของงานราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์ ได้ถูกกำหนดให้ย้ายสังกัดจากกระทรวงมหาดไทย ย้ายไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม ในปี พ.ศ. 2545 และมีการจัดตั้งปรับปรุงแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์กระทรวงยุติธรรม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติ ระเบียบราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543

บัญญัติว่า การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักนายกรัฐมนตรี กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมให้ออกเป็นกฎกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ให้กรมราชทัณฑ์มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง โดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่หวนกลับมา กระทำผิดซ้ำได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริตและสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติโดยสังคมให้การยอมรับ (อุไรวรรณ รักถิ่นกำเนิด, 2551)

2.4.2 ลักษณะพิเศษของงานราชทัณฑ์

งานราชทัณฑ์ เป็นหน่วยงานที่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกว่าหน่วยงานราชการด้วยกันด้วยเหตุดังนี้

2.4.2.1 การปฏิบัติงานต้องเข้าปฏิบัติต่อเนื่อง 24 ชั่วโมง โดยที่กรมราชทัณฑ์ได้รับอนุมัติกรอบอัตรากำลังในการปฏิบัติงานเฉพาะเวลาราชการ เพียงวันละ 8 ชั่วโมง ซึ่งเป็นกรอบอัตรากำลังขั้นต่ำสุดที่สามารถจะปฏิบัติได้ ส่วนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ อีกวันละ 16 ชั่วโมง และในวันหยุดราชการ กรมราชทัณฑ์ต้องสับเปลี่ยนหมุนเวียนให้ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในเวลาราชการ ปกติทุกตำแหน่งมาปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ทำให้ข้าราชการเรือนจำและทัณฑสถานต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างตรากตรำกว่าข้าราชการหน่วยงานอื่นก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย เสียขวัญกำลังใจที่ต้องไม่มีเวลาพักผ่อนและมีเวลาให้กับครอบครัวน้อย

2.4.2.2 สภาพแวดล้อมการทำงานที่เสี่ยงอันตรายจากการที่เจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถานต้องปฏิบัติหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อคอยควบคุมและคอยรักษาความปลอดภัยของเรือนจำซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่เรือนจำและต่อสังคม หากเกิดเหตุการณ์ผู้ต้องขังพยายามก่อเหตุร้ายความรุนแรงในการปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุม การปะทะเพื่อระงับเหตุร้าย เจ้าพนักงานเรือนจำ คือ บุคคลแรกที่จะได้รับอันตราย ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเรือนจำจึงจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังและ

ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดตามระเบียบวินัย ซึ่งการเกิดเหตุการณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การก่อเหตุร้ายหรือจลาจลในเรือนจำ การทำร้าย เจ้าหน้าที่หรือจับตัวเจ้าหน้าที่เป็นตัวประกันนั้น อาจเกิดขึ้นโดยไม่สามารถคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า

2.4.2.3 การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานเรือนจำต้องปฏิบัติงานได้ทันที ไม่สามารถปฏิเสธหรือไม่มีการผ่อนผัน โดยที่ภารกิจหลักที่สำคัญประการแรกของกรมราชทัณฑ์ คือ การควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนี กรมราชทัณฑ์ไม่อาจปฏิเสธการรับตัวผู้ต้องขังไว้ในความควบคุมได้ แม้ว่าเรือนจำและทัณฑสถานจะมีอัตรากำลัง หรือสถานที่ควบคุมเกินขีดจำกัดก็ตาม ประกอบกับการควบคุมหรือการปล่อยตัวผู้ต้องขังจะต้องทำในทันทีที่ได้รับหมายจากศาลหรือคำสั่งตามกฎหมายจะผ่อนผันไปดำเนินการในวันอื่น ๆ ไม่ได้ แม้ว่าวันเวลานั้นจะเป็นวัน เวลานอก ทำการปกติ หรือการขาดแคลนอัตรากำลังก็ตามทำให้ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในปัจจุบันต้องรับภาระหนักและเกิดความกดดันสูง

2.4.2.4 เป็นงานที่ต้องปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและต้องอาศัยความละเอียดถี่ถ้วนและถูกต้องจะเกิดความผิดพลาดไม่ได้ เนื่องจากรับหมายศาลหรือคำสั่งตามกฎหมายมาแล้วจำเป็นต้องดำเนินการตามหมายหรือคำสั่งนั้น ๆ โดยเฉพาะการรับ-ปล่อยตัวผู้ต้องขัง การคำนวณวันพ้นโทษ การลดวันต้องโทษและการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เช่น การประหารชีวิตผู้ต้องขังเด็ดขาดเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องใช้ความชำนาญและประสบการณ์เฉพาะทาง

2.4.2.5 เป็นงานที่มีความยากลำบาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการแก้ไขผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคม การแก้ไขผู้ต้องขังที่ถือว่ามีส่วนเกินเป็นผู้ร้ายแล้ว เป็นงานที่ยากยิ่ง ทั้งนี้เพราะผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มีการสะสมพฤติกรรม ความคิดและจิตสำนึกในทางที่ไม่ถูกต้องมาเป็นระยะเวลานานจนทำให้สภาพจิตมีความผิดปกติเกิดพฤติกรรมต่อต้าน พฤติกรรมเบี่ยงเบน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากของงานด้านการอบรม แก้ไข พัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง

2.4.2.6 เป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับกฎหมายหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานเรือนจำ เป็นงานที่ยุ่งยากซับซ้อนต้องเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับ การกักกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2506 ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 และประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2478 รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังกับข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์การสหประชาชาติ ตามความเหมาะสมและงบประมาณที่ได้รับและการติดต่อประสานงานกับองค์กรระหว่างประเทศ เอกชน และหน่วยงานราชการอื่น ๆ

2.4.2.7 ลักษณะงานของกรมราชทัณฑ์ เป็นงานที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของสังคม หากการปฏิบัติหน้าที่เกิดความบกพร่องหรือเกิดความผิดพลาดขึ้น เช่น ผู้ต้องขังแหกหักหลบหนี ปล่อยตัวผู้ต้องขังผิดตัวหรือระบบการแก้ไขผู้ต้องขังไม่มีประสิทธิภาพจนทำให้ผู้ต้องขังกลับไปกระทำผิด สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินและจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อกระบวนการยุติธรรม ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของสังคม

2.4.2.8 การแสดงบทบาทที่ขัดแย้งของเจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งปัจจุบันเรือนจำมีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 2 ประการ คือ การควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัยและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดี เจ้าหน้าที่เรือนจำจำเป็นต้องปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าวในเวลาเดียวกัน จนทำให้เกิดความขัดแย้งในบทบาท กล่าวคือ บทบาทการควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย มิให้

เกิดการหลบหนีโดยที่ต้องแสดงให้เห็นถึงอำนาจในการควบคุมและบทบาทการเป็นผู้แก้ไขพฤติกรรม และฟื้นฟูจิตใจในขณะเดียวกัน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการอบรมฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ต้องขังให้เป็นคนดี (อภิวัฒน์ แก้วเพ็ง, 2561)

2.4.3 ภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์กำหนดภารกิจหลักเป็นแผนทิศทางกรมราชทัณฑ์ไว้ 3 ประการ คือ

2.4.3.1 การควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปรับปรุงโครงสร้างของเรือนจำ และทัณฑสถาน โดยการกำหนดโครงสร้างการบริหารเรือนจำให้มีลักษณะมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการก่อสร้างเรือนจำใหม่เพื่อรองรับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนการปรับปรุงเรือนจำเก่าให้ทันสมัยและมีมาตรฐาน การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังและการแยกขังและการจัดบุคลากรในการควบคุมผู้ต้องขังให้เหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในการควบคุม

2.4.3.2 การแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง ให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมทั่วไป เมื่อพ้นโทษแล้ว โดยการพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังเพื่อให้พร้อมจะกลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุขโดยการให้การปฐมนิเทศให้รู้จักกฎระเบียบ กฎเกณฑ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ นำกิจกรรมทางศาสนามาใช้ในการอบรมผู้ต้องขัง การส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้ในวิชาสามัญและวิชาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

2.4.3.3 การเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารงานราชทัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ การพัฒนาบุคคลให้สอดคล้องกับงานที่เป็นภารกิจหลัก โดยการส่งเสริมให้ข้าราชการศึกษาต่อในสาขาที่เป็นประโยชน์กับกรมราชทัณฑ์ อบรมเพิ่มพูนความรู้ เสริมสร้างจริยธรรม จัดสวัสดิการให้เหมาะสม

สรุปได้ว่า ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ทุกคนต่างต้องแบกรับภาระที่หนักหน่วงในการควบคุมผู้ต้องขัง ซึ่งที่ผ่านมา ไม่ใช่เพียงเป็นการลงโทษแต่เป็นภารกิจทุกอย่างเป็นไปเพื่อการกล่อมเกลাজิตใจให้ผู้ต้องขังทุกคนที่ได้รับโทษทัณฑ์ได้กลับตนเป็นคนดีเข้าสู่สังคม

2.4.4 การพัฒนาบุคลากรของกรมราชทัณฑ์

นันทิ จิตสว่าง (2540, น. 188) กล่าวว่า เมื่อการเพิ่มขึ้นของอัตรากำลังภาครัฐถูกจำกัด การหันไปพัฒนาบุคลากรจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะคุณภาพของคนจะเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จในภาวะที่กำลังคนขาดแคลน แนวโน้มที่ผ่านมาของกรมราชทัณฑ์ ก็ได้มีการตื่นตัวและพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจัง โดยมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและทั่วถึง ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวนี้ได้รับการยืนยันในแผนทิศทางของกรมราชทัณฑ์ที่จะให้มีการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับงานที่เป็นภารกิจหลัก โดยได้กำหนดกลยุทธ์ไว้หลายประการรวมถึงการจัดตั้งและก่อสร้างสถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์แห่งใหม่และการอบรมให้มีการขยายตัวทันสมัยเพิ่มมากขึ้น รวมตลอดถึงการส่งเสริมให้ข้าราชการได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีการส่งเสริมจริยธรรม และคุณธรรมของข้าราชการอย่างจริงจัง ซึ่งจะมีผลให้บุคลากรที่มีคุณภาพอันส่งผลถึงการราชทัณฑ์ ต่อไป

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ถึงการราชทัณฑ์ในประเทศไทย ใน 10 ปี ข้างหน้า จากแผนทิศทางของกรมราชทัณฑ์นั้น เท่ากับเป็นการตีกรอบงานการราชทัณฑ์เฉพาะงานกรมราชทัณฑ์เท่านั้นซึ่งโดยข้อเท็จจริง งานด้านการราชทัณฑ์มีขอบเขตกว้างไกลกว่างานของกรมราชทัณฑ์ กล่าวคือ อาจรวมถึงงานในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนก่อนขึ้นตอนของกรมราชทัณฑ์ในการวิเคราะห์ถึงแนวโน้มของกรมราชทัณฑ์ในภาพกว้างนั้น น่าที่จะได้พิจารณาถึงการวิเคราะห์ของ ประเสริฐ ฆงมณี (2525, อ้างถึงใน

นัทธิ จิตสว่าง, 2540, น. 188) ซึ่งได้วิเคราะห์ถึงรูปแบบและวิวัฒนาการของงานราชทัณฑ์จากอดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยได้เสนอตัวแบบของแนวโน้มของกรมราชทัณฑ์ไทยในทศวรรษหน้า ดังนี้

1. การยึดถือหลักจำกัดความอาชญากรรมผสมผสานในแง่กฎหมาย พุทธธรรมศาสตร์ และสังคม กล่าวคือ จะเป็นการยึดหลักสหวิทยาการในการแปลความหมายของอาชญากรรม
2. การเน้นหนักในด้านการปฏิบัติผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล โดยมีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นเครื่องมือที่แยกประเภทผู้ต้องขังตามลักษณะความผิดและพฤติกรรมเป็นรายบุคคล
3. การมุ่งใช้มาตรการการราชทัณฑ์ในชุมชนเป็นสำคัญ ผู้กระทำผิดในคดีเล็กน้อยจะเข้าสู่ระบบเรือนจำลดลงแต่หันไปใช้วิธีการปฏิบัติในชุมชนมากขึ้น
4. การสร้างเรือนจำและทัณฑสถาน ระดับความมั่นคงปานกลางและมีความจุน้อย
5. การเน้นหนักในด้านการให้การศึกษา การฝึกอาชีพและการพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง
6. การเน้นการปฏิบัติให้ผู้ต้องขังรับผิดชอบในความเสียหายของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น โดยการใช้มาตรการลงโทษจำคุก ผนวกกับการชดใช้ค่าเสียหายไปพร้อมๆกัน
7. การเน้นในหลักการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษและติดตามผลผู้กระทำผิดซ้ำ
8. การใช้เทคโนโลยีเกื้อกูลต่อการบริหารงานราชทัณฑ์และการประสานงานในระบบอาญายุติธรรมที่สามารถควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ
9. การบริหารงานเรือนจำในระบบเปิด ซึ่งเห็นผลมาจากระบบการเมืองและระบบราชการมีความโปร่งใสและถูกตรวจสอบจากองค์กรภายนอกมากขึ้น เรือนจำในอนาคตจึงไม่เป็นโลกอีกลับหรือแดนสนธยาอย่างที่ถูกล่ามเอาไว้ต่อไป

2.4.5 การพัฒนาผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์ (2548, น. 36-39) กล่าวว่า จากแผนทิศทางของกรมราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้าการฝึกวิชาชีพของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขัง คือ การแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมทั่วไปได้เมื่อพ้นโทษแล้ว โดยกำหนดวัตถุประสงค์ คือ ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้ในวิชาสามัญและวิชาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานให้มีการศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพ โดยให้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานและจัดบุคลากรที่มีคุณภาพมาดำเนินการ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วม โดยมีเป้าหมาย คือ จัดให้ผู้ต้องขังได้รับการศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพตามความถนัดและความต้องการของตลาดแรงงาน โดยประสานงานกับส่วนราชการภายนอกและภาคเอกชน ภายใน 3 ปี ให้มีการติดตามประเมินผลการสอนวิชาสามัญและวิชาชีพอย่างน้อยเรือนจำละ 1 ครั้ง/ปี ผู้ต้องขังเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ยังมีปัญหา การบำบัดรักษาผู้ต้องขังวิธีหนึ่ง ก็คือ การฝึกอาชีพสำหรับการฝึกอาชีพนั้น ผู้ต้องขังจะต้องใช้ทั้งแรงงาน กำลังกาย สติปัญญา รวมทั้งฝีมือและความประณีต ตามแนวถนัดตามลักษณะของงานประเภทนั้น ๆ ซึ่งมีทั้งการฝึกอาชีพโดยใช้แรงงานผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ในประเทศต่าง ๆ เป็นการใช้และกำลังแรงงานของผู้ต้องขังให้เกิดประโยชน์แก่กิจการสาธารณะเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ การใช้แรงงานผู้ต้องขังเองเป็นการลงโทษตัวเองด้วยการฝึกอาชีพจะเป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขังทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทรัพยากรมนุษย์ที่จะพ้นโทษออกไปมีคุณภาพสูงขึ้นสามารถประกอบอาชีพสุจริต มีรายได้พอเลี้ยงตนเองและไม่กลับไปกระทำผิดอีก

อย่างไรก็ตาม การใช้แรงงานผู้ต้องขังเพื่อที่จะหวังผลในการฝึกอบรมควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. กำหนดโทษ ผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษระยะสั้น ไม่สมควรนำมาฝึกวิชาชีพในทางช่างฝีมือที่ต้องการใช้การฝึกเป็นระยะเวลาสั้น
2. ความแข็งแรงของร่างกาย เนื่องจากงานบางประเภทต้องใช้ผู้ที่มีร่างกายแข็งแรง เช่น ขุดดิน เลื่อยไม้ แยกหามของหนัก
3. สติปัญญา ผู้ต้องขังบางคนมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ควรจะใช้งานในส่วนที่เกี่ยวกับความคิด ริเริ่ม เช่น งานพิมพ์ งานออกแบบ งานหนังสือ

2.4.6 ความหมายของผู้ต้องขัง

กองทุนสวัสดิการข้าราชการกรมราชทัณฑ์ (2542) ได้กล่าวถึง ความหมายของผู้ต้องขังตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ไว้ว่า “ผู้ต้องขัง หมายความว่า รวมตลอดถึงผู้ต้องขังเด็ดขาด คนต้องขังและคนฝาก” ซึ่งผู้ต้องขังเด็ดขาดนั้น หมายถึง “บุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายจำคุกภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุดและหมายความ รวมถึงบุคคลซึ่งถูกกักขังไว้ตามคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายให้ลงโทษด้วย” ส่วนคนต้องขัง หมายถึง “บุคคลที่ถูกขังไว้ ตามหมายขัง” และคนฝาก หมายถึง “บุคคลที่ถูกฝากให้ควบคุมตัวไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น โดยไม่มีหมายอาญา” (พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479)

1. ประเภทผู้ต้องขัง

กองทุนสวัสดิการข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ได้กล่าวถึง ประเภทของผู้ต้องขังตามกฎหมายกระทรวงมหาดไทยออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ไว้ว่าผู้ต้องขังให้แบ่งเป็นประเภท ดังต่อไปนี้

- 1.1 ผู้ต้องขังชายมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ ขึ้นไป
- 1.2 ผู้ต้องขังชายระหว่างสอบสวน
- 1.3 ผู้ต้องขังชายต้องโทษระหว่างไต่สวน-พิจารณา
- 1.4 ผู้ต้องขังชายต้องโทษระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา
- 1.5 ผู้ต้องขังชาย ศาลพิพากษาคดีถึงที่สุด
- 1.6 ผู้ต้องขังชายกระทำความผิดคดีอาเสพติด

สรุปได้ว่า ผู้ต้องขังแบ่งเป็นประเภทหลัก ๆ ได้ 2 ประเภท คือ ผู้ต้องขังชายและผู้ต้องขังซึ่งกระทำความผิดที่ศาลพิพากษาคดีถึงที่สุดและผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างกระบวนการขึ้นศาลพิจารณาคดีที่ยังไม่เด็ดขาด (ผู้ต้องขังเข้าใหม่)

2.5 บริบททั่วไป

2.5.1 ที่ตั้ง

เรือนจำจังหวัดยโสธร สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ที่อยู่ เลขที่ 58 ถนนมงคลบูรพา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร 35000 หมายเลขโทรศัพท์ 045711506

2.5.2 ประวัติ

สร้างและจัดตั้ง เมื่อปี พ.ศ. 2482 มีฐานะเป็นเรือนจำอำเภอ สังกัดอำเภอยโสธร จังหวัดอุบลราชธานี และเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2515 กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศยกฐานะอำเภอยโสธร ขึ้นเป็นจังหวัดยโสธร เรือนจำอำเภอยโสธร จึงได้รับการยกฐานะเป็น เรือนจำจังหวัดยโสธร

2.5.3 บุคลากร

เรือนจำจังหวัดยโสธร มีข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในเรือนจำ ดังนี้

2.5.3.1 จำนวนเจ้าหน้าที่ 81 คน เป็นชาย 65 คน เป็นหญิง 16 คน ประกอบด้วย

- 1) ข้าราชการ 63 คน
- 2) ลูกจ้างประจำ 2 คน
- 3) พนักงานราชการ 11 คน
- 4) พนักงานจ้างเหมา 2 คน
- 5) รปภ. 2 คน

2.5.4 ข้อมูลผู้ต้องขัง

ตารางที่ 2.1 จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

ประเภทผู้ต้องขัง	จำนวนผู้ต้องขัง		รวม
	ชาย	หญิง	
ผู้ต้องขังรวมทั้งสิ้น	1,838	172	2,010
จำนวนผู้ต้องขังคดีอาชญากรรม	1,482	157	1,639
จำนวนผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำคดีอาชญากรรม	543	32	575

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรรณิการ์ มณฑิธร (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชาย ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำพิเศษธนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ ภายในครอบครัวที่เป็นแรงผลักดันให้หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีกและศึกษาความสัมพันธ์ ภายในครอบครัวกับการกระทำผิดซ้ำ พบว่า ปัจจัยทางครอบครัวที่เป็นแรงผลักดันให้หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก ได้แก่ ความเอาใจใส่ของพ่อแม่การใช้เวลาว่างร่วมกัน ประวัติการใช้สารเสพติดในครอบครัว การใช้ความรุนแรงในครอบครัวและเศรษฐกิจของครอบครัว

สุธาสินี ดอกพะยอม (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ และเพื่อนำผลการศึกษาเสนอเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminalกระทำผิดซ้ำ ซึ่งการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ จำนวน 108 คน และผู้ต้องขังกระทำผิด ครั้งแรก จำนวน 155 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 263 คน ผลการวิจัย พบว่า ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่กระทำผิด มากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป และมีสถานภาพโสด ส่วนกลุ่มผู้ต้องขังกระทำผิดครั้งแรกส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว โดยที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 นั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 20-29 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี จบการศึกษา ระดับประถมศึกษาตอนปลาย มีสถานภาพโสด มีรายได้ที่ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่แล้วต้องคดียาเสพติดและมักจะกระทำผิด 2 ครั้งขึ้นไป มีสาเหตุการกระทำผิดเพื่อต้องการหารายได้โดยมีอาชีพก่อนการกระทำผิด คือ รับจ้างทั่วไป และได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจากบิดามารดา ฐานะความเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน มีความต้องการเงินเพื่อใช้จ่ายในครอบครัวมากที่สุด

มนตรี รัชศรี (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุมากกว่า 41 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สมรสแล้ว มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้/เดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีสมาชิกในบ้านจำนวน 3 คน กระทำ ความผิดเป็นครั้งที่ 2 กระทำ ความผิด คดีพระราชบัญญัติยาเสพติด ได้รับการปล่อยตัวโดยได้รับการลด วันต้องโทษจำคุก ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อค่านิยมในการกระทำความผิดระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านนั้น ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าสังคมยกย่อง นับถือผู้มีฐานะร่ำรวยมากกว่าคนดี มีคุณธรรมแต่ยากจนและสังคมในปัจจุบันเป็นแบบวัตถุนิยม ฟุ้งเฟ้อ ทะเยอทะยาน ในภาพรวมกลุ่ม ตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่ให้ความคิด เห็นว่าในชุมชนมีคนติดยาเสพติด เช่น ยาบ้า กัญชา เฮโรอีน หรือสุบตมสารระเหย ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัวในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่ ให้ความคิดเห็นว่าเป็นวัยเด็ก บิดา มารดาของตนเองมักจะไม่ให้ความสนใจ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อการคบเพื่อนในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าเป็นเพื่อนของตนเคยกระทำความผิดในคดียาเสพติด ผลการวิจัยการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษ ธนบุรี ในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับปานกลาง

นุชนาฏ มุกระ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง เรือนจำกลางเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังดังกล่าวมาจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ทั้งด้านครอบครัว สังคม ชุมชน การคบเพื่อน และเศรษฐกิจ คือ ด้านครอบครัว หากครอบครัวขาดความอบอุ่น ขาดการอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ ทำให้ง่ายต่อการถูกชักจูงจากกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงสภาพเศรษฐกิจ การคบเพื่อน สภาพของสังคมและชุมชน เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกมาต้องประสบกับปัญหาด้านสภาพจิตใจ ความวิตกกังวลกลัวสังคมไม่ให้การยอมรับ การตกงาน ถูกปฏิเสธ จากสถานที่ทำงาน ทำให้ขาดรายได้ในการเลี้ยงดูตนเอง และครอบครัว ส่งผลให้กลับไปกระทำผิดซ้ำ นอกจากนี้ปัจจัยด้านบุคลิกภาพทั้งบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงออกต่างมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำเช่นกัน สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลเฉพาะการศึกษา อาชีพ และรายได้ ล้วนมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำด้วย ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุและจำนวนบุตร ไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

พรรคพล ขุนรัง (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สาเหตุการกระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน: ศึกษาเฉพาะกรณี ความผิดฐานลักทรัพย์นักโทษเด็ดขาดฝ่ายควบคุมแดน 8 เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ผู้ต้องขังที่กลับมากระทำผิดซ้ำ มีสาเหตุมาจากปัจจัยทางสังคมปัจจัยด้านจิตวิทยา โดยปัจจัยทางสังคมมีส่วนผลักดันที่ทำให้ผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำมากที่สุดและมีปัจจัยที่สนับสนุน คือ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ กับกลุ่มเพื่อนและสังคมภาวะทางเศรษฐกิจและการติดต่อสัมพันธ์กับอาชญากร ทั้งยังพบว่า ปัจจัยด้านจิตวิทยามีส่วนสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมอย่างมากโดยมีปัจจัยที่สนับสนุน คือ การถูกชักจูงใจให้กระทำความผิดความไม่เกรงกลัวกฎหมาย ทัศนคติต่อการถูกลงโทษ ลักษณะนิสัยและความรับผิดชอบส่วนตัวตลอดจนสังคมภายนอกที่มีทัศนคติทางลบต่อผู้ต้องขังที่พ้นโทษ ทำให้การสมัครงานและหางานทำที่สุจริตเป็นไปได้ยากจนเป็นเหตุกดดันให้ต้องกลับมากระทำผิดซ้ำ

อานนท์ ฉัตรเงิน และเกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะและพฤติกรรมของผู้กระทำผิดซ้ำหญิงในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดฐานผู้จำหน่าย ทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังหญิงทั้งหมดนั้นมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 25-35 ปี ส่วนใหญ่ มีรายได้ที่ค่อนข้างต่ำ รวมถึงระดับการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำอีกด้วย สถานภาพครอบครัวของผู้ต้องขังส่วนใหญ่ พบว่า บิดา หรือมารดาเสียชีวิต โดยอาศัยอยู่ตามลำพังกับบิดา หรือมารดา สถานภาพสมรสส่วนใหญ่จะพบว่า มีลักษณะหย่าร้างและลักษณะที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนแออัดในส่วนภาพรวมของลักษณะพฤติกรรม ในด้านสภาพครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีลักษณะครอบครัวที่อบอุ่นไม่พบสภาพปัญหาหมกหมุ่นในด้านการเรียนรู้อย่างไรก็ตามในด้านการเรียนรู้อย่างน้อย พบว่า เป็นแหล่งมั่วสุมของผู้กระทำความผิดกฎหมายเป็นแหล่งที่ผู้เสพยาเสพติดและเป็นแหล่งอาศัยของผู้มีอิทธิพลอยู่ในด้านการเรียนรู้ทางสังคม ในการกระทำผิด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ทางสังคมว่าการถูกต้องขังในเรือนจำไม่ได้น่ากลัว เพราะสภาพในเรือนจำสามารถปรับตัวได้ง่ายในด้านการยอมรับทางสังคมหลังจากการกระทำผิด พบว่า คนสังคมมีการเหยียดหยามบุคคลที่เคยต้องโทษรวมถึงสังคมไม่ได้ให้ความยุติธรรมกับคนที่เคยต้องโทษ มีทัศนคติที่ติดลบกับผู้เคยต้องโทษมาก่อนในด้านกฎหมาย การลงโทษจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อด้านกฎหมาย การลงโทษ จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องนั้นว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังมีการรณรงค์เรื่องกฎหมายการให้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดที่ยังน้อย

รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายที่ยังไม่เคร่งครัดเท่าที่ควร รวมถึงยังมีการติดสินบนและการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐและอันดับสุดท้ายในด้านค่านิยมของการกระทำผิด พบว่า มีความคิดเห็นต่อค่านิยมของการกระทำผิดในภาพรวมที่ว่า การจำหน่ายยาเสพติดทำให้ได้เงินดี รวดเร็วและสบายกว่าอาชีพอื่น ๆ ทำให้มีเงิน มีฐานะและสามารถเข้าสังคมและได้รับการยอมรับ

อภิวัฒน์ แก้วเพ็ง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษมีนบุรี ผลการวิจัย พบว่า สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษมีนบุรี แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ค่านิยมของผู้ต้องขังต่อการกระทำผิด พบว่า ส่วนใหญ่มีค่านิยมในการกระทำผิด ซึ่งใหม่มองว่าสังคมในปัจจุบันเป็นแบบวัตถุนิยมและสังคมยกย่อง นับถือผู้มีฐานะร่ำรวยมากกว่าคนดี มีคุณธรรมแต่ยากจนมีการแข่งขันสูงและยังเห็นว่าการกระทำผิดในสังคมเป็นเรื่องปกติ เนื่องจากสังคมไทยมีความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจนมาก ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษมีนบุรี แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ปัจจัยภูมิหลังของผู้ต้องขัง พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง ส่วนใหญ่มีสถานะภาพโสดก่อนการกระทำผิด ครั้งที่ 2 และส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป การได้รับโทษจำคุก เป็นการกระทำผิดครั้งนี้เป็นครั้งที่ 2 ซึ่งส่วนใหญ่ การกระทำผิดในครั้งนี้เป็นความผิดฐานเกี่ยวกับยาเสพติด 2) ปัจจัยทางสังคม พบว่า ส่วนใหญ่ลักษณะที่อยู่อาศัยก่อนที่จะจำคุกนั้น อาศัยอยู่ในเมือง ซึ่งการเรียนรู้ในการประกอบอาชญากรรมนั้นเรียนรู้จากเพื่อนสนิท โดยเพื่อสนิทนั้นว่างงาน และเคยประกอบอาชญากรรมมาก่อน ซึ่งมีทั้งเพื่อนที่เคยจำคุกและไม่เคยจำคุก ซึ่งเมื่อพ้นโทษครั้งแรกส่วนใหญ่กลับไปอยู่กับครอบครัว 3) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ พบว่า ผู้ต้องขังมีรายได้ในการประกอบอาชีพก่อนที่จะกระทำผิดซ้ำนั้นเป็นรายได้ที่ต่ำ ไม่พอใช้ เมื่อต้องดำรงชีวิตในสังคม มีหนี้สิน ซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะการเงินค่อนข้างต่ำ 4) ปัจจัยทางครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับ บิดา-มารดา ก่อนถูกจำคุก ชีวิตสมรสของบิดามารดา อย่ำร้างกันและแยกกันอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวนั้นเมื่อเผชิญกับปัญหาไม่เลือกที่จะปรึกษาบิดามารดา ส่วนใหญ่มีสถานะโสด และสมาชิกในครอบครัวไม่เคยถูกจำคุก 5) การรับการฝึกและอบรมในเรือนจำ พบว่า ส่วนใหญ่ เมื่อได้รับการปล่อยตัวครั้งล่าสุดเนื่องจากพ้นกำหนดโทษ ซึ่งได้รับการศึกษาหรืออบรมหลักสูตร การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยขณะถูกจำคุกในเรือนจำ ขณะที่ถูกจำคุกในเรือนจำกิจกรรมยามว่าง คือ อ่านหนังสือ เล่นกีฬา และงานที่ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ทำขณะอยู่ในเรือนจำ คือ ทำงานแรงงานรับจ้าง ซึ่งไม่ค่อยได้เข้าโครงการในการฝึกวิชาชีพเพราะรับสมัครในจำนวนที่จำกัด

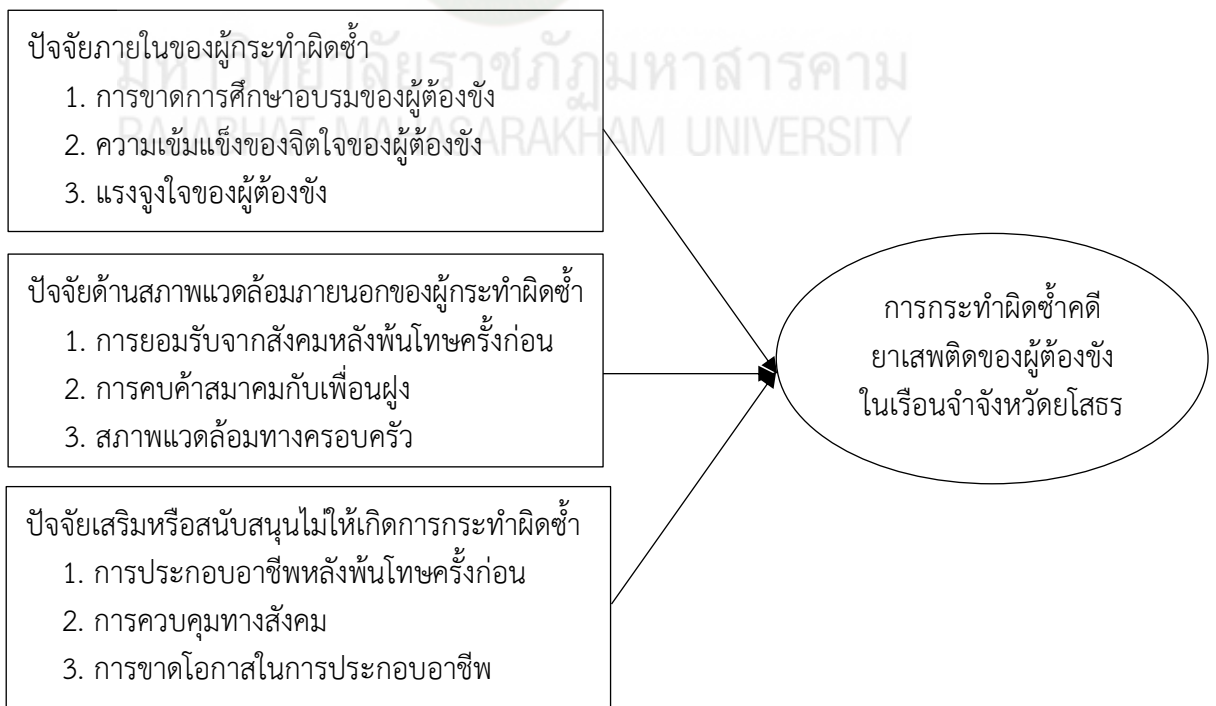
นภา อินธิบาล (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด: กรณีศึกษาเรือนจำกลางชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำผู้ต้องขังชายคดียาเสพติด พบว่า โดยภาพรวม ผู้ต้องขังชายคดียาเสพติด ไม่เห็นด้วยกับปัจจัยเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ ผู้ต้องขังชายคดียาเสพติด เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีคนในครอบครัว พ่อ แม่ ว่ากล่าวตักเตือนเสมอ เมื่อใช้สารเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมา คือ มักปกปิดครอบครัวเสมอ ๆ เมื่อใช้ยาเสพติด อันดับสาม คือ สังคมปัจจุบันยกย่องนับถือผู้มีฐานะร่ำรวยมากกว่าคนดี มีคุณธรรมแต่ยากจนมีการแข่งขันสูง และยังเห็นว่าการกระทำผิดในสังคมเป็นเรื่องปกติ เนื่องจากสังคมไทยมีความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจน ถูฐานะร่ำรวยมากกว่าคนดีมีคุณธรรม และคนในครอบครัวจำหน่ายยาบ้าเพื่อเลี้ยงครอบครัว เป็นอันดับสุดท้าย ความสัมพันธ์ของปัจจัย ส่วนบุคคลผู้ต้องขังชายคดียาเสพติด

ในเรือนจำกลางชลบุรี พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ ไม่มีสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด: กรณีศึกษาในเรือนจำกลางชลบุรี ส่วนอาชีพก่อนต้องโทษจำนวนปีที่ศาลตัดสินจำการกระทำผิด รายได้/เดือนก่อนต้องโทษ และภูมิลำเนา มีสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด: กรณีศึกษาในเรือนจำกลางชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิตา ศิลารัตน์ และวาสิตา บุญสาธ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยและประโยชน์ในการรับผู้พ้นโทษเข้าทำงานในองค์กร ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาสำหรับคำถามวิจัยที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลในการรับผู้พ้นโทษเข้าทำงานในองค์กร พบว่า ประกอบไปด้วย 7 ปัจจัย คือ 1) ความตั้งใจพัฒนาตนเอง 2) ความซื่อตรง 3) การให้โอกาส 4) ความตั้งใจ แน่วแน่ในการทำงาน 5) สมรรถนะที่ตรงความต้องการ 6) ความรุนแรงของคดี 7) ขาดแรงงาน โดยผู้ประกอบการกล่าวถึงทั้ง 7 ปัจจัย ส่วนผู้พ้นโทษกล่าวถึง 4 ปัจจัยแรก สำหรับคำถามวิจัยที่ 2 ประโยชน์ในการรับผู้พ้นโทษเข้าทำงานในองค์กร พบว่า 1) เกิดประโยชน์ต่อสังคมช่วยให้ผู้พ้นโทษมีชีวิตที่ดีและไม่กลับไป กระทำผิดซ้ำ 2) เกิดประโยชน์ต่อองค์กรในการทำงาน เนื่องจากผู้พ้นโทษมีประสบการณ์จากการกระทำผิด และใช้ในการปกป้ององค์กรได้ และ 3) องค์กรได้คนดีมาทำงานในองค์กร

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีจากนักวิชาการแล้ว ผู้วิจัยสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและกำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร (Population)

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธร จำนวน 1,460 คน และเป็นผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดอยู่ จำนวน 575 คน (เรือนจำจังหวัดยโสธร, 2563)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธร จำนวน 326 คน ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยสูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ (Yamane, 1973, p. 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \quad (3-1)$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกินได้ไม่เกิน .05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{575}{1 + 575(.05)^2} \\ &= 235.897 \end{aligned}$$

เพื่อให้ได้จำนวนเต็ม จึงเพิ่มเป็น 236 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery Method) ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธร

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ลักษณะเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยข้อความได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนการปล่อยตัวผู้ต้องขังเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ

3.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ

3.2.2.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงการกระทำผิดซ้ำแล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งแบบสอบถามปลายปิด และแบบสอบถามปลายเปิด

3.2.2.3 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข และเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

3.2.3 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

3.2.3.1 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องของข้อความกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) ตามวิธีของ Rovinelli and Hambleton (1997, สมนึก ภัททิยธนี, 2544, น. 219-233) เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ให้คะแนน +1	เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ให้คะแนน 0	เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ให้คะแนน -1	เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum X}{N} \quad (3-2)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum X$ แทน ผลคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์ 1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66-1.00 มีค่าความเที่ยงตรงสูง ใช้ได้

2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.66 ต้องปรับปรุงยังใช้ไม่ได้

3.2.3.2 การตรวจสอบครอบคลุมความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้อง ความเที่ยงตรง เชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความถูกต้องของรูปแบบแบบสอบถามและการใช้ ภาษาเพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาและเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามโดย ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

1) ร.ต.ต.ดร.สนุก สิงห์มาตร วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาภาษาไทย ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านภาษา

3) รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

3.2.3.3 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ผู้ต้องขังคดีอาชญากรรม จำนวน 42 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำแบบสอบถามหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างรายข้อกับรวมทุกข้อ (Item-Total Correlation) ได้ค่าระหว่าง .248-897 และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.900

3.2.3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย อีกครั้งหนึ่ง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกด้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 นำหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงเรือนจำจังหวัดยโสธร เพื่อประสานขอเข้าเก็บข้อมูล

3.3.2 นำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.3.3 ให้มีผู้ช่วยผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย

3.3.4 เก็บข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

- 3.4.1 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง
- 3.4.2 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้ว ลงรหัสตามแบบ (Coding Form)
- 3.4.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อมากำหนดเกณฑ์ของการให้คะแนน

ดังนี้

3.4.3.1 การจัดกระทำคะแนนระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ของผู้ต้องขัง โดยแบ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Lilert's Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่

มากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

มาก กำหนดให้ 4 คะแนน

ปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

น้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

จากนั้นนำคะแนนมาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำมาเทียบกับเกณฑ์การให้ความหมายค่าเฉลี่ย (รังสรรค์สิงห์เลิศ, 2551, น. 186) ตามสูตร ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงที่ต้องการ}} \quad (3-3)$$

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.5.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ผู้วิจัยใช้สถิติ คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของกลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ สถานภาพก่อนต้องโทษ การศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้/เดือน ก่อนต้องโทษ ภูมิสำเนา ลักษณะความผิด และต้องโทษครั้งที่

3.5.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter

3.5.4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนการปล่อยตัวผู้ต้องขัง เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในเชิงพรรณนาความด้วยการแจกแจงความถี่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธรครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เข้ามาใช้ในการทำวิจัยด้วยหลักการผสมผสานวิธี ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย
2. ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย
3. ผลการวิจัย

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัย ได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายและการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้องไว้ ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
X_1	แทน	การขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง
X_2	แทน	สภาพความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้ต้องขัง
X_3	แทน	แรงจูงใจของผู้ต้องขัง
X_4	แทน	การได้รับการยอมรับหลังพ้นโทษครั้งก่อน
X_5	แทน	การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง
X_6	แทน	สภาพแวดล้อมทางครอบครัว
X_7	แทน	การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน
X_8	แทน	การควบคุมทางสังคม
X_9	แทน	การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ
Y	แทน	การกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์
SE.b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์
SE.est	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์
b	แทน	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปแบบแนวดิบ

β	แทน สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
\hat{Y}	แทน การกระทำผิดซ้ำที่ได้จากการพยากรณ์ด้วยตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
$Z_{\hat{y}}$	แทน การกระทำผิดซ้ำที่ได้จากการพยากรณ์ด้วยตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

4.2 ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์หาค่าสถิติ ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ที่มีสมมติฐานจากปัจจัยที่ประกอบด้วย 1) การขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง 2) สภาพความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้ต้องขัง 3) แรงจูงใจของผู้ต้องขัง 4) การได้รับการยอมรับหลังพ้นโทษครั้งก่อน 5) การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง 6) สภาพแวดล้อมทางครอบครัว 7) การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน 8) การควบคุมทางสังคม 9) การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

4.3 ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธร ซึ่งมีปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้/เดือน ภูมิภาค ลักษณะการกระทำผิด และต้องโทษครั้งที่ ของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปราบกฏตั้งตารางที่ 4.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	เพศ		
1.1	ชาย	206	87.30
1.2	หญิง	30	12.70
	รวม	236	100.00
2.	อายุ		
2.1	18-30 ปี	6	4.88
2.2	31-45 ปี	9	7.32
2.3	46 ปี	39	31.71
	รวม	236	100.00
3.	สถานภาพการสมรส		
3.1	โสด	142	60.20
3.2	สมรส	44	18.60
3.3	หย่าร้าง	50	21.20
	รวม	236	100.00
4.	ระดับการศึกษา		
4.1	ไม่ได้เรียนหนังสือ	4	1.70
4.2	ประถมศึกษา	64	27.10
4.3	มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	103	43.60
4.4	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	50	21.20
4.5	อนุปริญญา	10	4.20
4.6	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	4	1.70
4.7	สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.40
	รวม	236	100.00
5.	อาชีพ		
5.1	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	17	7.20
5.2	รับจ้างทั่วไป	143	60.60
5.3	ประกอบธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย	25	10.60
5.4	เกษตรกร	33	14.00
5.5	พนักงานบริษัท/เอกชน	11	4.70
5.6	รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	3	1.30

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อ	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5.7	อื่น ๆ	1	0.40
	รวม	236	100.00
6.	รายได้/เดือนก่อนต้องโทษ		
6.1	ไม่เกิน 10,000 บาท	181	76.70
6.2	10,001-20,000 บาท	43	18.20
6.3	เกินกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	12	5.10
	รวม	236	100.00
7.	ภูมิลำเนา ก่อนต้องโทษครั้งนี้		
7.1	ในเขตเทศบาลเมือง	35	14.80
7.2	เทศบาลตำบล	91	38.60
7.3	องค์การบริหารส่วนตำบล	110	46.60
	รวม	236	100.00
8.	ลักษณะความผิดที่กระทำ		
8.1	เสพ	44	18.60
8.2	ครอบครอง	29	12.30
8.3	ครอบครองเพื่อจำหน่าย	157	66.50
8.4	ผลิต	2	0.80
8.5	อื่น ๆ	4	1.70
	รวม	236	100.00
9.	ต้องโทษครั้งนี้เป็นครั้งที่		
9.1	ครั้งที่ 2	172	72.88
9.2	ครั้งที่ 3	47	19.92
9.3	ครั้งที่ 4 ขึ้นไป	17	7.20
	รวม	236	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม

1. ด้านเพศ พบว่า เพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 87.30
2. ด้านอายุ พบว่า มีอายุอยู่ระหว่าง 31-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.91
3. ด้านสถานภาพการสมรส พบว่า มีสถานภาพโสดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.20
4. ด้านระดับการศึกษา พบว่า จบมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.60
5. ด้านอาชีพ พบว่า มีอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.60

6. ด้านรายได้/เดือนก่อนต้องโทษ พบว่า มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.70

7. ด้านภูมิลำเนา ก่อนต้องโทษครั้งนี้ พบว่า อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.60

8. ด้านลักษณะความผิดที่กระทำ พบว่า ครอบครองเพื่อจำหน่ายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.50

9. ด้านการต้องโทษครั้งนี้ พบว่า ต้องโทษครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 72.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลระดับความคิดเห็นทั้งโดยรวมและรายด้านสามารถแบ่งออก ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่มีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด โดยรวมและรายด้าน	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1.	การขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง	3.84	0.87	มาก	5
2.	สภาพความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง	4.02	0.76	มาก	4
3.	แรงจูงใจของผู้ต้องขัง	3.77	0.79	มาก	7
4.	การยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน	4.31	0.74	มากที่สุด	2
5.	การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง	3.88	0.84	มาก	6
6.	สภาพแวดล้อมทางครอบครัว	4.30	0.76	มากที่สุด	3
7.	การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน	3.61	0.96	มาก	8
8.	การควบคุมทางสังคม	3.40	1.01	ปานกลาง	9
9.	การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ	4.52	0.78	มากที่สุด	1
โดยรวม		4.18	0.62	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา คือ การยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน ($\bar{X} = 4.31$) สภาพแวดล้อมทางครอบครัว ($\bar{X} = 4.30$) สภาพความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง ($\bar{X} = 4.02$) การขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง ($\bar{X} = 3.84$) การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง ($\bar{X} = 3.88$) แรงจูงใจของผู้ต้องขัง ($\bar{X} = 3.77$) การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน ($\bar{X} = 3.61$) และการควบคุมทางสังคม ($\bar{X} = 3.40$) ตามลำดับ

2. ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธรรายด้านและรายข้อ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธรด้านการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง

ข้อ	ด้านการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	การศึกษาสามารถใช้เป็นหลักในการการดำเนินชีวิตได้	4.19	1.03	มาก
2.	การศึกษอบรมช่วยให้เกิดการคิดใคร่ครวญ ไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนการกระทำความผิด	3.43	1.08	มาก
3.	การศึกษามีส่วนสร้างความสามารถทางสติปัญญาและเป็นส่วนสำคัญให้คิดทบทวนก่อนกระทำผิดได้	3.87	0.77	มาก
4.	การศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของบุคคลเป็นอย่างดี	3.98	0.07	มาก
5.	คนที่ได้รับการศึกษามีส่วนในการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชีวิตความเป็นอยู่ได้ดี	3.78	1.11	มาก
6.	คนที่ได้รับการศึกษาอบรมย่อมส่งผลให้เกิดการคิด ปฏิบัติออกมาได้ดี	3.92	0.76	มาก
7.	การศึกษาช่วยให้คนไม่คิดยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้	3.71	0.81	มาก
โดยรวม		3.84	0.87	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขังโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เรียงลำดับจาก มากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การศึกษาสามารถใช้เป็นหลักในการการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา คือ การศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของบุคคล เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.98$) คนที่ได้รับการศึกษาอบรมย่อมส่งผลให้เกิดการคิด ปฏิบัติออกมาได้ดี ($\bar{X} = 3.92$) การศึกษามีส่วนสร้างความสามารถทางสติปัญญาและเป็นส่วนสำคัญ ให้คิดทบทวนก่อนกระทำผิดได้ ($\bar{X} = 3.87$) คนที่ได้รับการศึกษามีส่วนในการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชีวิตความเป็นอยู่ได้ดี ($\bar{X} = 3.78$) การศึกษาช่วยให้คนไม่คิดยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ ($\bar{X} = 3.71$) และการศึกษอบรมช่วยให้เกิดการคิดใคร่ครวญ ไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนการกระทำความผิด ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านสภาพความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง

ข้อ	ด้านสภาพความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	คนที่มีจิตใจเข้มแข็งย่อมมีความสามารถรับมือกับความกดดันตามสถานการณ์ได้ดี	4.02	1.15	มาก
2.	คนที่มีจิตใจเข้มแข็งย่อมสามารถจัดการกับความเครียดที่เป็นแรงผลักดันให้กระทำความผิดได้	3.89	1.19	มาก
3.	คนที่มีจิตใจเข้มแข็งย่อมมีความอดทนต่อแรงยั่วให้กระทำความผิดได้	3.91	1.13	มาก
4.	คนที่มีจิตใจที่เข้มแข็งจะมีความมุ่งมั่นเพื่อจะให้ได้ผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ได้ดีกว่า	4.17	0.95	มาก
5.	การกระทำผิดครั้งนี้เกิดจากความไม่เข้มแข็งในสภาพจิตใจ	3.94	1.05	มาก
6.	คนมีความเข้มแข็งภายในจิตใจแล้วแม้จะมีสิ่งยั่วต่าง ๆ มากมายก็ไม่อาจส่งผลกระทบต่อ	4.19	1.01	มาก
โดยรวม		4.02	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านสภาพความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คนมีความเข้มแข็งภายในจิตใจแล้วแม้จะมีสิ่งยั่วต่าง ๆ มากมายก็ไม่อาจส่งผลกระทบต่อ ($\bar{X} = 4.19$) คนที่มีจิตใจที่เข้มแข็งจะมีความมุ่งมั่นเพื่อจะให้ได้ผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ได้ดีกว่า ($\bar{X} = 4.17$) คนที่มีจิตใจเข้มแข็งย่อมมีความสามารถรับมือกับความกดดันตามสถานการณ์ได้ดี ($\bar{X} = 4.02$) การกระทำผิดครั้งนี้เกิดจากความไม่เข้มแข็งในสภาพจิตใจ ($\bar{X} = 3.94$) คนที่มีจิตใจเข้มแข็งย่อมมีความอดทนต่อแรงยั่วให้กระทำความผิดได้ ($\bar{X} = 3.91$) และคนที่มีจิตใจเข้มแข็งย่อมสามารถจัดการกับความเครียดที่เป็นแรงผลักดันให้กระทำความผิดได้ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านแรงจูงใจของผู้ต้องขัง

ข้อ	ด้านแรงจูงใจของผู้ต้องขัง	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	พลังหรือแรงผลักดันภายในตัวบุคคลยอมแสดงออกมาเนื่องจากแรงจูงใจของบุคคลนั้น ๆ	4.18	1.04	มาก
2.	แรงจูงใจ คือ สิ่งที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมในแนวทางที่สนองตอบต่อความต้องการของตน	3.98	1.13	มาก
3.	แรงจูงใจมีความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ แรงขับ และรางวัลอันเป็นสิ่งล่อใจ	3.92	1.01	มาก
4.	แรงจูงใจทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาภายนอก	3.48	1.20	มาก
5.	พฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมัล้วนเพื่อตอบสนองความต้องการแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป	3.55	1.13	มาก
6.	แรงจูงใจเป็นแรงกระตุ้นที่จะทำให้บุคคลรักษาพฤติกรรมต่าง ๆ ไว้	3.50	1.02	มาก
โดยรวม		3.77	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านแรงจูงใจของผู้ต้องขัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ พลังหรือแรงผลักดันภายในตัวบุคคลยอมแสดงออกมาเนื่องจากแรงจูงใจของบุคคลนั้น ๆ ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมา คือ แรงจูงใจ คือ สิ่งที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมในแนวทางที่สนองตอบต่อความต้องการของตน 3.98 แรงจูงใจมีความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ แรงขับและรางวัลอันเป็นสิ่งล่อใจ ($\bar{X} = 3.92$) พฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมัล้วนเพื่อตอบสนองความต้องการแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป ($\bar{X} = 3.55$) และแรงจูงใจทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาภายนอก ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน

ข้อ	ด้านการยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	หากสังคมให้การสงเคราะห์ผู้กระทำผิดหลังปล่อยตัวช่วยให้เขาไม่กระทำผิดซ้ำอีกได้	4.76	0.87	มากที่สุด
2.	การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้พ้นโทษเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมกิจกรรมใด ๆ ของสังคม	3.94	0.04	มาก
3.	การได้ร่วมทำกิจกรรมกับครอบครัวช่วยป้องกันการกระทำผิดซ้ำได้	4.62	1.13	มากที่สุด
4.	การได้ร่วมกิจกรรมในชุมชน คือ การให้โอกาสของผู้พ้นโทษไม่กลับมาทำผิดซ้ำอีก	3.59	1.08	มาก
5.	การยอมรับจากสังคมทำให้รู้สึกยังมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้พ้นโทษ	4.34	0.98	มากที่สุด
6.	การเปิดโอกาสให้ร่วมกิจกรรมทางสังคมจะทำให้ผู้พ้นโทษไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในสังคม	4.46	1.02	มากที่สุด
7.	มีความเชื่อว่าการยอมรับจากสังคมจะทำให้ผู้พ้นโทษมีทัศนคติที่ดีขึ้น	4.45	0.77	มากที่สุด
โดยรวม		4.31	0.74	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ หากสังคมให้การสงเคราะห์ผู้กระทำผิดหลังปล่อยตัวช่วยให้เขาไม่กระทำผิดซ้ำอีกได้ ($\bar{X} = 4.76$) รองลงมา คือ การได้ร่วมทำกิจกรรมกับครอบครัวช่วยป้องกันการกระทำผิดซ้ำได้ ($\bar{X} = 4.62$) การเปิดโอกาสให้ร่วมกิจกรรมทางสังคมจะทำให้ผู้พ้นโทษไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในสังคม ($\bar{X} = 4.46$) มีความเชื่อว่าการยอมรับจากสังคมจะทำให้ผู้พ้นโทษมีทัศนคติที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.45$) การยอมรับจากสังคมทำให้รู้สึกยังมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้พ้นโทษ ($\bar{X} = 4.34$) การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้พ้นโทษเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมกิจกรรมใด ๆ ของสังคม ($\bar{X} = 3.94$) และการได้ร่วมกิจกรรมในชุมชน คือ การให้โอกาสของผู้พ้นโทษไม่กลับมาทำผิดซ้ำอีก ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง

ข้อ	ด้านการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	มีความเชื่อว่าการที่บุคคลพ้นโทษได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จากเพื่อน ๆ จะทำให้ผู้พ้นโทษรู้สึกดี	3.96	1.38	มาก
2.	เมื่อเพื่อน ๆ ให้ความความผูกพันจะทำให้ไม่กลับไปทำผิดซ้ำอีก	3.78	1.43	มาก
3.	เคยได้รับความรักใคร่จากเพื่อน ๆ เมื่อพ้นจากโทษครั้งก่อน	3.92	1.31	มาก
4.	หากเพื่อน ๆ มีความสนใจกับความรู้นึกคิดของผู้พ้นโทษจะช่วยให้ไม่คิดจะทำผิดซ้ำอีก	3.88	1.39	มาก
5.	คิดว่าการเกิดพันธะทางสังคมกับเพื่อนฝูงจะช่วยไม่ให้คนทำผิดซ้ำได้	3.89	1.34	มาก
6.	เชื่อว่าความผูกพันกับเพื่อนฝูงจะส่งผลให้บุคคลไม่อยากกระทำผิดกฎหมายอีก	3.86	1.23	มาก
โดยรวม		3.88	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีความเชื่อว่าการที่บุคคลพ้นโทษได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จากเพื่อน ๆ จะทำให้ผู้พ้นโทษรู้สึกดี ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมา คือ เคยได้รับความรักใคร่จากเพื่อน ๆ เมื่อพ้นจากโทษครั้งก่อน ($\bar{X} = 3.92$) คิดว่าการเกิดพันธะทางสังคมกับเพื่อนฝูงจะช่วยไม่ให้คนทำผิดซ้ำได้ ($\bar{X} = 3.89$) หากเพื่อน ๆ มีความสนใจกับความรู้นึกคิดของผู้พ้นโทษจะช่วยให้ไม่คิดจะทำผิดซ้ำอีก ($\bar{X} = 3.88$) เชื่อว่าความผูกพันกับเพื่อนฝูงจะส่งผลให้บุคคลไม่อยากกระทำผิดกฎหมายอีก ($\bar{X} = 3.86$) และเมื่อเพื่อน ๆ ให้ความความผูกพันจะทำให้ไม่กลับไปทำผิดซ้ำอีก ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

ข้อ	ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	เชื่อว่าพื้นฐานทางด้านครอบครัวมีความแตกต่างกัน	4.57	0.72	มาก
2.	เชื่อเรื่องการอบรมเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัวจะส่งผลต่างกัน	3.96	0.74	มาก
3.	ภายในครอบครัวเคยถกเถียงหรือห่อหุ้มสร้างวิถีทางการดำเนินชีวิตที่แตกต่างออกไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละครอบครัว	3.98	0.65	มาก
4.	ครอบครัวปลูกฝังการไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้กับคนในครอบครัวเสมอ	4.53	0.67	มากที่สุด
5.	มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครอบครัวจะต้องเฝ้าระวังไม่ให้คนในครอบครัวที่พ้นโทษออกมาไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก	4.25	0.70	มากที่สุด
6.	ครอบครัวให้อภัยเสมอเมื่อทราบว่ากระทำความผิด	4.51	0.46	มากที่สุด
โดยรวม		4.30	0.76	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เชื่อว่าพื้นฐานทางด้านครอบครัวมีความแตกต่างกัน ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา คือ ครอบครัวปลูกฝังการไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้กับคนในครอบครัวเสมอ ($\bar{X} = 4.53$) ครอบครัวให้อภัยเสมอเมื่อทราบว่ากระทำความผิด ($\bar{X} = 4.51$) มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครอบครัวจะต้องเฝ้าระวังไม่ให้คนในครอบครัวที่พ้นโทษออกมาไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ($\bar{X} = 4.25$) ภายในครอบครัวเคยถกเถียงหรือห่อหุ้มสร้างวิถีทางการดำเนินชีวิตที่แตกต่างออกไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละครอบครัว ($\bar{X} = 3.98$) และเชื่อเรื่องการอบรมเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัวจะส่งผลต่างกัน ($\bar{X} = 3.96$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน

ข้อ	ด้านการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	เคยได้รับโอกาสให้ทำงานเมื่อครั้งพ้นโทษครั้งก่อน	3.50	0.89	มาก
2.	ผู้ประกอบการไม่จำกัดสิทธิในการเข้าทำงานของผู้พ้นโทษ	3.34	0.73	ปานกลาง
3.	การดำรงชีวิตในสังคมของผู้พ้นโทษมีความจำเป็นอย่างมาก	3.44	0.79	มาก
4.	ผู้ประกอบการมักปฏิเสธคนพ้นโทษเสมอ	3.81	0.36	มาก
5.	การดำรงชีวิตในสังคมต้องมีค่าใช้จ่ายหากผู้พ้นโทษได้มีงานทำแล้ว มักจะไม่กระทำผิดอีก	3.98	0.67	มาก
โดยรวม		3.61	0.96	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การดำรงชีวิตในสังคมต้องมีค่าใช้จ่ายหากผู้พ้นโทษได้มีงานทำแล้ว มักจะไม่กระทำผิดอีก ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา คือ ผู้ประกอบการมักปฏิเสธคนพ้นโทษเสมอ ($\bar{X} = 3.81$) เคยได้รับโอกาสให้ทำงานเมื่อครั้งพ้นโทษครั้งก่อน ($\bar{X} = 3.50$) การดำรงชีวิตในสังคมของผู้พ้นโทษมีความจำเป็นอย่างมาก ($\bar{X} = 3.44$) และผู้ประกอบการไม่จำกัดสิทธิในการเข้าทำงานของผู้พ้นโทษ ($\bar{X} = 3.34$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการควบคุมทางสังคม

ข้อ	ด้านการควบคุมทางสังคม	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	คนไทยนิยมการควบคุม	3.80	1.00	มาก
2.	คนพื้นที่มักถูกตีตราจากสังคมว่าเป็นคนไม่ดี	3.66	1.02	มาก
3.	เชื่อมั่นศักยภาพของผู้พื้นที่ที่สามารถกลับตัวกลับใจได้เสมอ	3.18	1.22	ปานกลาง
4.	บุคคลพื้นที่มักละเมิดกฎของสังคม	2.97	1.27	ปานกลาง
5.	หากสังคมตั้งกฎเกณฑ์ควบคุมได้ดีจะไม่ทำให้คนทำผิดซ้ำอีก	3.38	1.10	ปานกลาง
โดยรวม		3.40	1.01	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการควบคุมทางสังคม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คนไทยนิยมการควบคุม ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมา คือ คนพื้นที่ มักถูกตีตราจากสังคมว่าเป็นคนไม่ดี ($\bar{X} = 3.66$) หากสังคมตั้งกฎเกณฑ์ควบคุมได้ดีจะไม่ทำให้คนทำผิดซ้ำอีก ($\bar{X} = 3.38$) เชื่อมั่นศักยภาพของผู้พื้นที่ที่สามารถกลับตัวกลับใจได้เสมอ ($\bar{X} = 3.18$) และบุคคลพื้นที่มักละเมิดกฎของสังคม ($\bar{X} = 2.97$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดีอาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ

ข้อ	ด้านการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	รัฐควรให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้พ้นโทษด้วยวิธีการส่งเสริมและช่วยสร้างอาชีพ	4.90	1.00	มากที่สุด
2.	รัฐควรช่วยพัฒนาทักษะทางอาชีพให้กับผู้พ้นโทษ	4.78	1.02	มากที่สุด
3.	รายได้จากอาชีพจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีพของผู้พ้นโทษ	4.38	1.02	มากที่สุด
4.	หน่วยงานรัฐต้องจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้พ้นโทษเพื่อเปิดโอกาสให้ไม่กระทำผิดซ้ำอีก	3.97	1.07	มาก
5.	เรือนจำควรมีอาชีพที่หลากหลายให้กับผู้ที่จะพ้นโทษตามความถนัด	4.58	0.96	มากที่สุด
โดยรวม		4.52	0.78	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดีอาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ด้านการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ รัฐควรให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้พ้นโทษด้วยวิธีการส่งเสริมและช่วยสร้างอาชีพ ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมา คือ รัฐควรช่วยพัฒนาทักษะทางอาชีพให้กับผู้พ้นโทษ ($\bar{X} = 4.78$) เรือนจำควรมีอาชีพที่หลากหลายให้กับผู้ที่จะพ้นโทษตามความถนัด ($\bar{X} = 4.58$) และหน่วยงานรัฐต้องจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้พ้นโทษเพื่อเปิดโอกาสให้ไม่กระทำผิดซ้ำอีก ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

ตารางที่ 4.12 ระดับพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

ข้อ	พฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	เป็นผู้กระทำความผิดด้วยตนเอง	3.98	0.78	มาก
2.	มีผู้ร่วมกระทำความผิด	3.87	0.79	มาก
3.	มีผู้ใช้ให้กระทำความผิด	3.51	0.67	มาก
4.	มีผู้สนับสนุนการกระทำผิด	3.67	0.85	มาก
โดยรวม		3.76	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ระดับพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เป็นผู้กระทำความผิดด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา คือ มีผู้ร่วมกระทำความผิด ($\bar{X} = 3.87$) มีผู้สนับสนุนการกระทำผิด ($\bar{X} = 3.67$) และมีผู้ใช้ให้กระทำความผิด ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร เพื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวพยากรณ์ (Intercorrelation Coefficient) และระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ (Correlation Coefficient) พร้อมทั้งทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้วิจัยกำหนดตัวแปร ดังนี้

X_1 แทน การขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง

X_2 แทน สภาพความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้ต้องขัง

X_3 แทน แรงจูงใจของผู้ต้องขัง

X_4 แทน การได้รับการยอมรับหลังพ้นโทษครั้งก่อน

X_5 แทน การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง

X_6 แทน สภาพแวดล้อมทางครอบครัว

X_7 แทน การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน

X_8 แทน การควบคุมทางสังคม

X_9 แทน การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ

ตารางที่ 4.13 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์ด้วยกันและระหว่างตัวพยากรณ์กับการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

ตัวแปรต้น	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉
X ₁	1	-	-	-	-	-	-	-	-
X ₂	.705**	1	-	-	-	-	-	-	-
X ₃	.550**	.473**	1	-	-	-	-	-	-
X ₄	.485**	.425**	.608**	1	-	-	-	-	-
X ₅	.396**	.248**	.398**	.339**	1	-	-	-	-
X ₆	.479**	.408**	.435**	.433**	.372**	1	-	-	-
X ₇	.365**	.382**	.366**	.416**	.311**	.245**	1	-	-
X ₈	.312**	.178**	.357**	.332**	.173**	.235**	.231**	1	-
X ₉	.216**	.083**	.224**	.305**	.106**	.201**	.147**	.369**	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 9 ตัวแปร พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .147-.705 ไม่มีคู่ใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน .80 ที่จะก่อให้เกิด ปัญหาที่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) เมื่อนำไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ในส่วนการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Enter เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการแสดงออกทางการเมืองกับตัวพยากรณ์ พร้อมทั้งทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติดังผลที่แสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ค่าคงที่และการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
Regression	97.233	9	10.804	-	-
Residual	19.178	236	0.085	127.311**	0.00*

R = 0.914, SE.est = ± 0.291

R² = 0.835, a = 0.829

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวพยากรณ์ทั้ง 9 ปัจจัยกับการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร มีค่าเท่ากับ 0.914 และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ (R²) เท่ากับ 0.835 แสดงว่าชุดของตัวพยากรณ์ทั้ง 9 ปัจจัย สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ได้ร้อยละ 83.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (มีความเชื่อมั่น 95%)

สำหรับการทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) ของตัวพยากรณ์จากส่วนที่ 2 แต่ละตัวว่าจะส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธรหรือไม่ ถ้าพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะนำไปสร้างเป็นสมการพยากรณ์ (Multiple Regression Equation) และนำตัวพยากรณ์จากส่วนที่ 4.15 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนดิบ (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนมาตรฐาน (β)

ข้อ	ตัวแปรอิสระ	b	S.E.	β	t	Sig.
a	ค่าคงที่ (Constant)	1.327	.204	-	-	.212
1.	การขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง (X_1)	.417	.026	.517	15.899	.000*
2.	สภาพความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้ต้องขัง (X_2)	-.010	.035	-.011	-.286	.775
3.	แรงจูงใจของผู้ต้องขัง (X_3)	-.058	.032	.066	-1.799	.073
4.	การได้รับการยอมรับหลังพ้นโทษครั้งก่อน (X_4)	-.041	.030	-.043	-1.353	.177
5.	การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง (X_5)	.062	.027	.073	2.241	.026*
6.	สภาพแวดล้อมทางครอบครัว (X_6)	-.027	.028	-.029	-.965	.335
7.	การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน (X_7)	.009	.023	.012	.383	.702
8.	การควบคุมทางสังคม (X_8)	-.018	.021	-.027	-.874	.383
9.	การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ (X_9)	.649	.028	.019	23.107	.000*

$R = .914$, $R^2 = .835$

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร โดยการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression) ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร (Y) เท่ากับ 0.914 ($R = .914$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร รวมกันมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร (Y) ในระดับสูง
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร (Y) เท่ากับ .835 ($R^2 = .835$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร (Y) ได้ร้อยละ 83.50
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัวแปร เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

3.1 ปัจจัยการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง (X_1) ($\beta = .517$)

3.2 ปัจจัยการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง (X_5) ($\beta = .071$)

3.3 ปัจจัยการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ (X_9) ($\beta = .019$)

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 1.327 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (b) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_nx_n$

แทนค่าในสูตร $\hat{Y} = 1.327 + 0.417 (X_1) + 0.062 (X_5) + 0.649 (X_9)$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z_{\hat{y}} = B_1z_1 + B_2z_2 + \dots + B_nz_n$

แทนค่าในสูตร $Z_{\hat{y}} = 0.517 (X_1) + 0.073 (X_5) + 0.019 (X_9)$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง
ในเรือนจำจังหวัดยโสธร

ตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำ
จังหวัดยโสธร

ข้อ	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร	ความถี่
1.	ด้านการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง	
1.1	คนที่มีความรู้ ย่อมมีโอกาสทำงานที่ดี ย่อมมีความเป็นอยู่ที่ดี โอกาสติดยามีน้อยขึ้น	4
1.2	อยากให้รัฐบาลส่งเสริมให้คนเรียนหนังสือมาก ๆ	3
2.	ด้านสภาพความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้ต้องขัง	
2.1	สภาพจิตใจที่เข้มแข็งย่อมมีความอดทนอดกลั้นมากกว่าคนสภาพจิตใจอ่อนแอ	6
2.2	ต้องการกำลังใจจากสังคมและเพื่อนร่วมชุมชน	4
3.	ด้านแรงจูงใจของผู้ต้องขัง	
3.1	ขอโอกาสจากสังคมในการสร้างเสริมแรงใจของผู้ต้องขัง	4
3.2	หากมีแรงใจที่ดี คนเราย่อมไม่ยอมทำความผิด	2
4.	ด้านการได้รับการยอมรับหลังพ้นโทษครั้งก่อน	
4.1	โอกาสในการต้อนรับหลังจากพ้นโทษมีน้อย อยากให้สังคมเห็นใจ	5
4.2	คนเคยติดคุกย่อมไม่ได้รับโอกาสจากสังคมอยู่แล้ว	3
5.	ด้านการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง	
5.1	คนที่ไม่เคยติดคุกจะไม่เข้าใจคนที่เคยติดคุก	3
5.2	ไม่ได้รับการคบค้าจากเพื่อน ๆ เลย นอกจากเพื่อนเคยต้องขังเหมือนกัน อยากให้เข้าใจ	2
6.	ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว	
6.1	ถึงแม้ครอบครัวไม่เคยทอดทิ้ง แต่อยากให้สังคมเข้าใจครอบครัวเราด้วย	10
6.2	อยากให้รัฐสนับสนุนครอบครัวของคนที่เคยต้องขังมากขึ้นเพื่อให้โอกาส	5
7.	ด้านการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน	
7.1	อยากให้สถานประกอบการเปิดใจว่าคนเคยต้องขังก็ต้องการเปลี่ยนแปลงตนเองอยู่	12
7.2	ควรเพิ่มสวัสดิการจากรัฐในการประกอบอาชีพของคนเคยต้องขังมากกว่านี้	5
8.	ด้านการควบคุมทางสังคม	
8.1	ลดการบีบคั้นทางจิตใจจากสังคมบ้าง	4
8.2	ต้องการให้สังคมเปิดโอกาส อ้าแขนรับแทนการดูถูก	3

(ต่อ)

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อ	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร	ความถี่
9.	ด้านการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ	
9.1	หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรมีโครงการให้โอกาสผู้ที่เคยกระทำผิดรับเข้าทำงาน โดยมีหน่วยงานการมอบใบรับรองให้แก่ผู้ที่ตั้งใจฝึกฝนวิชาชีพและมีความประพฤติดี	6
9.2	สังคมควรให้โอกาสผู้ที่เคยกระทำผิดในการรับเข้าทำงาน หรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการสร้างงาน สร้างรายได้ในอนาคต	3

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร มีดังนี้

1. ด้านการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง ได้แก่ คนที่มีความรู้ ย่อมมีโอกาสทำงานที่ดี ย่อมมีความเป็นอยู่ที่ดี โอกาสดียามีน้อยขึ้น และอยากให้รัฐบาลส่งเสริมให้คนเรียนหนังสือมาก ๆ
2. ด้านสภาพความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้ต้องขัง ได้แก่ สภาพจิตใจที่เข้มแข็งย่อมมีความอดทน ออกกำลังกายมากกว่าคนสภาพจิตใจอ่อนแอและต้องการกำลังใจจากสังคมและเพื่อนร่วมชุมชน
3. ด้านแรงจูงใจของผู้ต้องขัง ได้แก่ ขอโอกาสจากสังคมในการสร้างเสริมแรงใจของผู้ต้องขัง และหากมีแรงใจที่ดี คนเราย่อมไม่ยากทำความผิด
4. ด้านการได้รับการยอมรับหลังพ้นโทษครั้งก่อน ได้แก่ โอกาสในการต้อนรับหลังจากพ้นโทษมีน้อย อยากให้สังคมเห็นใจและคนเคยติดคุกยอมไม่ได้รับโอกาสจากสังคมอยู่แล้ว
5. ด้านการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง ได้แก่ คนที่ไม่เคยติดคุกจะไม่เข้าใจคนที่เคยติดคุก และไม่ได้รับการคบค้าจากเพื่อน ๆ เลย นอกจากเพื่อนเคยต้องขังเหมือนกัน อยากให้เข้าใจ
6. ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ได้แก่ ถึงแม้ครอบครัวไม่เคยทอดทิ้ง แต่อยากให้สังคมเข้าใจครอบครัวเราด้วย และอยากให้รัฐสนับสนุนครอบครัวของคนที่เคยต้องขังมากขึ้นเพื่อให้โอกาส
7. ด้านการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน ได้แก่ อยากให้สถานประกอบการเปิดใจว่า คนเคยต้องขังก็ต้องการเปลี่ยนแปลงตนเองอยู่และควรเพิ่มสวัสดิการจากรัฐในการประกอบอาชีพของคนเคยต้องขังมากกว่านี้
8. ด้านการควบคุมทางสังคม ได้แก่ ลดการบีบคั้นทางจิตใจจากสังคมบ้างและต้องการให้สังคมเปิดโอกาส อ้าแขนรับแทนการดูถูก
9. ด้านการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ได้แก่ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรมีโครงการให้โอกาสผู้ที่เคยกระทำผิดรับเข้าทำงาน โดยมีหน่วยงานการมอบใบรับรองให้แก่ผู้ที่ตั้งใจฝึกฝนวิชาชีพ และมีความประพฤติดีสังคมควรให้โอกาสผู้ที่เคยกระทำผิดในการรับเข้าทำงาน หรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการสร้างงาน สร้างรายได้ในอนาคต

สรุปข้อเสนอแนะ สถานประกอบการควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยต้องขังได้เข้าทำงาน สังคมควรร่วมกัน
ให้โอกาสผู้ที่เคยต้องโทษให้กำลังใจและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรมีโครงการให้โอกาสผู้ที่เคย
กระทำผิดรับเข้าทำงาน โดยมีหน่วยงานการมอบใบรับรองให้แก่ผู้ที่ตั้งใจฝึกฝนวิชาชีพและมีความประพฤติดี
สังคมควรให้โอกาสผู้ที่เคยกระทำผิดในการรับเข้าทำงานหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อให้สามารถ
นำไปใช้ในการสร้างงาน สร้างรายได้ในอนาคต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระทําผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ผู้วิจัย สามารถนำมา สรุป อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ไว้ตามลำดับดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระทําผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ผู้วิจัย ขอสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 87.30 อายุของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม มีอายุอยู่ระหว่าง 31-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.91 สถานภาพการสมรส พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดมากที่สุด ร้อยละ 60.20 ระดับการศึกษาของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด ร้อยละ 43.60 อาชีพของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด ร้อยละ 60.60 ส่วนรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาทมากที่สุด ร้อยละ 76.70 ภูมิลำเนา อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด ร้อยละ 46.60 ลักษณะความผิดที่กระทํา พบว่า ส่วนใหญ่ ครอบครองเพื่อจำหน่ายมากที่สุด ร้อยละ 66.50 ส่วนการต้องโทษครั้งนี้เป็นครั้งที่เท่าใด พบว่า ส่วนมาก ต้องโทษ ครั้งที่ 2 อยู่ที่ร้อยละ 72.90

5.1.2 ผลการวิจัย ความคิดเห็นต่อระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการกระทําผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร คือ ปัจจัยพยากรณ์หรือตัวแปรอิสระ หรือตัวบ่งชี้ จำนวน 9 ตัว พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทําผิดซ้ำ คดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐ ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา คือ ด้านการยอมรับจากสังคม หลังพ้นโทษครั้งก่อน ($\bar{X} = 4.31$) ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ($\bar{X} = 4.30$) และด้านการควบคุม ทางสังคม ($\bar{X} = 3.39$) ตามลำดับ

5.1.2.1 ด้านการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขังโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ การศึกษาสามารถใช้เป็นหลัก ในการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา คือ การศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของบุคคล เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.98$) คนที่ได้รับการศึกษาอบรมย่อมส่งผลให้เกิดการคิดปฏิบัติออกมาได้ดี ($\bar{X} = 3.92$) และการศึกษาอบรมช่วยให้เกิดการคิดใคร่ครวญ ไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนการกระทําความผิด ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ

5.1.2.2 ด้านสภาพความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ หากคนมีความเข้มแข็งภายในจิตใจแล้วแม้จะมีสิ่งยั่วยุต่าง ๆ มากมายก็ไม่อาจส่งผลกระทบต่อท่านเลย ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา คือ คนที่มีจิตใจที่เข้มแข็งจะมีความมุ่งมั่นเพื่อจะให้ได้ผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ได้ดีกว่า ($\bar{X} = 4.17$) คนที่มีจิตใจเข้มแข็งย่อมมีความสามารถรับมือกับความกดดันตามสถานการณ์ได้ดี ($\bar{X} = 4.02$) และคนที่มีจิตใจเข้มแข็งย่อมสามารถจัดการกับความเครียดที่เป็นแรงผลักดันให้กระทำความผิดได้ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

5.1.2.3 ด้านแรงจูงใจของผู้ต้องขัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ พลังหรือแรงผลักดันภายในตัวบุคคลย่อมแสดงออกมาเนื่องมาจากแรงจูงใจของบุคคลนั้น ๆ ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมา คือ แรงจูงใจ คือ สิ่งทีกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมในแนวทางที่สนองต่อความต้องการของตน ($\bar{X} = 3.98$) แรงจูงใจมีความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการแรงขับและรางวัลอันเป็นสิ่งล่อใจ ($\bar{X} = 3.92$) และแรงจูงใจทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาภายนอก ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

5.1.2.4 ด้านการยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ หากสังคมให้การสงเคราะห์ผู้กระทำความผิดหลังปล่อยตัวช่วยให้เขาไม่กระทำความผิดซ้ำอีกได้ ($\bar{X} = 4.76$) รองลงมา คือ การได้ร่วมทำกิจกรรมกับครอบครัวช่วยป้องกันการกระทำความผิดซ้ำได้ ($\bar{X} = 4.62$) การเปิดโอกาสให้ร่วมกิจกรรมทางสังคมจะทำให้ผู้พ้นโทษไม่รู้สึโดดเดี่ยวในสังคม ($\bar{X} = 4.46$) การได้ร่วมกิจกรรมในชุมชนคือการให้โอกาสของผู้พ้นโทษไม่กลับมาทำผิดซ้ำอีก ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ

5.1.2.5 ด้านการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้งหกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ มีความเชื่อว่าการที่บุคคลพ้นโทษได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จากเพื่อน ๆ จะทำให้ผู้พ้นโทษรู้สึกดี ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมา คือ เคยได้รับความรักใคร่จากเพื่อน ๆ เมื่อพ้นจากโทษครั้งก่อน ($\bar{X} = 3.92$) การเกิดพันธะทางสังคมกับเพื่อนฝูงจะช่วยไม่ให้คุณทำผิดซ้ำได้ ($\bar{X} = 3.89$) และเมื่อเพื่อน ๆ ให้ความความผูกพันจะทำให้ไม่กลับไปทำผิดซ้ำอีก ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ

5.1.2.6 ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ เชื่อว่าพื้นฐานทางด้านครอบครัวมีความแตกต่างกัน ($\bar{X} = 3.11$) รองลงมา คือ ครอบครัวปลูกฝังการไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้กับคนในครอบครัวเสมอ ($\bar{X} = 3.11$) ครอบครัวให้อภัยเสมอเมื่อทราบว่าคุณกระทำความผิด ($\bar{X} = 4.51$) และการอบรมเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัวจะส่งผลต่างกัน ($\bar{X} = 4.51$) ตามลำดับ

5.1.2.7 ด้านการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ การดำรงชีวิตในสังคมต้องมีค่าใช้จ่าย หากผู้พ้นโทษได้มีงานทำแล้วมักจะไม่กระทำความผิดอีก ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา คือ ผู้ประกอบการมักปฏิเสธคนพ้นโทษเสมอ ($\bar{X} = 3.81$) เคยได้รับโอกาสให้ทำงานเมื่อครั้งพ้นโทษครั้งก่อน ($\bar{X} = 4.50$) และผู้ประกอบการไม่จำกัดสิทธิในการเข้าทำงานของผู้พ้นโทษ ($\bar{X} = 4.34$) ตามลำดับ

5.1.2.8 ด้านการควบคุมทางสังคมโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ คนไทยนิยมการควบคุม ($\bar{x} = 3.80$) รองลงมา คือ คนพหุโทษมักถูกตีตราจากสังคมว่าเป็นคนไม่ดี ($\bar{x} = 3.66$) หากสังคมตั้งกฎเกณฑ์ควบคุมได้ดี จะไม่ทำให้คนทำผิดซ้ำอีก ($\bar{x} = 3.38$) และบุคคลพหุโทษมักละเมิดกฎของสังคม ($\bar{x} = 2.97$) ตามลำดับ

5.1.2.9 ด้านการส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ รัฐควรให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้พหุโทษด้วยวิธีการส่งเสริมและช่วยสร้างอาชีพ ($\bar{x} = 4.90$) รองลงมา คือ รัฐควรช่วยพัฒนาทักษะทางอาชีพให้กับผู้พหุโทษ ($\bar{x} = 4.78$) เรือนจำควรมีอาชีพที่หลากหลายให้กับผู้ที่พหุโทษตามความถนัด ($\bar{x} = 4.58$) และหน่วยงานรัฐต้องจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้พหุโทษเพื่อเปิดโอกาสให้ไม่กระทำผิดซ้ำอีก ($\bar{x} = 3.97$) ตามลำดับ

5.1.3 ระดับพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ผู้กระทำความผิดด้วยตนเอง ($\bar{x} = 3.98$) รองลงมา คือ มีผู้ร่วมกระทำความผิด ($\bar{x} = 3.87$) มีผู้สนับสนุนการกระทำผิด ($\bar{x} = 3.67$) มีผู้ใช้ให้กระทำความผิด ($\bar{x} = 3.51$) ตามลำดับ

5.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ได้แก่ ปัจจัยการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง ($\beta = 517$) ปัจจัยการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง ($\beta = .071$) ปัจจัยการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ($\beta = .019$) สามารถร่วมกันทำนาย ได้ร้อยละ 83.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร โดยใช้คะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 1.327 + 0.417 (X_1) + 0.062 (X_5) + 0.649 (X_9)$ และสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร โดยใช้คะแนนมาตรฐาน คือ $Z_{\hat{y}} = 0.517 (X_1) + 0.073 (X_5) + 0.019 (X_9)$ ดังตาราง 2

5.1.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร สถานประกอบการควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยต้องขังได้เข้าทำงาน สังคมควรร่วมกันให้โอกาสผู้ที่เคยต้องโทษให้กำลังใจ และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรมีโครงการให้โอกาสผู้ที่เคยกระทำผิดรับเข้าทำงาน โดยมีหน่วยงานการมอบใบรับรองให้แก่ผู้ที่ตั้งใจฝึกฝนวิชาชีพและมีความประพฤติดี สังคมควรให้โอกาสผู้ที่เคยกระทำผิดในการรับเข้าทำงานหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการสร้างงาน สร้างรายได้ในอนาคต

5.2 อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ผู้วิจัย ได้พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 สมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ได้แก่ การขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง สภาพความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้ต้องขัง แรงจูงใจของผู้ต้องขัง การได้รับการยอมรับหลังพ้นโทษครั้งก่อน การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง สภาพแวดล้อมทางครอบครัว การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน การควบคุมทางสังคม และการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ได้แก่ จำนวน 3 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง ปัจจัยการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง ปัจจัยการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัย อภิปรายผล ดังนี้

5.2.1.1 ปัจจัยการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธรเกิดจากการขาดความรู้ หรือส่วนใหญ่แล้ว มีระดับการศึกษาต่ำทำให้ได้รับการขัดเกลาทางสังคมน้อย ขาดการตระหนักในโทษของยาเสพติด และผลกระทบที่เกิดจากการกระทำผิดต่อตนเองและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา คุณารักษ์ (2555, น. 439-464) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด /เด็กและเยาวชน ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำ คือ ระบบการศึกษา สาเหตุที่แท้จริง คือ 1) ไม่ตระหนักว่าการเสพยาเป็นการกระทำผิดกฎหมาย 2) กลับไปคบหาสมาคมกับเพื่อนกลุ่มที่เสพ 3) ขาดโอกาสในการเข้ารับการดูแลรักษาฟื้นฟูอย่างถูกต้อง 4) ขาดระบบสังคมที่มีประสิทธิภาพคอยช่วยเหลือ 5) ครอบครัว/ผู้ปกครองมีการศึกษาน้อยไม่ทราบวิธีการช่วยเหลือที่ถูกต้อง 6) ขาดแรงจูงใจที่จะเลิกเสพ 7) ไม่ตั้งใจที่จะเลิกเสพอย่างจริงจัง 8) สังคมไม่ยอมรับและไม่ให้โอกาส

5.2.1.2 ปัจจัยปัจจัยการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธรส่วนใหญ่แล้วเมื่อออกไปสู่สังคมแล้ว มีการติดต่อหรือคบค้าสมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีสิ่งยั่วยุทางจิตใจทำให้ตัดสินใจ กลับเข้าสู่วงจรของยาเสพติดอีกครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชนาฏ มุกระ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังดังกล่าวมาจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม สังคม ชุมชน การคบเพื่อน และเศรษฐกิจ คือ ด้านครอบครัว หากครอบครัวขาดความอบอุ่น ขาดการอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ ทำให้ง่ายต่อการถูกชักจูงจากกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครกร ไชยพงษ์ (2557) ยังพบว่า สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชายในเรือนจำ เขต 8 มาจากการขาดการขัดเกลาและขาดความอบอุ่นจากครอบครัว ความคึกคะนอง กลุ่มเพื่อน การไม่ได้รับความไว้วางใจจากสังคม การอาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมและยาเสพติด รายได้ของครอบครัวต่ำ

5.2.1.3 ปัจจัยการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดี ยาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธรส่วนใหญ่ เมื่อพ้นโทษสังคมส่วนใหญ่ ปฏิเสธในการรับเข้าทำงาน สถานประกอบการบางแห่งปฏิเสธรับเข้าทำงาน จึงความเครียดกลับไปใช้ ยาเสพติดและผันตัวไปเป็นผู้ค้ายาเสพติด เนื่องจากเป็นงานที่สบายได้เงินเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวลิต กลิ่นแข (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำ แห่งหนึ่ง พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและชุมชน ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำ แห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปัญหาสำคัญที่มีส่วนมาจากเศรษฐกิจ ของครอบครัว ซึ่งการมีประวัติติดคุกยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการหางานทำที่สุจริตหากนายจ้างรู้ว่าเป็น ผู้ที่เคยติดคุกมาก่อน มักจะได้รับการปฏิเสธไม่ให้เข้าทำงาน โดยที่การกระทำผิดเพราะครอบครัวมีปัญหา ทางการเงิน หรือเดือดร้อนเรื่องเงิน หรือการที่ท่านกระทำผิดเพราะต้องรับภาระเรื่อง ค่าใช้จ่ายในครอบครัว นอกจากนี้แล้วที่ต้องมากระทำผิดซ้ำเพราะว่าความยากจนของครอบครัวทำให้ต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวน มากในชีวิตประจำวัน ซึ่งเกิดจากการประสบปัญหาไม่มีงานทำหลังพ้นโทษด้วยเหตุนี้จึงทำให้อิทธิพล ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.3.1.1 ด้านการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับกฎหมาย บทลงโทษจากการกระทำผิดในคดียาเสพติดให้ผู้ต้องขังตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้น กับตนเองและสังคม

5.3.1.2 ด้านสภาพความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้ต้องขัง ควรจัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจ ให้แก่ผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ เชิญวิทยากรนักจิตวิทยา อดีตผู้ต้องขังที่เคยต้องโทษและใช้ชีวิตประสบความสำเร็จมาเป็นวิทยากรเพื่อสร้างกำลังใจในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

5.3.1.3 ด้านแรงจูงใจของผู้ต้องขัง ครอบครัวของผู้ต้องขังควรร่วมกันสร้างแรงจูงใจ ในการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และคอนสตรัคทีฟช่วยเหลือในระหว่างที่ปรับตัวกับบริบทของสังคม

5.3.1.4 ด้านการได้รับการยอมรับหลังพ้นโทษครั้งก่อน ชุมชนควรร่วมกันให้โอกาส และส่งเสริมผู้ที่พ้นโทษให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

5.3.1.5 ด้านการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษต้องฝึกฝนวินัยในตนเอง รู้จักแยกแยะในการเลือกคบเพื่อน ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับเพื่อนกลุ่มที่ใช้ยาเสพติด

5.3.1.6 ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ครอบครัว ญาติพี่น้อง ควรร่วมกันให้กำลังใจ ผู้ที่เคยต้องโทษให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ สอบถามปัญหาในการดำเนินชีวิตและร่วมหาทางแก้ไข ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

5.3.1.7 ด้านการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน ผู้ที่พ้นโทษควรมีความตระหนัก และเลือกประกอบอาชีพที่สุจริต พัฒนาตนเอง ศึกษา หาความรู้เกี่ยวกับทักษะที่จำเป็น เข้าอบรม ในหลักสูตรพัฒนาอาชีพระยะสั้น

5.3.1.8 การควบคุมทางสังคม ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันสร้างความเข้าใจ ในปัญหาร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ในการเป็นชุมชนปลอดภัยเสถียร ร่วมกันให้ข้อมูลที่จริงต่อเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกันร่วมพัฒนาเครือข่ายและขยายความสัมพันธ์ ไปสู่ชุมชนอื่น ๆ

5.3.1.9 การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ควรจัดอบรมหลักสูตรการฝึกอาชีพให้มี ความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ภาครัฐต้องจัดหาสถานที่/ผู้ประกอบการที่เปิดโอกาสให้ฝึกวิชาชีพ สร้างงาน สร้างอาชีพ และหน่วยงานติดตามประเมินผลเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ประกอบการ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนและผู้ต้องขัง ในเรือนจำจังหวัดยโสธร

5.3.2.2 ควรศึกษารูปแบบการป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยผู้นำชุมชนร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีตรวจคัดกรองประชาชนกลุ่มเสี่ยง การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาในการ ดำเนินชีวิตมีโครงการเยี่ยมบ้านให้กำลังใจผู้ที่เคยใช้ยาเสพติดและครอบครัวที่ใช้ยาเสพติดให้สามารถ กลับตัวกลับใจเป็นคนดีดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข ให้ข้อมูลสำคัญแก่เจ้าหน้าที่ในการทราบบัญญาเชิงลึก เช่น บุคคลในชุมชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การแจ้งเบาะแสของยาเสพติด การนำผู้ป่วยยาเสพติดเข้ารับการรักษาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและร่วมกันกำหนดแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมพลศึกษา. (2556). *จิตวิทยาการกีฬา*. กรุงเทพฯ: กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กรมราชทัณฑ์. (2548). *โครงการอบรมจริยธรรมผู้ต้องขังเรือนจำทั่วประเทศเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.
- กรรณิการ์ มณเฑียร. (2544). *ปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังชายศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำพิเศษธนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กองทุนสวัสดิการข้าราชการ กรมราชทัณฑ์. (2542). *คู่มือเจ้าพนักงานเรือนจำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง*. กรุงเทพฯ: กองทุนสวัสดิการข้าราชการ กรมราชทัณฑ์.
- ชนิษฐา โรธฐาน. (2554). *ความเข้มแข็งทางจิตใจของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ข้อบัญญัติราชทัณฑ์. (2479). *พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479*. นนทบุรี: กรมราชทัณฑ์.
- ชัยรัตน์ ชูสกุล และธนิดา จุลวนิชย์พงษ์. (2553). *ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยความเข้มแข็งทางจิตใจในกีฬาปะทะ*. กรุงเทพฯ: กองวิจัยและพัฒนากีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย.
- ชูศักดิ์ เจนประโคน. (2550). *เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรรคพล ชุนรัง. (2556). *สาเหตุการกระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน: ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานลักทรัพย์นักโทษเด็ดขาดฝ่ายควบคุมแดน 8 เรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- ไทยรัฐ. (2564). *กรมราชทัณฑ์ ประกาศนโยบาย ปี 65 ยกระดับคุณภาพชีวิต เจ้าหน้าที่ผู้ต้องขัง*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/local/2222472>.
- นภา อินธิบาล. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด: กรณีศึกษาเรือนจำ กลางชลบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร, วิมลมาศ ประชากุล, ชูศักดิ์ พัฒนะมนตรี, ฉัตรกมล สิงห์น้อย และอนุสรณ์มนตรี. (2554). *ความเข้มแข็งทางจิตใจของนักกีฬาเซปักตะกร้อหญิงที่มีความสามารถสูง*. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา*, 11(2), 274-287.
- นันทิ จิตสว่าง. (2540). *หลักทัณฑ์วิทยา*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.
- นันทนา ชัยจิตวนิช. (2534). *ความเป็นไปได้ในการพัฒนาบทบาทขององค์กรเอกชนต่อการสงเคราะห์หลังปล่อย: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์กรเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิพันธ์ จำเนียรพันธุ์. (2551). *แนวทางการแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีเสพยาบ้า: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังทัณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีอยุธยา.
- นิตา ศิลารัตน์. (2556). *การดำเนินชีวิตในสังคมของอดีตผู้ต้องขังคดียาเสพติด* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.

- นิตา ศิลารัตน์. (2562). ปัจจัยและประโยชน์ในการรับผู้พันโทฯเข้าทำงานในองค์กร. *วารสารการพัฒนารับราชการมนุษย์และองค์การ*, 11(2), 90-115.
- นุชนาฏ มุกระ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุษยามาศ แสงเงิน. (2553). ลักษณะของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ. สืบค้นจาก www.gotoknow.org/posts/385878g.
- ประจัน มณีนิล. (2529). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของผู้กระทำผิดที่เป็นชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประเสริฐ เมฆมณี. (2525). *คู่มือปฏิบัติราชทัณฑ์และเตรียมสอบภาค 1*. กรุงเทพฯ: บพิศการพิมพ์.
- พงศกร อินธิไชย. (2552). การกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดในเรือนจำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางบางขวาง (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงศกร อินธิไชย. (2552). การกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดในเรือนจำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางบางขวาง (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงศ์สิทธิ์ ศรีสมทรัพย์ และปิยะนุช เงินคล้าย. (2546). *องค์การและการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์. (2561). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด. *วารสารวิชาการแสงอีสาน*, 15(1), 47-63.
- พรชัย ขันดี. (2543). *ทฤษฎี และงานวิจัยทางอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คเน็ต.
- พรชัย ขันดี. (2549). *ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- มนตร์ รัชศรี. (2553). การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มาลินี จุฑารพ. (2539). *จิตวิทยาการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2548). *พฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดบุ๊คเซ็นเตอร์.
- รังสรรค์ สิงเหล็ก. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ราภรณ์ คงฉันทร์มิตรกุล. (2554). การยอมรับของครอบครัวและสุขภาพจิตของบุตรชายวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมข้ามเพศ (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เรือนจำจังหวัดยโสธร. (2563). จำนวนผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดยโสธร. ยโสธร: เรือนจำจังหวัดยโสธร.
- เรือนจำจังหวัดยโสธร. (2564). จำนวนผู้ต้องหาเรือนจำจังหวัดยโสธร. ยโสธร: เรือนจำจังหวัดยโสธร.
- วารภรณ์ มั่งคั่ง. (2558). ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วันชัย พลະไกร. (2550). *ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านท่าแย ตำบลม่วงสามสิบ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วันชัย มีชาติ. (2548). *พฤติกรรมกรรมการบริหาร องค์การสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทวัส ศรีโนนยางค์. (2552). *การศึกษาความเข้มแข็งทางจิตใจของนักกีฬาทีมชาติไทยประเภททีมและประเภทบุคคลที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 24 ณ จังหวัดนครราชสีมา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภกานดา สุขศรีวงษ์. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภิกา ก้อนแพง. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ต้องขังหญิง :กรณีศึกษาทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมชาติ กิจยรรยง. (2543). *การพัฒนาทีมงานบริการ = Building Customer Service Team*. กรุงเทพฯ: อีระป้อมวรรณกรรม.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2544). *การวัดผลการศึกษา*. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สายสุรี จุติกุล. (2547). *การป้องกันและการแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและหญิงของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2554). *องค์กรเปี่ยมสุข Happy Workplace*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2526). *ตอบปัญหายาเสพติด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2554). *ประวัติยาเสพติด*. สืบค้นจาก: <http://www.oncb.go.th>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักวิจัยและพัฒนาาระบบด้านทันตวิทยา. (2549). *การเฝ้าระวังผู้ต้องขังคดียาเสพติดมิให้กระทำผิดซ้ำ*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.
- สุธาสนี ดอกพะยอม. (2552). *ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสุพรรณบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2543). *สังคมและวัฒนธรรมไทย: ค่านิยม: ครอบครัว: ศาสนา: ประเพณี* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุวรรณ ใจคลองแคล้ว. (2546). *สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุวัฒน์ ดวงแสนพุด. (2550). *ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามแนวทางกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงระดับครัวเรือนของผู้นำชุมชนในเขตจังหวัดอุดรธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- อนิวัช แก้วจำนงค์. (2550). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อภิวัฒน์ แก้วเพ็ง. (2561). *สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษมีนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อานนท์ ฉัตรเงิน และเกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์. (2559). *ลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมของผู้กระทำผิดซ้ำหญิง ในคดีจำนำยาเสพติด*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุมาภรณ์ ภัทรวานิชย์ และปัทมา อมรสิริสมบุญ. (2550). *ความไม่เท่าเทียมด้านการศึกษา: เมืองและชนบท*. นครปฐม: ประชากรและสังคม.
- Becker, H.S. (1963). *Outside: Students in the Sociology of Deviance*. New York: The Free Press.
- Edwin, H.S. (1983-1950). *White collar crime* Vall-Ballou Press. Binghamton: New York.
- Freud, S. (1947). *An outline of Psychoanalysis*. New York: W.W.
- Gucciardi, D.F., Gordon, S. and Dimmock, J.A. (2009). Evaluation of a mental toughness training program for youth-aged Australian footballers: II a qualitative analysis. *Journal of Applied Sport Psychology*, 21(1), 324-339.
- Gunnestad, A. (2006). *Resilience is A Cross-Cultural Perspective: How resilience is generated in different cultures*. *Journal of Intercultural Communication*. Retrieved from <http://www.immi.se/intercultural/nr11/gunnestad.htm>.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of Delinquency*. Berkeley: University of California Press.
- Hyson, S. (2012). *Mental toughness training*. Retrieved from www.mensfitness.com/training/build-muscle/mental-toughness-trainingsearch.....toughness in Australian soccer: Perceptions of players, parents, and coaches.
- John, K. (1996). *A Report on the Survey of the Welfare of Elderly in Thailand*. Bangkok Chulalongkorn University.
- Jones, G. (2002). What is this called mental toughness? An investigation of elite sporter formers. *Journal of Applied Sports Psychology*, 14(3), 204-218.
- Jones, G.L. (2002). *Organizational Theory, Design, and Change* (3rd ed.). Texas: Pearson Education.
- Loehr, J.E. (1982). *Athletic excellence: Mental toughness training for sports*. New York: Plume.
- Masten, A.S. and Coatsworth, J.D. (1998). The development of competence in favorable and unfavorable environments: Lessons from research on successful children. *American Psychologist*, 53, 205-220.

Merton, R.K. (1938-1957). *Social Structure and Anomie in Social Theory and Social Structure*. New York: Free Press.

Rovinelli, R.J. and Hambleton, R.K. (1997). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2(1), 49-60.

Taro, Y. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York Harper and Row Publications.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร
คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำ
จังหวัดยโสธร

กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

นายไพรวลัย สุนทร

นักศึกษาระดับปริญญาตรีรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

1. เพศ
 - 1.1 ชาย
 - 1.2 หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพ
 - 3.1 โสด
 - 3.2 สมรส
 - 3.3 หย่าร้าง/แยกกันอยู่
4. ระดับการศึกษา
 - 4.1 ไม่ได้เรียนหนังสือ
 - 4.2 ประถมศึกษา
 - 4.3 มัธยมตอนต้นหรือเทียบเท่า
 - 4.4 มัธยมตอนปลายหรือเทียบเท่า
 - 4.5 อนุปริญญา
 - 4.6 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 - 4.7 สูงกว่าปริญญาตรี
5. อาชีพของท่านก่อนต้องโทษ
 - 5.1 ไม่ได้ประกอบอาชีพ
 - 5.2 รับจ้างทั่วไป
 - 5.3 ประกอบธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย
 - 5.4 เกษตรกรรม
 - 5.5 พนักงานบริษัท/เอกชน
 - 5.6 รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
 - 5.7 อื่น ๆ (โปรดระบุ)
6. รายได้/เดือนก่อนต้องโทษ
 - 6.1 ไม่เกิน 10,000 บาท
 - 6.2 10,001-20,000 บาท
 - 6.3 เกินกว่า 20,000 บาทขึ้นไป
7. ภูมิลำเนา ก่อนต้องโทษครั้งนี้
 - 7.1 ในเขตเทศบาลเมือง
 - 7.2 เทศบาลตำบล
 - 7.3 องค์การบริหารส่วนตำบล

8. ลักษณะความผิดที่กระทำในคดียาเสพติด

- 8.1 เสพ
 8.2 ครอบครอง
 8.3 ครอบครองเพื่อจำหน่าย
 8.4 ผลิต
 8.5 อื่น ๆ.....

9. ท่านต้องโทษครั้งนี้เป็นครั้งที่เท่าใด

- 9.1 ครั้งที่ 2
 9.2 ครั้งที่ 3
 9.3 ครั้งที่ 4 ขึ้นไป

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบทางขวามือของแต่ละข้อ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังให้ตอบครบทุกข้อตรงตามความคิดเห็นของท่าน

มากที่สุด หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดอยู่ในระดับมากที่สุด

มาก หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด อยู่ในระดับมาก

ปานกลาง หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง

น้อย หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด อยู่ในระดับน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ปัจจัยภายในของผู้กระทำผิดซ้ำ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	การขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง					
1.1	การศึกษาสามารถใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตได้					
1.2	การศึกษาช่วยให้เกิดการคิดใคร่ครวญไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนการกระทำ ความผิด					
1.3	การศึกษามีส่วนสร้างความสามารถทางสติปัญญาและเป็นส่วนสำคัญให้คิดทบทวนก่อนกระทำ ความผิดได้					

ข้อ	ปัจจัยภายในของผู้กระทำผิดซ้ำ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.4	การศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของบุคคลเป็นอย่างดี					
1.5	คนที่ได้รับการศึกษามีส่วนในการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและชีวิตความเป็นอยู่ได้ดี					
1.6	คนที่ได้รับการศึกษาอบรมย่อมส่งผลให้เกิดการคิดและปฏิบัติออกมาได้ดี					
1.7	การศึกษาช่วยให้คนไม่คิดยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้					
2.	สภาพความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ต้องขัง					
2.1	ท่านคิดว่าคนที่มีจิตใจเข้มแข็งย่อมมีความสามารถรับมือกับความกดดันตามสถานการณ์ได้ดี					
2.2	ท่านคิดว่าคนที่มีจิตใจเข้มแข็งย่อมสามารถจัดการกับความเครียดที่เป็นแรงผลักดันให้กระทำความผิดได้					
2.3	ท่านคิดว่าคนที่มีจิตใจเข้มแข็งย่อมมีความอดทนต่อแรงยั่วให้กระทำผิดได้					
2.4	ท่านคิดว่าคนที่มีจิตใจที่เข้มแข็งจะมีความมุ่งมั่นเพื่อจะให้ได้ผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ได้ดีกว่า					
2.5	ท่านคิดว่าในการกระทำผิดครั้งนี้ของท่านเกิดจากความไม่เข้มแข็งในสภาพจิตใจของท่าน					
2.6	ท่านคิดว่าหากคนที่มีความเข้มแข็งภายในจิตใจแล้วแม้จะมีสิ่งยั่วยุต่าง ๆ มากมายก็ไม่อาจส่งผลกระทบต่อท่านเลย					
3.	ด้านแรงจูงใจของผู้ต้องขัง					
3.1	พลังหรือแรงผลักดันภายในตัวบุคคลย่อมแสดงออกมาเนื่องมาจากแรงจูงใจของบุคคลนั้น ๆ					

ข้อ	ปัจจัยภายในของผู้กระทำผิดซ้ำ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.2	แรงจูงใจ คือ สิ่งที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ในแนวทางที่สนองต่อความต้องการ ของตน					
3.3	ท่านคิดว่าแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ ระหว่างความต้องการ แรงขับ และรางวัล อันเป็นสิ่งล่อใจ					
3.4	ท่านคิดว่าแรงจูงใจทำให้บุคคลแสดง พฤติกรรมออกมาภายนอก					
3.5	ท่านคิดว่าพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดง ออกมาล้วนเพื่อตอบสนองความต้องการ แต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป					
3.6	ท่านคิดว่าแรงจูงใจเป็นแรงกระตุ้นที่จะ ทำให้บุคคลรักษาพฤติกรรมต่าง ๆ ไว้					
ข้อ	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ของผู้กระทำผิดซ้ำ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	การยอมรับจากสังคมหลังพ้นโทษครั้งก่อน					
1.1	ท่านเชื่อว่าหากสังคมให้การสงเคราะห์ ผู้กระทำผิดหลังปล่อยตัวจะช่วยให้เขา ไม่กระทำผิดซ้ำอีกได้					
1.2	การช่วยเหลือเกื้อกูลให้ผู้พ้นโทษ เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมกิจกรรมใด ๆ ของสังคมจะช่วยให้เขาไม่กระทำผิด ซ้ำอีกได้					
1.3	การได้ร่วมทำกิจกรรมกับครอบครัว จะช่วยป้องกันการกระทำผิดซ้ำได้					
1.4	ท่านคิดว่าการได้ร่วมกิจกรรมในชุมชน คือ การให้โอกาสผู้พ้นโทษไม่กลับมา กระทำผิดซ้ำอีก					
1.5	การยอมรับจากสังคมทำให้รู้สึกยังมีสิ่ง ยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้พ้นโทษ					
1.6	การเปิดโอกาสให้ร่วมกิจกรรมทางสังคม จะทำให้ผู้พ้นโทษไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในสังคม					

ข้อ	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ของผู้กระทำผิดซ้ำ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.7	ท่านมีความเชื่อว่าการยอมรับจากสังคม จะทำให้ผู้พ้นโทษมีทัศนคติที่ดีขึ้น					
2.	การคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง					
2.1	ท่านมีความเชื่อว่าการที่บุคคลพ้นโทษ ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ จะทำให้ผู้พ้นโทษรู้สึกดี					
2.2	เมื่อเพื่อน ๆ ให้ความผูกพันจะทำให้ ไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก					
2.3	ท่านเคยได้รับความรักใคร่จากเพื่อน ๆ เมื่อพ้นจากการต้องโทษครั้งก่อน					
2.4	หากเพื่อน ๆ มีความสนใจกับความรูสึก นึกคิดของผู้พ้นโทษจะช่วยให้ไม่คิด จะกระทำผิดซ้ำอีก					
2.5	ท่านคิดว่าการเกิดพันธะทางสังคมกับ เพื่อนฝูงจะช่วยให้คนไม่กระทำผิดซ้ำ อีกได้					
2.6	ท่านเชื่อว่าความผูกพันกับเพื่อนฝูง จะส่งผลให้บุคคลไม่อยากจะกระทำผิด กฎหมายอีก					
3.	ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว					
3.1	ท่านเชื่อว่าพื้นฐานทางด้านครอบครัว มีความแตกต่างกัน					
3.2	ท่านเชื่อเรื่องการอบรมเลี้ยงดูของแต่ละ ครอบครัวจะส่งผลต่างกัน					
3.3	ภายในครอบครัวของท่านเคยกล่อมเกลา หรือหล่อหลอมสร้างวิถีทางการดำเนิน ชีวิตที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพ แวดล้อมของแต่ละครอบครัว					
3.4	ครอบครัวของท่านปลูกฝังการไม่ยุ่งเกี่ยว กับยาเสพติดให้กับคนในครอบครัวเสมอ					

ข้อ	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ของผู้กระทำผิดซ้ำ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.5	ท่านคิดว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ครอบครัวจะต้องเฝ้าระวังไม่ให้คน ในครอบครัวที่พ้นโทษออกมากลับไป กระทำความผิดซ้ำอีก					
3.6	ครอบครัวของท่านให้อภัยท่านเสมอ เมื่อทราบว่าท่านกระทำความผิด					
ข้อ	ปัจจัยเสริมหรือสนับสนุน ไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	การประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน					
1.1	ท่านเคยได้รับโอกาสให้ทำงานเมื่อครั้ง พ้นโทษครั้งก่อน					
1.2	ท่านคิดว่าผู้ประกอบการไม่จำกัดสิทธิ ในการเข้าทำงาน ของผู้พ้นโทษ					
1.3	ท่านคิดว่าการดำรงชีวิตในสังคมของ ผู้พ้นโทษมีความจำเป็นอย่างมาก					
1.4	ผู้ประกอบการมักปฏิเสธคนพ้นโทษเสมอ					
1.5	ท่านคิดว่าการดำรงชีวิตในสังคมต้อง มีค่าใช้จ่ายหากผู้พ้นโทษได้มีงานทำ แล้วมักจะไม่กระทำผิดอีก					
2.	การควบคุมทางสังคม					
2.1	ท่านคิดว่าคนไทยนิยมการควบคุม					
2.2	ท่านคิดว่า คนพ้นโทษมักถูกตีตรา จากสังคมว่าเป็นคนไม่ดี					
2.3	ท่านเชื่อในศักยภาพของผู้พ้นโทษ ว่าสามารถกลับตัวกลับใจได้เสมอ					
2.4	ท่านคิดว่าบุคคลที่พ้นโทษมักจะละเมิด กฎเกณฑ์ของสังคม					
2.5	ท่านเชื่อว่าหากสังคมตั้งกฎเกณฑ์ควบคุม ได้ดีจะทำให้คนไม่กระทำผิดซ้ำอีก					

ข้อ	ปัจจัยเสริมหรือสนับสนุน ไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.	การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ					
3.1	รัฐควรให้การดำเนินการช่วยเหลือ ผู้พ้นโทษด้วยวิธีการส่งเสริมและ ช่วยสร้างอาชีพ					
3.2	รัฐควรช่วยพัฒนาทักษะทางอาชีพ ให้กับผู้พ้นโทษ					
3.3	รายได้จากอาชีพจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการดำรงชีพของผู้พ้นโทษ					
3.4	หน่วยงานของรัฐต้องจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือ ผู้พ้นโทษเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้พ้นโทษ ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก					
3.5	เรือนจำควรฝึกอาชีพที่หลากหลาย ให้กับผู้ที่จะพ้นโทษตามความถนัด					
4.	พฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำคดีอาชญากรรมของผู้ต้องขัง					
4.1	เป็นผู้กระทำความผิดด้วยตนเอง					
4.2	มีผู้ร่วมกระทำความผิด					
4.3	มีผู้ใช้ให้กระทำความผิด					
4.4	มีผู้สนับสนุนการกระทำผิด					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำคดีอาชญากรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร

1. ด้านการขาดการศึกษาและการอบรมของผู้ต้องขัง

.....

.....

.....

2. ด้านสภาพความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้ต้องขัง

.....

.....

.....

3. ด้านแรงจูงใจของผู้ต้องขัง

.....

.....

.....

4. ด้านการได้รับการยอมรับหลังพ้นโทษครั้งก่อน

.....

.....

.....

5. ด้านการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง

.....

.....

.....

6. ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

.....

.....

.....

7. ด้านการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษครั้งก่อน

.....

.....

.....

8. ด้านการควบคุมทางสังคม

.....

.....

.....

9. ด้านการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
X1	+1	+1	+1	3	1
X2	+1	+1	+1	3	1
X3	+1	+1	+1	3	1
X4	+1	+1	+1	3	1
X5	+1	+1	+1	3	1
X6	+1	+1	+1	3	1
X7	+1	+1	+1	3	1
X8	+1	+1	+1	3	1
X9	+1	+1	+1	3	1
X10	+1	+1	+1	3	1
X11	+1	+1	+1	3	1
X12	+1	+1	+1	3	1
X13	+1	+1	+1	3	1
X14	+1	+1	+1	3	1
X15	+1	+1	+1	3	1
X16	+1	+1	+1	3	1
X17	+1	+1	+1	3	1
X18	+1	+1	+1	3	1
X19	+1	+1	+1	3	1
X20	+1	+1	+1	3	1
X21	+1	+1	+1	3	1
X22	+1	+1	+1	3	1
X23	+1	+1	+1	3	1
X24	+1	+1	+1	3	1
X25	+1	+1	+1	3	1
X26	+1	+1	+1	3	1
X27	+1	+1	+1	3	1
X28	+1	+1	+1	3	1
X29	+1	+1	+1	3	1
X30	+1	+1	+1	3	1
X31	+1	+1	+1	3	1

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
X32	+1	+1	+1	3	1
X33	+1	+1	+1	3	1
X34	+1	+1	+1	3	1
X35	+1	+1	+1	3	1
X36	+1	+1	+1	3	1
X37	+1	+1	+1	3	1
X38	+1	+1	+1	3	1
X39	+1	+1	+1	3	1
X40	+1	+1	+1	3	1
X41	+1	+1	+1	3	1
X42	+1	+1	+1	3	1
X43	+1	+1	+1	3	1
X44	+1	+1	+1	3	1
X45	+1	+1	+1	3	1
X46	+1	+1	+1	3	1
X47	+1	+1	+1	3	1
X48	+1	+1	+1	3	1
X49	+1	+1	+1	3	1
X50	+1	+1	+1	3	1
X51	+1	+1	+1	3	1
X52	+1	+1	+1	3	1
X53	+1	+1	+1	3	1
X54	+1	+1	+1	3	1
X55	+1	+1	+1	3	1
X56	+1	+1	+1	3	1
X57	+1	+1	+1	3	1

ภาคผนวก ค

คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
X1	.583
X2	.325
X3	.378
X4	.259
X5	.746
X6	.355
X7	.459
X8	.535
X9	.568
X10	.493
X11	.372
X12	.438
X13	.592
X14	.431
X15	.583
X16	.467
X17	.514
X18	.534
X19	.746
X20	.583
X21	.325
X22	.378
X23	.259
X24	.746
X25	.303
X26	.493
X27	.372
X28	.583
X29	.325
X30	.378

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
X31	.583
X32	.325
X33	.378
X34	.259
X35	.746
X36	.355
X37	.459
X38	.535
X39	.568
X40	.493
X41	.372
X42	.438
X43	.592
X44	.431
X45	.583
X46	.467
X47	.514
X48	.534
X49	.746
X50	.583
X51	.325
X52	.378
X53	.259
X54	.897
X55	.303
X56	.493
X57	.248

หมายเหตุ: Reliability Coefficients, N of Cases = 42, N of Items = 57, Alpha = .900

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

ไพรวลัย สุนทรา, เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร และสัญญา เคนาภูมิ. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดยโสธร. *การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 9* (น. 371-383) วันที่ 14 พฤษภาคม 2565. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายไพรวลัย สุนทรธา
วันเกิด	28 พฤษภาคม 2515
สถานที่เกิด	เลขที่ 13 ถนนเขตราษฎร์นิพล ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร 35000
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 176/2 ถนนเขื่อนธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร 35000
สถานที่ทำงาน	เรือนจำจังหวัดยโสธร เลขที่ 58 ถนนมงคลบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร 35000
ตำแหน่ง	นักทัศนวิทยาชำนาญการพิเศษ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) สาขาวิชาวิทยาการจัดการ (การบริหารงานราชทัณฑ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2565	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY